ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
6. 5. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 20 ДИН
БРОЈ 1636

ДРАМА НАД АТЛАНТИКОМ

страна 9

Веровали или не!

НОСАЧ АВИОНА НИМИЦ

КОЈИ ПРИПАДА АМЕРИЧКОЈ ШЕСТОЈ ФЛОТИ ЈЕ НАЈВЕЋИ РАТНИ БРОД НА СВЕТУ. ЊЕГОВУ ПОСАДУ САЧИЊАВА 6000 ЉУДИ. ПОКРЕЋУ ГА ДВА НУКЛЕАРНА РЕАКТОРА КОЈА МОГУ ДА РАДЕ 13 ГОДИНА БЕЗ ПУЊЕЊА.

ЧОКОЛАДА

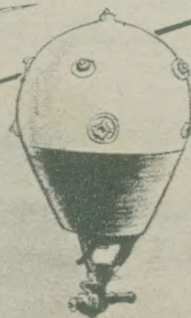
СЕ ПРОИЗВОДИ ОД СЕМЕНКИ ДРВЕТА КАКАОВАЦ КОЈЕ САЗРЕВАЈУ У МАХУНАМА ЦРВЕНЕ, ЖУТЕ СВЕТЛО ЗЕЛЕНЕ ИЛИ ЗЛАТАСТЕ БОЈЕ.

Највеки змај на свету

КОЈИ ЈЕ САГРАДИО ДОМИНО С. ШЕЛБЕРТ ИЗ БОКА РАТОНА У ФЛОРИДИ ИМАО ЈЕ ПОВРШИНУ ОД 336 m^2, МАСУ ОД 435 КИЛОГРАМА И МОГАО ЈЕ ДА ПОНЕСЕ 15.225 КИЛОГРАМА. УСПЕШНА ПРОБА ИЗВРШЕНА ЈЕ 3. ОКТОБРА 1980. У СИЕТЛУ (САД).

НЕМАЧКА МИНА

КОЈА ЈЕ ПАЛА НА ЛОНДОН ЗА ВРЕМЕ II СВЕТСКОГ РАТА, А НИЈЕ ЕКСПЛОДИРАЛА, ПРВО ДЕМОНТИРАНА ЈЕ, А ОНДА ПОСТАВЉЕНА ИСПРЕД КРАЉЕВСКОГ ЈАХТ-КЛУБА ГДЕ И ДАНАС СТОЈИ.

СТЕПЕНИЦЕ У НЕБО

НА ФИЛИПИНИМА, КОД МЕСТА БАНАВЕ, ГРАЂАНЕ СУ ГОЛИМ РУКАМА ПРЕ ВИШЕ ХИЉАДА ГОДИНА КАО ТЕРАСЕ ЗА УЗГОЈ ПИРИНЧА. АКО БИСМО ИХ САСТАВИЛИ, БИЛЕ БИ ДУГАЧКЕ КАО ДЕСЕТ КИНЕСКИХ ЗИДОВА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● тридесет шестогодишња немачка новинарка Гита Стефес јашући на холандском понију и у пратњи магаренцета које јој је носило пртљаг, пропутовала је читаву Европу и при том прешла пуних 8000 km. На своју четворомесечну авантуру кренула је из Сиракузе у Италији и путовање завршила у Норвешкој. Највише проблема имала је са цариницима који баш нису показивали разумевање за Марка Пола у женском издању

●●● најновији модел аутомобила који ће заједнички направити британски „Лејланд" и јапанска „Хонда" до краја идуће године, већ сада плаши конкуренте. Биће то право чудо технике које ће моћи и да „говори": уместо уобичајене лампице, возача ће људски глас са траке уграђеног компјутера обавештавати да је уље или гориво при крају, да није везао сигурносни појас или отпустио ручну кочницу.

●●● најзад је откривена тајна гомољике и тартуфа, гљиве која је у кулинарству на великој цени. Њихови познаваоци Италијани Марио Паленцони и Ана Фонтана успели су да их узгаје на тај начин што су из околине, ближе и даље, одстранили све друге гљиве и тако обезбедили идеалне услове за клијање спора.

●●● тврдокрилац из једне породице која је досад била потпуно непозната откривен је у пећини у близини Венеције. Овај живи фосил уопште нема очи нити пигмената по телу, док су му антене на глави и ноге готово џиновске.

●●● човек све више губи моћ оријентације, тврде три енглеска научника. Они су после дугог проучавања закључили да данашњем човеку путем крви не стиже довољна количина гвожђа у чеоне кости што аутоматски смањује ефикасност урођеног компаса који имају човек и неке животиње, делфини и птице селице, на пример.

●●● већина научника данас сматра да се електрични набој у облацима који изазива грмљавину ствара услед сударања комадића леда. Они се налазе у облацима, а покрећу их ваздушна струјања. Муња која блесне у тренутку електричног пражњења широка је само неколико милиметара, али њена струја достиже јачину од 10 хиљада ампера, а у часу кад проједри између облака и земље – загреје ваздух око себе до температуре од 35 хиљада степени Целзијусових!

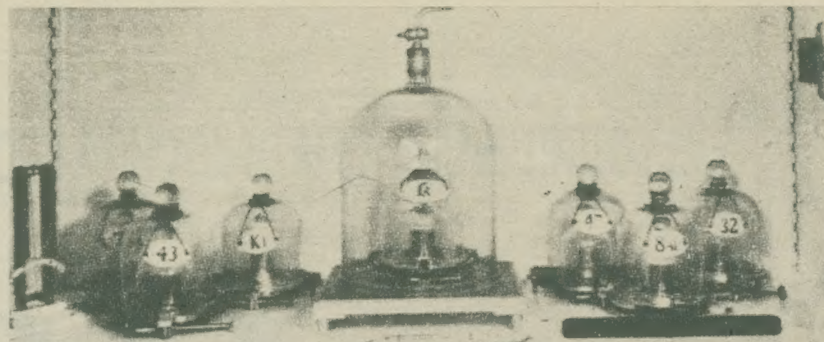

●●● једна житељка Вашингтона која се оклизнула на леду, пролетела је кроз излог једне радње и задобила тешке повреде, али остала жива, добила је одштету која је својеврстан рекорд: 30 милијарди старих динара.

●●● Индијанац Ал Јаки из племена Пуебло у Мексику постигао је необичан рекорд на такмичењу које је ових дана одржано у Њујорку: на врх чувене грађевине Емпајер стејт билдинг, која има 86 спратова, попео се за једанаест минута и тридесет шест секунди. Друго место освојила је жена чији је резултат био лошији за две минуте и четири секунде.

КОЛИКО ЈЕ ДУГАЧАК ЈЕДАН МЕТАР

Прамера килограма (у средини означен словом „К"): разумљив, али недодирљив.

ИАКО ЈЕ У УПОТРЕБИ ГОТОВО ДВА ВЕКА, ТЕК У ОКТОБРУ ОВЕ ГОДИНЕ НАЈПРИХВАЋЕНИЈА МЕРА КОЈОМ СЕ КОРИСТЕ ЉУДИ ТРЕБА ДА ДОБИЈЕ КОНАЧНУ ДЕФИНИЦИЈУ

Почело је 1790. године – Луј XVI и Марија Антоанета још нису били гиљотинирани – када је у Паризу почела да заседа Уставотворна скупштина. Са феудалним режимом требало је уклонити и сав каламбур међу традиционалним мерама.

– Систем мера мора да буде савршен – захтевао је Шарл Морис де Таљеран, тадашњи председник Уставотворне скупштине. – Треба да буде израђен на једном непромењљивом моделу који може да се нађе у природи и – који ће моћи да преузму све нације.

Овај мерни стандард модерног доба Таљеран је замислио да утврди у сарадњи са водећим енглеским научницима. Краљевско друштво у Лондону желело је управо у то време да уведе потпуно нову меру за дужину. Заснивала би се на дужини клатна коме је за једно клађење потребна тачно једна секунда.

Француска академија је била против споразума са Британцима. Пошто су секундна клатна у различитим крајевима света због различитог утицаја Земљине теже неједнаке дужине, Французи су извели своју меру за дужину „métre" (према грчком „метрон", мера) опет у зависности од Земље. Наиме, дефинисали су га као десетмилионити део једног меридијан-квадранта.

Не треба очекивати чуда

Током времена ништа се практично није изменило у овој области, осим што је почетком овог века почео да се разрађује јединствени међународни систем јединица за све физичке величине (SI), са циљем да се замене парцијални системи. Међународни систем јединица у свом коначном облику усвојен је тек 1960. године да би само годину дана касније и код нас ступио на снагу. По SI дефиницији метар је 1.650.763,73. део таласне дужине наранџасто обојене светлости које емитују атоми изотопа племенитог гаса криптона под одређеним условима. Ова дефиниција још увек важи, али по свој прилици не задуго. Стари добри метар као да је окраћао јер према најновијим мерењима износи једва 994 милиметра.

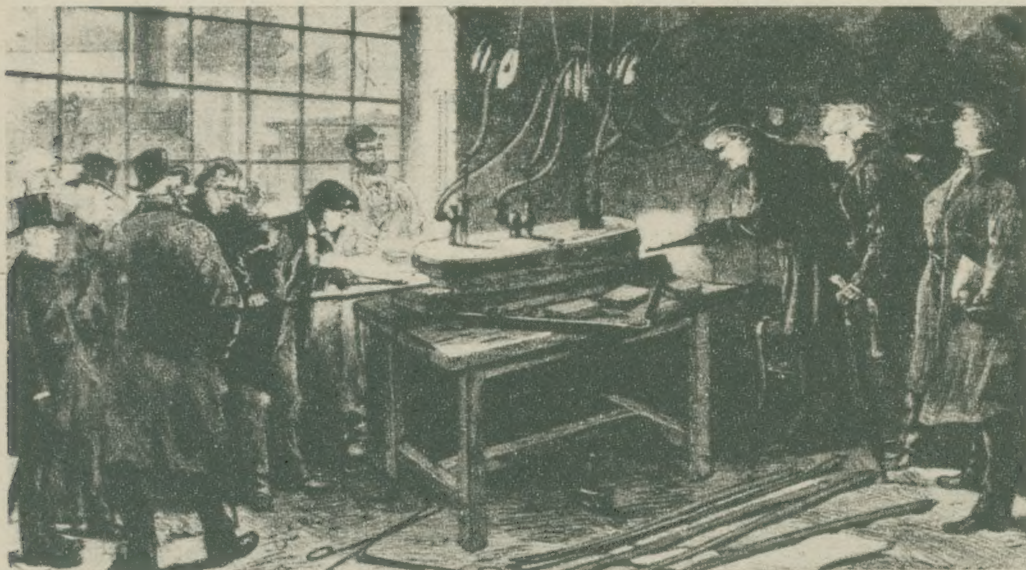
Наиме, пре две године чланови Међународног саветодавног комитета за дефиницију метра сложили су се око дефиниције једног будућег, можда за сва времена утврђеног, стандарда. Метар убудуће треба да буде дужина коју светлост у вакууму превали у 299.792.458. делу секунде. Али, осим што ће метар моћи стотину пута тачније да се одреди него досад, практично се јединица мере за дужину неће променити. Зато не треба очекивати никаква чуда од Генералне конференције за мере и тежине која је сазвана за октобар 1983. у Паризу и која треба само да коначно усвоји нову дефиницију метра. Метролози, на пример, очекују да ће метар у овој форми важити и у далекој будућности.

32 прототипа

Тиме би, свакако, за сва времена требало да буде утврђена и брзина светлости. Сасвим свеједно са колико децималних места иза зареза, по овом споразуму о метру, брзина светлости би требало званично да остане заувек код 299.792.458 метара у секунди.

Ионако правом праметру, који је израчунат и изведен 1799. године из обима Земље и израђен у облику једног платинског штапа (Mètre des Archives) са означеним вредностима дужине, припада само још историјски значај. Метрички систем, користан нарочито захваљујући својој децималној подели, биће признат тек 1875. године мултилатералним уговором између 18 земаља. Међутим, Међународни биро за мере и тежине у Севреу код Париза добио је као свој први задатак да створи један нови стандард за метар. И тако су на првој Генералној конференцији метарске конвенције 1899. године представљена 32 прототипа метра, упоређена у 784 појединачне мере. Били су то штапови израђени од специјалне легуре платине и иридијума профила у облику слова Н и Х.

Два примерка тих прототипова праметра („12" и „М") отад се чувају у Павиљону де Бретеј у Севреу, седишту Бироа. Остали су подељени осталим државама, где је требало да послуже као национални прототипови. Немачка, на пример, у којој је метрички систем на северу уведен 1858, а у осталим крајевима тек 1872, добила је прототип „број 23". Интересантно је да је овај немачки прототип метра који се иначе чува у Савезном уреду за мере у Брауншвајгу нешто дужи него што треба. Наиме, његова дужина на температури од нула степени Целзијуса износи 1.000 000 52 метра, док су Швајцарци, који су добили прототип метра „број 2", морали да се задовоље само са 0, 999 998 50 метра.

Изливање прототипа метра 1889. године.

Иза три браве и испод три куполе

За седам основних величина и њихове јединице Међународни систем (SI) усвојио је: дужину са јединицом метар (m), масу са јединицом килограм (kg), време са јединицом секунда (s), јачину електричне струје са јединицом ампер (A), температуру са јединицом Келвина (₀K), светлосну јачину са јединицом кандела (cd) и количину супстанце са јединицом мол (mol). Из ових јединица изведене су и друге.

Какве везе има јединица за светлосну јачину кандела, на пример, са пламеном једне свеће, или „келвин степен" са тачкама кључања и мржњења воде? Слично је и са неким другим мерама. Само је јединица за тежину килограм, уз метар, остала досад разумљива: његова пранормала, заједно са прототиповима метра направљена 1889. године од исте легуре, представљена је у облику једног полираног цилиндра.

Остале стандардне величине могле су у међувремену да се репродукују у многим лабораторијама. Али, овај комад драгоценог метала остаје – до даљег – незамењив. Због тога га у Севреу и чувају иза три браве, испод три стаклене куполе и по потреби га мере тек сваке десете године, обухватајући га специјалном штипаљком обложеном најфинијом кожом. Јер, честице прашине и влага могу овај јединствени килограм „К" и те како да промене. Када се 1925. године, приликом мерења, метролозима омакао други примерак фамозног „К" и задобио само лакшу огреботину, морали су да га продају златару који га је прерадио у обичан платински накит.

М. Ш.

УЗ ГОДИШЊИЦУ СМРТИ ЈОСИПА БРОЗА

ВОЛЕО ЈЕ ДА ГЛЕДА ЉУДЕ У ОЧИ

НИКОЛА МАНДИЋ ЈЕ ТРИ ГОДИНЕ БИО ЛИЧНИ СЕКРЕТАР ПРЕДСЕДНИКА ТИТА. ОВО СУ ИЗВОДИ ИЗ ЊЕГОВОГ СЕЋАЊА О ТИТУ ПРИВАТНО.

Сутрадан отишао сам у Ужичку, директно у кабинет код друга Председника, и то сам – говори Никола Мандић. – Дан пре тога, Звонко Грахек, мој претходник на том послу, рекао ми је отприлике у чему се састоји мој нови посао и додао како он неће бити присутан кад ја будем представљен Председнику. Дакле, ја сам у неколико речи Титу рекао своју биографију, и стајао збуњен. На сву срећу Тито ме изванредно примио, и уопште учинио је све да олакша тај први тренутак. Рекао ми је врло благо – „Ја ћу вас звати „друже Никола" и тако је остало, с тим што ми је најчешће за све време говорио „ви" а само понекад ти. Ја сам га увек ословљавао са „друже Председниче" за разлику од војника који су га ословљавали „друже маршале". Већ на том првом контакту Тито ми је рекао да питам све што ми није јасно и да се ништа не устручавам. Додао је: „Ви ћете, јасно вам је, од сада бити више са мном него са својом породицом".

– Да ли се оно што сте очекивали да ће бити ваш посао разликовало од оног што је ваш посао стварно био?

Посао личног секретара друга Тита није био тежак али је био врло напет јер је Тито био човек који је изузетно волео тачност и ви сте били стално нервно напети да нешто не пропустите. Ја сам долазио на посао ујутру у седам и остајао до два или три сата после подне, а ако је Председник примао неке странце по подне, онда сам обавезно био и после подне. То важи за живот у Београду. На Брионима био сам све време у његовој близини, цео дан. Сада када размишљам о тим данима мислим да бих могао да кажем, да би човек, уз Титове захтеве за прецизношћу и тачношћу, и уз осећај одговорности тешко издржао дужи низ година, без прекида да буде његов лични секретар.

– Какав је био радни дан друга Тита?

Зими је устајао око 6, лети око 5, поготово на Брионима. Онда би, прво, кад бисмо били у Београду прошетао по свом врту у Ужичкој улици и то редовно, без обзира да ли је сунце или киша. Мислим да је он то себи програмирао и да је то врло дисциплиновано радио. Ја нисам сигуран, али сам готово убеђен да је Тито сваког јутра радио гимнастику. Кад прошета, још увек пре доручка, прво би узео „Политику" и „Борбу" и прочитао их. Око седам сати доручковао би у свом радном кабинету и ту није било аутоматизма: понекад би то било кувано јаје, а понекад баш прави доручак, не само кафа и чај него – неки јачи доручак.

После доручка узимао би „Црвени билтен" Тањуга јер је Тито јако држао до тога да буде лично добро информисан и о догађајима у свету и у земљи. Ја сам се једно време бавио мишљу да му разне билтене које је добијао од Тањуга, од СИП-а, од Армије, скратим, да му направим неке врсте „дајџеста", да не губи време, али је он то одбио и тражио да све сваког јутра прегледа. При том имао је такву меморију да је човек који је радио са њим, ето рецимо као ја, на месту његовог личног секретара, био у сталној опасности да мора да се извињава како се не сећа неког чланка или неког податка кога је Тито прочитао пре који месец или годину. У време када сам ја био секретар он је био у пуној снази, са својих 67 година.

– Да ли се Јосип Броз често користио телефонима?

Не. Тито је телефоне користио управо онако како их користе пословни људи: да обави договор, да саопшти неку информацију или да је чује. Не знам, да ли је то било неповерење према тој справи или је ту било више разлога. Сигурно више. Прво, Тито није био човек који је волео залудне разговоре, друго, мислим да му је то остало још из времена Коминтерне, где се човек брзо уверавао да преко телефона не треба говорити ништа важно и то је искуство које човеку остаје за цео живот. Осим тога, шта има да се разговара телефоном дуго са шефом државе? Ако неко хоће разговор, треба да дође лично. Тито је волео да гледа у очи људе са којима разговара, можда је и то разлог што није држао много до телефона. Тито је наравно имао телефон и могао је да га користи кад год хоће, без мог посредства, али сам ја увек могао да знам по контролној лампици да ли говори телефоном. За то са сигурношћу могу рећи да је Тито врло ретко сам окретао телефоне, мада знам сигурно да је доста телефона знао напамет, то је опет она ствар са његовом изванредном меморијом.

– Када је прекидао посао и када је обично био ручак?

По правилу ручак је био у 1 сат по подне, и најчешће, то је био једноставан ручак: он и Јованка, сем ако би неко дошао од његових пријатеља.

– Ту је сада можда вредно више лично сведочење: сматрате ли да је друг Тито имао доста пријатеља или не?

Знате, већина функционера у Југославији били су доста млађи од њега и то је морало да се одрази на њихово дружење. Мој је утисак да су његови најближи пријатељи били Стево Крајачић и Иво Мачек Матија. Њих је Броз јако волео, рецимо Стеви је увек била отворена кућа, он није требало да се најављује када би дошао у Београд, већ би просто прешао преко улице, као комшија код Тита на разговор. Била је ту преко пута једна вила у којој су становали кад год би дошли његови најближи другови. Крајачић и Мачек су били стари Титови другови још од пре рата, обојица радници као и он са сличним животним путем, и мислим да је то био разлог њиховог великог пријатељства.

У којој мери је Титу сметао недостатак приватности, по Вашем мишљењу?

Мислим да је то једна од ствари која му је највише сметала за све време од ослобођења па до смрти. Тито је био динамичан човек који воли живот а његов статус му је ограничавао слободно кретање. Мислим да се због тога у Словенији осећао најбоље јер се тамо дешавало да изађе на улицу, да шета, да уђе у кафану, у Љубљани рецимо и да се не створи гужва око њега, да људи не јуришају да га поздраве. Ваљда је то због тога што су Словенци људи уздржанији од нас – па су ваљда боље осећали ту његову потребу да се понаша као обичан човек и да сваки излазак на улицу не треба да буде манифестација.

– Какав је Јосип Броз био са парама. Има мишљења да је он био врло чуваран човек када је у питању новац.

Председник је добијао плату и та плата колико се ја сећам била је смешно мала. Шта је Тито плаћао а шта не? Стан је био резиденција и то није плаћао, није плаћао ни персонал, ни огрев, ни осветљење. Све остало, међутим, он је плаћао и на томе је инсистирао. Рецимо, сваког месеца ја сам морао да му донесем тачан списак хране која се потрошила, трошкове за хигијену и сл. Он би ми сваког месеца то надокнадио из коверте за плату коју сам му сваког месеца предавао. Из тог коверта он је давао новац и да му се купује гардероба, одела, итд. Ту је био врло строг и ту је тачно пазио шта је оно што, по прописима, треба држава да плаћа за Председника Републике а шта је његов лични трошак.

Једно од мојих најупечатљивијих сећања на то време јесте управо тај однос Председника према новцу. Човек просто не би могао да помисли да би један шеф државе толико могао да води рачуна о томе – шта су трошкови државе, а шта његови лични. Строго је водио рачуна да неки његов трошак не падне на рачун државе. Ето, то изгледа необично али је стварно тако. Од својих пара он је доносио и поклоне персоналу, и ту је увек водио рачуна да сваком од нас, са сваког пута у иностранство донесе по неки поклон.

– Много се говорило о хобијима Јосипа Броза. Како бисте ви могли да их опишете, то шта су била његова мала интересовања изван посла?

Његова велика љубав били су технички новитети, техника уопште и као дете се радовао разним техничким помагалима које би купио или добио на поклон. За тај његов

П. Милатовић

интерес добро су знали неки шефови држава и умели су баш да га обрадују.

– Има једна Титова фотографија са шаховском таблом. Знате ли на ком нивоу је играо шах?

Ја га никада нисам видео да игра шах, мислим да је, што је био старији, имао све мање времена за те хобије и личне ствари. Тито је међутим, имао једну фантастичну способност да се укључи или да се искључи, оно што бисмо могли назвати „куплунгом". Једном сам га питао како он то може тако да се – просто за један секунд искључи из огромних брига и да се баци на неки хоби или на неку забаву. Рекао ми је да је то научио у затвору, и када не би умео да се искључи, да би морао да полуди од проблема и брига.

– Је ли он по Вашем мишљењу био напрасит човек?

Ето, за готово три године колико сам био код њега, ја се не сећам ни један једини пут да је дизао глас или губио нерве. Било је случајева када сам ја видео да је љут, и тада бих ја наравно, био мањи од маковог зрна, али је у ствари тешко било приметити на њему како је стварно расположен. Мислим да је умео да се уздржи и да се контролише на фантастичан начин.

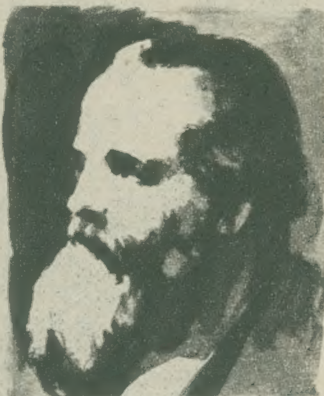
– Може ли се рећи да је братство и јединство Југославије било Титова опсесија, с обзиром на то колико је пута инсистирао на значају заједништва за будућност наше земље. Да ли сте, у својству личног секретара, који је читаве три године провео у близини Председника Тита, имали прилике да на конкретним примерима осетите ту Титову бригу за заједништво?

Више пута, да не кажем небројено. Причао сам му једном, сећам се, случај који се десио мојој деци. Моја жена је Словенка, ја Србин, и сада она иде да упише децу у школу и тамо је питају шта су деца по националности. Она каже да су Југословени, а они одговарају да не може тако, да морају бити или Срби или Словенци. Био је страшно љут када је то чуо... Сећам се, исто тако, да је више пута, када би се повео разговор на Брионима, а једном се сећам и у Добановцима, на тему заједништва, да се чудио зашто се код нас инсистира да се у разна документа уписује Србин, Хрват, Македонац, Словенац, „само што се још не тражи и вероисповест", говорио је. Једна ствар је статистика, сећам се да је казао, и статистички то треба констатовати. Али шта ће то у документима, ми смо Југословени. О шовинизму, о појавама затварања, Тито је више пута говорио јавно, само што је то сада помало заборављено.

(Из интервјуа Југу Гризељу)

ТРЕЋА РЕЗЕРВА

КАДА ЈЕ СРЕДИНОМ ПРОШЛОГ ВЕКА ОСНОВАНА ЛАБОРАТОРИЈА КЕВЕНДИШ У КЕМБРИЏУ, УПРАВА ЧУВЕНОГ УНИВЕРЗИТЕТА НИЈЕ НИ ПОМИШЉАЛА ДА ЗА УПРАВНИКА ПОСТАВИ ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ПРОДРО У НАЈДУБЉЕ ТАЈНЕ ПОСТАНКА ПРИРОДЕ.

Чувене Максвелове једначине – четири једначине које дефинишу електромагнетско поље – могле би се исто тако звати и Клеркове, да отац великог научника није, супротно свим обичајима, узео презиме своје невесте! Џемс Клерк Максвел родио се 13. јуна 1831. године у Единбургу, али се породица убрзо затим настанила на имању Гленлер (које је Џемсова мајка донела у мираз).

Ту, у шкотском селу провео је мали Максвел детињство окружен једноставношћу и лепотом. Када је напунио десет година, послали су га у Единбург на школовање. Али, у разреду су почеле невоље. Остали дечаци непрестано су се подсмевали његовом старинском оделу и „сељачким навикама". Будући физичар чије ће откриће усмерити читаву научну мисао до наших дана – добио је надимак Дафти, што би значило бедак, блесан... Само четири године касније „Дафти" је развио метод конструисања геометријских фигура који је био нешто сасвим ново и задивио чланове Краљевског друштва – најстарије научне установе у Великој Британији!

Шеснаестогодишњи студент

Пред единбуршким огранком Друштва био је прочитан рад четрнаестогодишњег Максвела. Тако је дечак привукао пажњу научника, нарочито чувеног Виљема Никола који је истраживао оптичке ефекте призме. Никол је пожелео да упозна малог Максвела – и ти су сусрети сигурно допринели да се дечаково интересовање за физику још више развије.

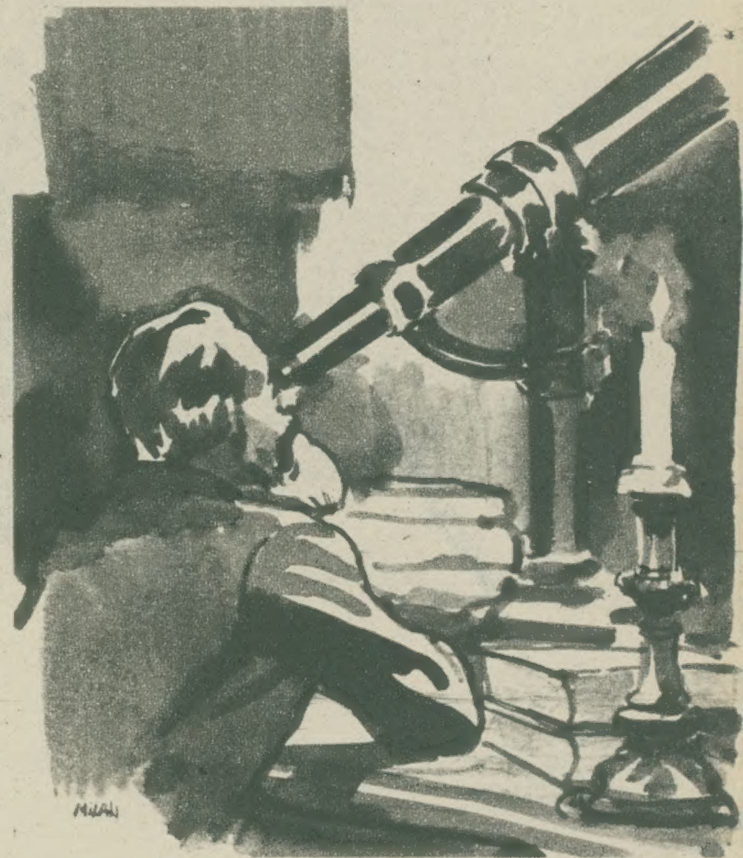
Само две године после читања његовог рада у академији наука Максвел је поново привукао пажњу научника: примљен је на Единбуршки универзитет као шеснаестогодишњак. Већ тада је увелико радио на применама оптичких техника у изучавању еластичних тела и тај рад је доспео у Краљевско друштво Единбурга.

Објављивање радова омогућило је младом Максвелу да се упише на Кембриџ. Универзитет на којем се налази најјача британска катедра за физику. Тамошњи професори оценили су да је Максвелово знање „огромно, али у стању ужасне несређености". У Кембриџу се Максвелово знање очигледно систематизовало, пошто је са двадесет три године дипломирао као други у класи – иза извесног Рула кога данас нема у енциклопедијама.

Максвел је одмах добио место наставника у Кембриџу, а тиме и довољно времена да се сасвим посвети научном раду. У прво време бавио се оптиком, али су тада његову пажњу заокупили Фарадејеви радови и он се бацио на електрицитет – област у којој ће постићи своја највећа и најважнија открића.

Отказ, за неуспех

Млади научник није остао дуго у Кембриџу. Две године после дипломирања, 1856, вратио се у Шкотску – сада у Абердин – и запослио се као професор на Маришал Колеџу. Али... упркос новим научним радовима које је у то време објавио о стабилности Сатурнових прстенова, изгубио је посао! Управа Колеџа који је 1860. го-

СТРЕЛА И ДИКТАТ

Први сусрет са правим тркачким коњем доживео сам пре више од 35 година. Било је то оно послератно време кад се све обнављало, много радило. Отац и мајка заузети, деда такође. За мене је имао времена само ујак коме ја никада нисам сметао. Он ме увео у свет музике, али и у свет тркачких коња. Живели смо тада на салашу удаљеном пет километара од Сомбора. Био је то, бар за мене, најлепши салаш. Више га нема...

Сан ујака Антона био је да има свог коња и убрзо су се у нашој штали нашла два касача који су доведени из Мађарске. Мушки, на жалост, није дуго остао у штали због поломљене ноге. Некада је сломљена нога, за коња, значила крај живота.

Ово је прича о оном другом коњу који је остао, кобили коју сам због њене лепоте, у својој дечијој машти упоређивао са дамом. Имала је дугу гриву и реп све до земље. Била је мрке боје. Звала се Стрела, а име јој је у потпуности одговарало.

Ујак Антон је тада добио и чезе. Често је њима неколико пута дневно прелазио између салаша и града. Био је то на неки начин наш приватни такси. Све би било у реду да Стрела није била вреле крви, потомак великог тркача. Због тога смо се често возили и по кукурузу, житишту, шумама. Стрела није никада ишла кораком него увек касом, што би дуже трчала, била је оштрија, једноставно, не би могла да се заустави. Због те њене вреле крви, једном кад је ујак ишао у посету својој девојци, замало нису настрадали. Ишли су поред канала, Стрела наравно, касом. Одједном се пропела, предње ноге биле су јој изнад самог канала. На срећу, све се добро завршило.

Те дане срећног детињства проведене поред ујака Антона и Стреле заувек сам запамтио и носим их у себи. На жалост, нису трајали дуго. Ујак је умро у двадесет првој години. Стрела као да је осетила шта се збило, била је врло ћудљива, узнемирена. Деда више није желео да задржи кобилу и продао ју је у Сомбор.

Нови газда дошао је по њу, узео узде, кобила је напуштала салаш окрећући главу и први пут је ишла кораком.

Док је била у Сомбору, распитивао сам се за њу и сазнао да је била непослушна и да никада није остала ждребна. Кад јој је било 18 година продата је, негде далеко од Сомбора.

И ту би причи био крај да у мом сећању, негде дубоко нису остале те ус-

дине постао део Абердинског универзитета проценила је да на њему од сада има места само за једног професора природних наука и Максвел је морао да оде.

Одбијен је и на катедри Единбуршког универзитета и тако му није преостало ништа друго до да се врати у Гленлер. У миру дома свог Максвел је наставио да изучава електрицитет и магнетизам. Почела је да се рађа епохална теорија о međусобној зависности те две појаве, доцније названа Максвелова теорија о електромагнетном пољу.

Ипак, научник није мировао. Добио је место на Кингс Колеџу у Лондону где се сусретао са Мајклом Фарадејем чији су га радови заинтересовали и инспирисали да дође до своје теорије. Ту, у Лондону, Максвел је крунисао теорију о електромагнетном пољу једначинама које представљају математички израз ове природне појаве. То су четири диференцијалне једначине – данас абецеда фундаменталне физике – које задивљују једноставношћу генијалног решења.

У току пет година колико је провео у Лондону Максвел је објавио и Динамичку теорију гасова, а такође руководио огромним пројектом стандардизације електричних јединица, што представља претечу система који се данас користи.

Међутим, физичар је, иако тек тридесет четворогодишњак, тада почео да осећа малаксалост. Здравље му је постало толико слабо, да се одлучио на оставку и 1865. вратио се у Шкотску.

У Гленлеру је Максвел наставио да се бави електромагнетизмом. У то време основана је у Кембриџу лабораторија Кевендиш (касније једна од најчувенијих у свету). Руковођење лабораторијом понуђено је прво Виљему Томсону, али је он одбио. Одбио је и Хелмхолц, тада такође познат научник. Тада је упућен позив „трећој резерви" – Максвелу.

Коначно – књига

Данас изгледа просто невероватно да тај геније није био главни избор кембриџских власти, али теорија која му је обезбедила бесмртност тада још није била у целости објављена. Тако је Максвел, који је прихватио понуђено место, тек у Кембриџу у ствари довршио своју књигу. Упоредо је објављивао мање радове у часописима, а све време док је био у Кембриџу излазио је под његовим уредништвом и билтен Кевендиш лабораторије.

Док је радио на другом издању своје књиге, у пролеће 1879. године, изненада му се здравље погоршало. Био је то рак у метастази: 5. новембра исте године умро је у 48. години. Као што то бива код чудесно обдарених људи, Максвел је не само рано испољио свој гениј, него је и у релативно кратком животу успео да уради веома много. Као да му се журило...

Случај је хтео да се исте 1879. године, кад је умро Максвел, роди Алберт Ајнштајн. На радовима Максвела и Ајнштајна заснована је данашња фундаментална теорија о природи свемира. ***М. КРСТУЛОВИЋ***

помене и жеља да и ја једном имам свог тркачког коња.

Обећао сам себи да једном ако дођем до неког новца, нећу купити ништа од оних корисних ствари које се обично купују него – коња.

Година је 1974. Од ауторског хонорара за песму „Еј, салаши на северу Бачке" одлучио сам да купим коња. Послужила ме срећа и оног тренутка кад сам угледао коња, знао сам да ће бити мој. Коњ коме сам наденуо име Диктат игром случаја много је подсећао на Стрелу. Имао је разиграну гриву, невероватно дуги реп, био је мрке боје, ишао је касом и испред себе ништа није трпео. Као и сви добри коњи.

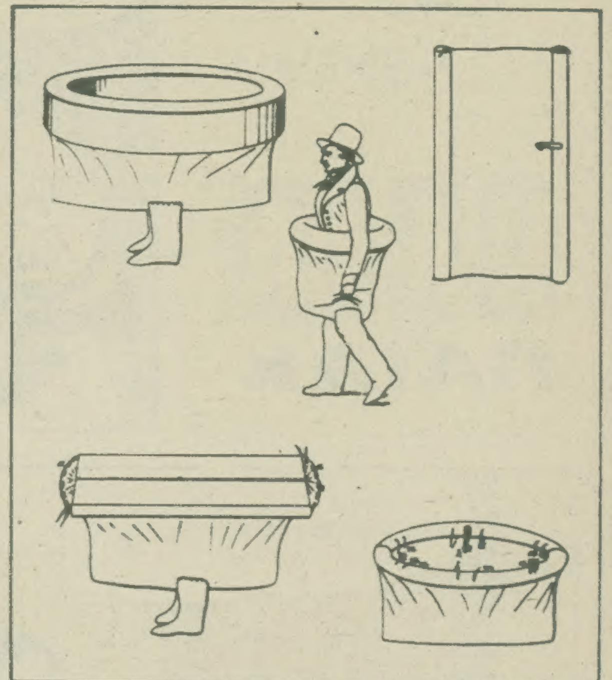
Али, Диктата више нисам могао држати онако као мој ујак Стрелу. Морао сам да знам правила трке, вожње, балансирања, тренинга, да га водим на хиподроме.

Диктат је трчао на београдском али и на бачком хиподрому где се показао као прави шампион. Данас више није код мене, живи као приплодни пастув на великој фарми, у срцу Аустрије. Кажу да је још леп и да га нови власник веома воли.

Иако Стрела и Диктат више нису ту, они су са мном, у мом срцу и у мојим песмама – завршио је причу о својим најдражим коњима Звонко Богдан.

Забележила: Веда ГЛИК

ЧУВАЈ, ДИМЕ И У ЏЕПУ

Душек за спасавање и није много лично на душек. Купац је уз њега добијао и пар весала. У нсту сврху – да се одржи на површини – служиле су и водоотпорне ногавице у којима је до миле воље могао да млатара ногама.

НЕКИ ПАТЕНТИ НИКАДА НЕ УГЛЕДАЈУ СВЕТЛО ДАНА. НИКАКВО ЧУДО: ШТА ЋЕ СВЕТУ ПЛУТАЈУЋИ ЦИЛИНДАР ИЛИ САМОПАЛЕЋЕ ЦИГАРЕТЕ?

У Њујорку је недавно објављена књига Ерона и Синтије Клајн „Савршенија мишоловка". Дело је, у ствари, збирка шашавих и потпуно неупотребљивих проналазака који никада нису доживели практичну примену. Што се њихових твораца тиче, они су их очигледно схватали сасвим озбиљно јер су се – баш као што је у научном свету и ред – патентирали како им неко не би украо генијалну замисао!

Водоотпорне ногавице и весла

У америчком Савезном заводу за патенте, рецимо, 1840. године регистрован је проналазак коме је његов поносни творац наденуо име „плутајући цилиндар". Шта је то цилиндар требало да ради? Па, да једном за свагда умири све непливаче који крећу на пут бродом.

Цилиндар је имао двоструку намену: власник је могао да га носи и у обичним приликама, а када загусти – поставу је надувавао. Ствар је, дакле, била у дотичној постави: кад непливач са цилиндром бућне у воду, тврдио је проналазач, шешир ће га одржати на површини.

Можда народ и није сумњао да ће цилиндар плутати, али што се непливача тиче, у то већ нико није баш био уверен... Било како било, проналазач од свог изума није извукао ни пребијену пару.

Мора да су проналазачку машту америчких изумитеља једно време заокупљале справице и направице за бродоломнике – нарочито непливаче – јер је отприлике у исто време кад и поменути цилиндар патентиран и плутајући душек за морнаре. Проналазак је, видеће се и зашто, потонуо без трага...

Руку на срце, душек није баш много подсећао на душек. Био је испуњен комадићима плуте и на средини имао два отвора који су се настављали у водоотпорне ногавице. Уз душек, купац је добијао и пар весала. Кад брод почне да тоне, уместо да се избезуми морнар лепо зграби душек, завуче ноге у водоотпорне ногавице, баци се у побеснело море и завесла пут обале и спасења.

Није тешко закључити ни зашто самопалеће цигарете Џона Марка нису имале успеха иако су пушаче штеделе непотребног издатка за шибице. Џонове цигарете би се – да је до тога икада дошло – продавале у комплету са папирнатим смотуљцима у којима су се налазиле хемикалије које би се запалиле чим их човек кресне о цигарету.

Невоља је била у томе што се испоставило да су се самопалеће цигарете каткада, баш као што им је име и говорило, палиле саме од себе још у власниковом џепу. Чак је и Џон био свестан овог недостатка па је дао да се на сваком паковању одштампа упозорење: „Пазите, ове цигарете могу да постану и самодимне".

Било је, додуше, и сасвим једноставних проналазака чији успех мора да је изненадио и њихове изумитеље. Једна таква, на изглед сасвим проста замисао, синула је 1841. године америчком сликару Џону Ранду.

Како је Џон пронашао тубу

Џону је једног лепог дана дозлогрдило вечно злопаћење с бојама: у шта да их човек спреми до сутрашњег дана а да се не осуше? Узео је танак лим и од њега направио тубу која се увијала од краја навише.

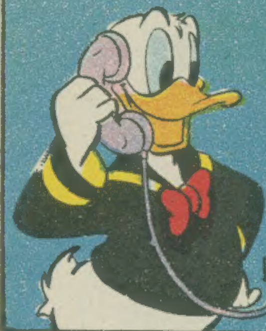
Тако је 1841. измишљена велика мала ствар: туба за пасту за зубе, лепак, боје, чак и за конзервисану храну.

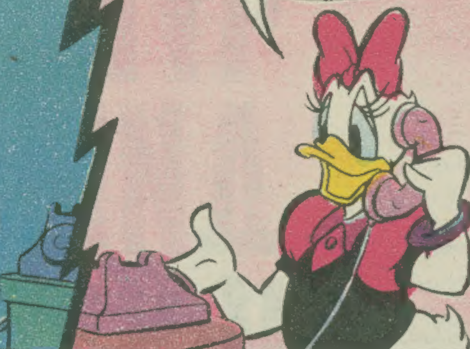
Пре стотинак година патентиран је још један једноставан изум који се и данас користи: оштрач ножева. Састојао се од два челична точкића између којих се повлачио нож.

Изум Волтера Ханта првобитно је имао и велику виљушку за набадање меса. Чему је служила? Кад власник усред сечења меса установи да му је нож туп, месо једноставно натакне на виљушку и баци се на оштрење. ***М. И.***

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

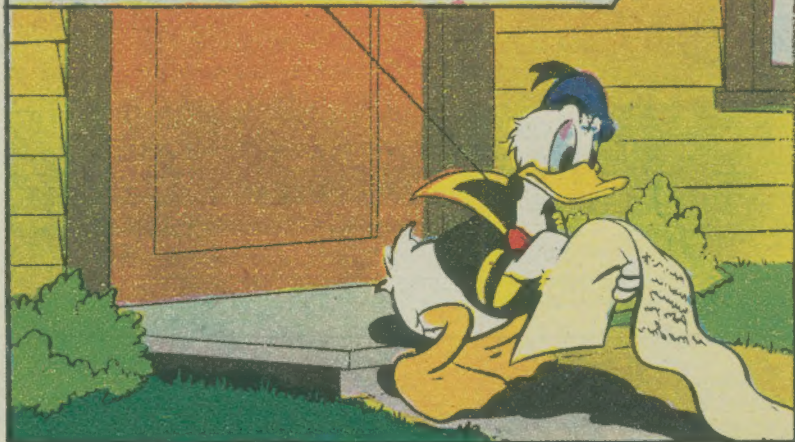

ТАКО УЖАСНО САМ

ДОГОДИЛО СЕ ОНО НАЈСТРАШНИЈЕ – ДВА ОД ЧЕТИРИ УЖЕТА КОЈИМА ЈЕ КОРПА БИЛА ВЕЗАНА ЗА БАЛОН ОТКИНУЛА СУ СЕ И ПАДОБОРАН ЈЕ ЗАЈЕДНО СА СПАСИЛАЧКИМ ЧАМЦЕМ ОДЛЕТЕО У ВОДУ.

Давнашњи сан двадесет осмогодишњег Карла Томаса из Троја у америчкој држави Мичиген био је да у балону прелети Атлантик. Знао је да је већ петоро људи тако изгубило живот али веровао је да њему то не може да се догоди.

Почетком јуна 1979. године „Спирит 79" пребацио је балон из Троја у поморску станицу Лејкхерст у Њу Џерси и чекао повољно време да узлети. Коначно, 25. јуна јављено му је да су временски услови погодни и Томас је могао да се отисне у авантуру свог живота. До тада је балоном прелетео само континент.

„Спирит 79", испуњен хелијумом, висок око 18, пречника 15 метара, узлетео је без проблема. Полако је добијао на висини ношен благим ветром. Томас је био пресрећан, поћи ће му за руком да дође до Европе!

Радио-везу са Томасом требало је да одржава Пол Џонсон из поморске станице у Лејкхерсту. Како се Карл у одређено време није јавио Џонсон се није претерано забринуо – помислио је да је исувише заузет јер се време погоршало.

Карл Томас покушао је у договорено време да се јави али није успео да успостави везу. То га и није толико забринуло као велики облак који се полако формирао на његовом путу. То је вероватно и био разлог што је радио остао нем.

Убрзо се нашао у тамном облаку, ветар и грмљавина постајали су све јачи. У балону је био читав дан и ноћ, веровао је да се налази негде јужно од Њуфаундленда, али то није могао тачно да одреди јер му се и компас покварио од електричног пражњења. Губио је контролу над балоном око кога су се облаци све више скупљали. Ништа се није видело. У невремену, на висини од око четири и по хиљаде метара, „Спирит" је као играчка летео тамо-амо. Било је само питање тренутка, мислио је Томас, кад ће га олуја поцепати у комаде.

Морао је што пре нешто да предузме. Обукао је гумено одело и извукао падобран и чамац који се, у тренутку кад додирне воду, сам надува. За њега је био везан и комплет за случај опасности.

Грмљавина је постајала све јача, муње су претећи севале. Балон није издржао – почео је вртоглаво да пада. На висини од око две хиљаде метара Томас је угледао узбуркани океан под собом – хладан, непријатељски и бескрајно празан. Боље је бити на води него у висинама где су муње и громови претили да га сможде, мислио је.

Изненада, снажан налет ветра дигао је балон око петсто метара. Томас је почео да баца непотребан терет да би олакшао летелицу. Онда се догодило оно најстрашније – два од четири ужета којима је корпа била везана за балон откинула су се и падобран је заједно са спасилачким чамцем одлетео у воду. Са ужасом је закључио да је потпуно беспомоћан. Било је питање да ли да скочи у воду или не. Није имао другог избора него да, по цену да се разбије о површину воде, ипак скочи. Налазио се на висини од око петсто метара. Затворио је очи и – полетео у празно!

Скок са те висине без падобрана могао је да буде фаталан. Када је додирнуо воду, осетио је да су му руке и лице крвави, неиздрживи болови раздирали су му груди али сад није смео да мисли на то. Морао је што пре да доплива до чамца за спасавање, он му је био једини спас.

Уз велике напоре ухватио се за ивицу гуменог чамца и једва се превалио унутра. Почео је да повраћа крв, било је очигледно да је дошло до унутрашњих повреда. На ивици свести покушавао је да смисли шта даље да ради. У комплету за случај опасности била су два ћебета, сигнална лампа, нож, харпун, неколико светлосних ракета и кутија за прву помоћ. Од хране ни трага.

Док је Томас преживљавао драму над океаном Пол Џонсон у поморској станици био је сигуран да му се нешто догодило. Обавестио је све бродове и авионе да добро мотре на балон, обалска стража послала је један авион у извиђање. На жалост, нико није успео да уђе у траг балону.

А Томас је плутао у малом гуменом чамцу и чекао. Надао се да ће спас ипак однекуд стићи. Његово здравствено стање све више се погоршавало. Море је постајало све узбурканије. Мада је био дан, тешко се разазнавало било шта у даљини. Помислио је да ће бити боље да светлосне ракете пошаље тек кад падне ноћ, више је изгледа да их тада неко примети.

Али, ноћ је донела још веће патње. Било је неиздрживо хладно а видљивост се смањила на свега два-три метра. Почињао је и нови дан а на видику никога. Све слабији, Томас је једва успевао да остане будан. Знао је да не сме да заспи јер би то значило сигурну смрт. Друга ноћ на пустом мору донела је још узбурканије море и веће таласе који су претили да преврну чамац. Светлосне ракете увио је у ћебе да их заштити од воде.

Четврте ноћи море се мало смирило. Томас је угледао светла! Послао је једну светлосну ракету у ваздух.

Пола сата касније био је у топлом кревету. Спасли су га морнари са једног совјетског брода који је пловио за Ротердам. Кад се опоравио, Томас је изјавио:

– Не пада ми на памет да кренем у нову авантуру са балоном. – И додао: – Бар за сада.

В. С.

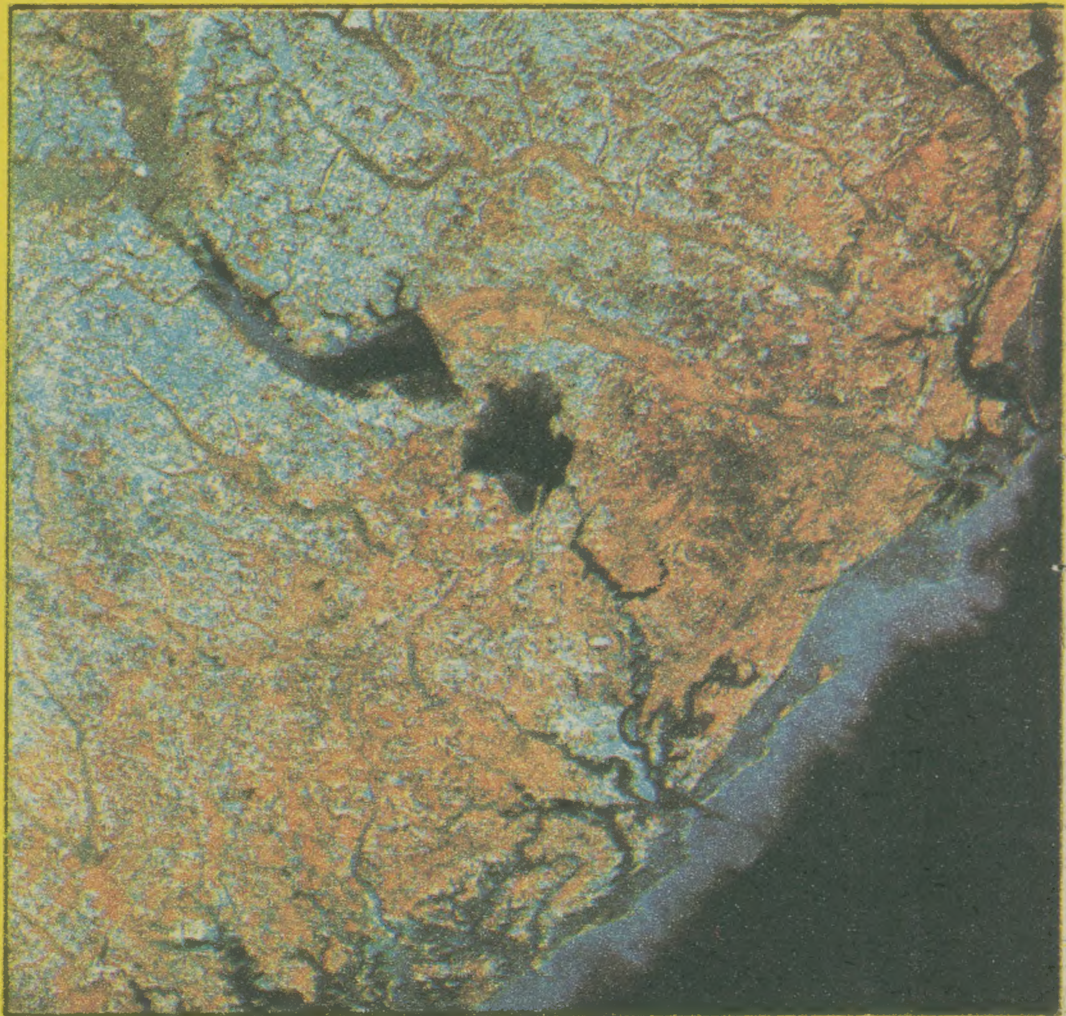
КАД СЕ ШУМА РАЗБОЛИ

КАО НЕКО ВЕЛИКО ЕЛЕКТРОНСКО ОКО „ЛЕНДСЕТ 4" ГЛЕДА НАШУ ПЛАНЕТУ И ШАЉЕ НАМ СНИМКЕ У НАЈЖИВЉИМ БОЈАМА, КАКВИ ДО САДА НИСУ ВИЂЕНИ. ТИ СНИМЦИ МОГУ ДА ПОСЛУЖЕ ЧОВЕЧАНСТВУ. КАКО?

Сателит је послао слику Детроита у пријемну станицу у Годар, васионски центар у Мерилენду. На фотографији се види мрежа саобраћајница и део језера Ири.

Кружећи од једног пола до другог сателит „Лендсет 4" снима Земљу из васионе са удаљености од око 660 километара. У орбиту је послат 16. јула прошле године као четврти из серије америчких истраживачких сателита. Са вршенији је од претходних, даје знатно оштрије слике, брже их емитује до пријемних станица и – више „види".

Предност „Лендсета 4" у односу на човечије око је што

Град Чарлстон у Јужној Каролини са острвом Парис и плажом Миртл. Ово је само један од 30 хиљада снимака колико је „Лендсету 4" потребно да сними читаву Земљу.

[illegible] област у источном делу САД виђена очима „Лендсета 4"

прима и оне таласе на које ми не реагујемо, укључујући и оне инфрацрвене фреквенце. Предели које он сними су у најживљим бојама, јер нису добијени само од спектра видљивог за наше око. С обзиром да сателит сваких 16 дана снима исто место на Земљиној кугли, те фотографије могу да се упореде и да се, ако треба, реагује. Уколико је наступила промена у стању „здравља" неког подручја под житарицама, ако је комплекс под шумом нападнут заразом, уколико су се нагомилали сумпорни гасови над неким вулканом, предузимају се неопходне мере заштите.

Овај сателит не само да реагује на вегетацију, он може да идентификује и неке минерале. Прави разлику између обичне земље и оне богате минералима. Погодан је и за снимање временске ситуације, услова који тренутно владају над неким подручјем што олакшава посао и метеоролозима и људима који се баве пољопривредом.

Фотографије које прави „Лендсет 4" разложене су у делове, сваки одговара површини од 80 квадратних метара. Ти тако разложени делови шаљу се као радио-таласи на Земљу где се на компјутерима спајају у целовиту слику. У великом броју случајева финалне боје дају научници у пријемним центрима: црвеном, на пример, означавају „здраве" житарице док црна значи да су оболеле.

Снимке добијене са „Лендсета 4" Американци уступају свим државама које уложе захтев. Сматрају да они посебно могу да користе земљама „трећег света". Тако су се Бразилци већ заинтересовали јер им фотографије са „Лендсета 4" користе при изградњи трансамазонске магистрале која пролази кроз непроходне мочварне пределе и прашуме. Снимке су затражиле и Кина и Совјетски Савез. Није чудо, кад се зна да су они већ помогли да се открију залихе бакра у Пакистану калаја у Боливији. Било је случајева да се откупе снимци „туђе" територије, па су пале и прве оптужбе за економску шпијунажу.

И поред фантастичних резултата, будућност америчког програма сателита за истраживање Земље за сада је још неизвесна. Реганова администрација није одобрила средства за прављење нових, још савршенијих (цена сваког је око 300 милиона долара). Председник САД има примедбу да се „Лендсет 4" не исплати довољно Сједињеним Америчким Државама. Ипак, овај сателит који кружи око наше планете вероватно у будућности неће бити и једини: Совјетски Савез и Јапан већ наговештавају да ће у најскорије време и они лансирати сличне справе.

В. С.

НОСОРОГ У ПОДРУМУ

КАКО ЈЕ БИЛО МОГУЋЕ ДА СУ ТИГРОВИ, ЏИНОВСКИ ПРЕЦИ КАМИЛЕ И ЛАМЕ, РЕПТИЛИ СА КАНЏАМА И НЕКЕ ДРУГЕ ДАВНО ИЗУМРЛЕ ЖИВОТИЊЕ У ЈЕДНОМ ПЕРИОДУ ЖИВЕЛЕ СВЕ НА ИСТОМ МЕСТУ?

Специјалном техником просејавања и прања костију састављени су чак и зуби носорога који је живео пре девет милиона година.

Брачни пар Рон и Пет Лав често су, обрађујући земљу на свом имању у Аречеру, на Флориди, наилазили на животињске кости необичног облика. Сумњајући да се ради о траговима из праисторије показали су их свом пријатељу, стручњаку за палеонтологију, али их је он упорно уверавао да су то само остаци неког давно угинулог коња.

– Ја коње прилично познајем – причао је касније Рон – и питао сам се да ли је могуће да су ове животиње из прошлости имале толико различиту телесну грађу од данашњих коња. Зато сам и одлучио да се обратим познатом палеонтологу Дејвиду Вебу кога у Америци сматрају највећим стручњаком за ову област.

Ништа заједничко

Врло брзо се испоставило да је фарма Лавових главни палеонтолошки резерват читавог америчког континента. Простор на коме се тренутно врше ископавања није нарочито велик и износи један хектар, док се копањем продрло у дубину од свега осам метара. Међутим, по речима палеонтолога Дејвида Веба, који руководи истраживањима на фарми у Арчеру ово тле је једно од најбогатијих налазишта са којима се досад сусретао.

Прва ископина заиста је личила на обичну кост коња. Међутим, Дејвид Веб је убрзо дао веома занимљива тумачења. Овај искусни стручњак који је учествовао у многим значајним ископавањима на тлу Боливије, у централној Америци и у вишим областима Флориде, закључио је да остаци пронађени у Арчеру немају ничег заједничког са оним што је претходно открио. У првом тренутку, наравно, није чак имао ни смелости да верује да су управо ова открића затварала један веома широк круг истраживања које се односи на период миоцена кад је пронађено бар стотину врста углавном већ истребљених животиња.

– Анализом прве откривене кости – објашњава Веб, иначе кустос државног музеја у Гејнсвилу (Калифорнија) – моји сарадници и ја утврдили смо да се ради о телеокерасу, носорогу са веома кратким ногама који се буквално вукао по речним обалама Флориде пре девет милиона година. Ово је за нас била права сензација јер смо одмах знали да је у питању епохално откриће.

Истраживачима су свесрдно помагали и власници фарме Рон и Пет Лав који су им дозволили да ископавања обаве и у њиховом подруму где је заиста и откривено неколико костију носорога. Упорним истраживањем сваког педља земље научници су пронашли чак и најситније кости тако да су успели да до танчина реконструишу носорога. Захваљујући специјалној техници просејавања и прања пронађених делова костију, састављени су и зуби изумрле животиње.

После прве откривене кости Дејвид Веб (први здесна) је знао да је у питању несвакидашње налазиште.

Пре 20 милиона година

Од 1974. када су започела истраживања на фарми Лавових, па до данас, откривени су скелети неколико тигрова са сабљастим зубима, рептила са канџама, једне џиновске камиле високе готово шест метара, која представља мешавину жирафе, затим скелет претка ламе, данас становника Анда, каркародона и мегалодона, рођака белог морског пса, једног преживара по имену јумакерас, раније пронађеног још само у Колораду... Поставља се питање откуд то да су све ове животиње, толико међусобно различите, у периоду миоцена све живеле на једном месту? Одговор даје сам истраживач Веб:

– У то време у јужним областима Северне Америке стекли су се готово идеални климатски и сви други услови за настанак и развитак изузетно богатог животињског света који није морао да буде међусобно сродан. Веома топла и влажна клима омогућила је заједнички живот многим различитим врстама. Ово су и пре мене доказале многе моје колеге. Остаци фауне које смо пронашли на фарми у Арчеру најбољи су доказ и потврда њихове теорије.

У палеонтолошком басену породице Лав ових дана откривени су и остаци животиња стари преко двадесет милиона година. Следе нова истраживања и, највероватније, још већа изненађења.

С. И.

СУСРЕТИ КОЈИ СЕ ПАМТЕ

КАЋИНО СРЦЕ

Прошло је осам година од мог првог и јединог сусрета с малом Катарином – Каћом Костић. Ипак, лик те насмијане и храбре дјевојчице нисам ни до данас заборавио. Одмах послије растанка зарекао сам се да ћу за њене вршњаке написати истиниту причу о Каћи.

На жалост, до данас ту обавезу нисам испунио. Уколико се ови редови појаве на страницама „Забавника", моја „обавеза" према сапутнику из авиона на линији Београд – Загреб биће бар дјеломично испуњена.

Рано прољеће године 1975. Јутро је. Налазим се на Београдском аеродрому и очекујем полазак авиона за Загреб. Из размишљања о пословима које тог дана треба да обавим тргнуо ме глас из звучника: „Позивају се путници на линији број 320 за Загреб и Цирих да одмах изволе у авион". У авион улазим посљедњи. Примјећујем да су готово сва мјеста већ заузета. Поглед ми се зауставља на првом реду. Чини ми се да су два мјеста с лијеве стране слободна. Крећем напријед. На једном од два „слободна" мјеста сједи насмијана и умиљата дјевојчица. Нема више од шест година.

Претпостављам да су је родитељи за тренутак оставили саму и да ћу због тога морати потражити друго мјесто. Ипак, постављам питање: „Гдје су мама и тата?" Дјевојчица не трепнувши одговара: „Ја сам сама". Сматрајући овај одговор потврдом да је мјесто поред ње слободно и не питајући за дозволу сјео сам. Слиједила су уобичајена упозорења посаде авиона: „Молимо путнике да се прије полијетања авиона вежу..."

Послије ове уобичајене процедуре авион је спремајући се за полетање почео да рула пистом. Добивши одређену висину почетна бука мотора почела је полако да се стишава, могао сам да наставим неколико тренутака раније започети разговор са дјевојчицом којој још не знам ни име.

– Како се зовеш?

– Катарина Костић, а зову ме Каћа.

– Гдје живиш?

– У Приштини.

– Гдје путујеш?

– У Цирих.

– Гдје су мама и тата?

– Мама у Приштини, тата у Цириху.

– Је ли те страх да путујеш сама?

– Не, зашто би ме био страх, па ја већ трећи пут одлазим сама из Приштине у Цирих.

Размишљам. Каћин отац вјероватно ради и живи у Цириху, а мајка у Приштини. Отац се ужелео дјетета и користи достигнућа савремене технике да би га што чешће виђао. Кажем то малој Каћи. На шта она мирно одговара:

– И моја сестра је у Цириху.

Питам да нису случајно родитељи разведени.

– Ма не, моја сестра је у болници, а ја идем код ње да јој дам крв.

Мирна и озбиљна дјевојчица, морам признати, потпуно ме је збунила. У медицину се не разумијем, али колико је мени познато, дјеца код нас не дају крв. Чини ми се да је то и законом забрањено. Логично: законодавац је хтио да заштити дјецу од могућих злоупотреба. Постављам себи питање: да ли је могуће да у Швицарској, земљи познатој по

БОРКА

Претходног дана било је невреме па смо одлучили да кренемо у шуму и нађемо неко птиче. Знали смо свако гнездо и нисмо морали да лутамо. Међутим, шетња је потрајала, а од нашег посла ништа. Чуо се већ предлог да се вратимо. На срећу, испод првог следећег дрвета огласило се птиче. Било је читаво, само испало из гнезда. Узели смо га, клекли испод дрвета и свечано обећали да ћемо га чувати све док не буде способно да лети изнад наших дворишта. Тако смо увек чинили кад нађемо неко птиче, само су то обично били врапци. Сад смо сви били узбуђени: нашли смо сову!

Успео сам да се изборим да сову понесем својој кући. Из Бремове књиге о животињама сазнао сам да Борка, како сам називао своју сову, једе мишеве, жабе али и куван кромпир. Борка је брзо напредовала. Цела улица била је ангажована око набавке хране. Није била пробирач, халапљиво је грабила из мојих руку све што бих јој пружио. Деца су долазила код мене сва укаљана држећи крупне дебеле жапце. Сви су волели Борку, моји ми вршњаци завидели на њој, а ја се правио важан.

Борка је имала пуну слободу, никад је нисам везао. Желео сам да се врати дивљини, али како кад она то није хтела. Ловила је предвече и рано ујутру, ноћу се одмарала у врху дрвета у дворишту, а дању редовно била будна. Њено ме хукање успављивало и будило. Брзо се навикла да на звиждук слети испред мојих ногу. Касније ми је, чим бих се појавио на кућном прагу, слетела на раме али тако нежно да чак ни кошуљу не би закачила својим оштрим канџама. Кад бих ишао некуд с друговима, пратила нас је летећи изнад наших глава.

Грдно сам се изненадио кад су ми дечаци из другог краја с којима смо били на „ратној нози" донели пиле за Борку и обећали да ће јој донети зеца. Одмах смо склопили „примирје". Други догађај није био пријатан. По дворишту је почео да се осећа несносан смрад који је долазио из шупе – тамо се налазила резерва Боркине хране која је изгледа исувише одстајала. Комшије су се пожалиле и – батине су биле неминовне. Али, то није уопште деловало на мене, Борку сам и даље безгранично волео. И она ми је то враћала. У великој гомили деце увек је непогрешиво слетала на моје раме. Кљуном ми је мрсила косу и кљуцала прсте, то је било њено миловање. Тада сам мислио да смо нас двоје једно биће, и били смо.

Једнога дана резерве Боркине хране биле су испражњене. Скувао сам кромпир и према Бремовом упутству дао јој да једе. Појела га је и – угинула. Вероватно мојом кривицом. Дотад је јела месо и није јој била потребна вода, а сад је сув кромпир учинио своје, угушила се.

Истог дана дугачка колона деце ишла је према шуми. На челу сам ја носио Борку. Привио сам је уз кошуљу, моје сузе квасиле су њено перје. Нашли смо дрво на коме је стајало гнездо из кога је Борка испала, али сада празно. Рукама смо ископали земљу и сахранили је ту испод дрвета. Нико није ништа говорио, тишину је remetio само плач. Онда је неко запевао „Вечнаја памјат".

После тога ово место посетио сам само једном. Онда смо се одселили али ја сам сигуран да бих и данас, двадесет и три године од тада, могао пронаћи дрво испод кога се налазе Боркине кости.

Таквог љубимца никад више нисам имао.

Александар МАРИНКОВИЋ,
Кладово
(Хонорар: 1500,00 дин.)

многим хуманитарним акцијама значајним за цијели свијет, и од тако мале дјеце узимају крв. Не, то ми изгледа немогуће.

Почињем да сумњам. Можда је Кањина прича плод њене уобразиље. Каћу вјероватно, као и већину њених вршњака хвата смртни страх пред вађење крви и из малог прста. Цијела прича и произишла је из жеље да се превлада тај природни страх. Ако су моје претпоставке истините, онда је Каћа рођена да буде глумица. Потпуно миран глас, израз лица и поглед мале Каће говоре ми да немам право да сумњам у њену причу. У једном тренутку почео сам себе да прекоравам. Откуд ми право да се мијешам у скривени живот дјевојчице коју још заправо и не познајем.

Ипак, људска радозналост, подстакнута очинским односом према дјевојчици, утицала је да наставим започети разговор.

– Од чега болује твоја сестра?

На ово питање Каћа је одговорила слегањем рамена.

– Како то да се не лијечи у Приштини и Београду?

– Моја сестра је три мјесеца лежала у болници у Београду. Љекари су јој рекли да лијечење мора наставити у Швицарској, па је тата одвео у Цирих.

– Када је сестра отишла у Цирих?

– Прије три мјесеца, тата је стално тамо, ја сам била два пута, сада идем трећи пут.

– Јеси ли већ давала крв за сестру?

– Да, оба пута када сам била тамо.

– И није те страх?

– Не, чега да се плашим, па мени не узимају крв.

– Како онда дајеш крв за сестру?

– Ја легнем поред ње у кревет и онда нам љекари споје руке цјевчицом.

– Осјећаш ли болове?

– Само мало у почетку.

Послије овог дијалога отпале су све моје сумње које су се појавиле на почетку разговора. Каћино крхо тијело крило је у себи једно велико, јуначко срце.

Данас мислим да нико нема право да осуђује љекара који је „прекршио закон" помажући малој Каћи да од смрти отме своју сестру. Уколико је у томе успио, увјерен сам да му је Каћа – сада већ одрасла дјевојчица – неизмјерно захвална.

Тодор ЋУК
Нови Београд
Г. Г. Деже 1/19

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

СТИЖУ НОВИ ПРИЛОЗИ

Из Зоолошког врта града Београда јавили су нам да сваког дана стижу нови прилози за жирафу. Ако и даље буде тако, надамо се да ћемо сакупити 300.000.00 динара, колико још недостаје да ова лепа животиња дође у ЗОО врт главног града.

●

Прилози школа:

Ученици Основних школа: „Вук Караџић" из Равне Реке уплатили су 1.000,00 динара, **„Жикица Апостоловић"** из Трстеника 800,00 и **„Мића Стојковић"** из Умчара 3.670,00 динара.

●

Појединачне уплате:

Данијел Хајдарчевић, из Бачке Паланке уплатио је 100,00 динара, **Драган Малетин,** Бачка Паланка 100,00, **Александар Малетин,** Бачка Паланка 100.00, **Јасмина, Лидија** и **Јасмин** Љори 300,00, **Свјетлана Ћирковић,** Вуковар, 100,00, **Костадина Јовић,** Београд 100,00, **Остоја Декић,** Београд 30.00, **Мирослав Петровић,** Београд 100,00, **Аленка Ледник,** Марибор 100,00, **Метка Старе,** Марибор 100,00, **Снежана и Светлана Николић,** Мајданпек 200.00, **Александра Кардане,** Сисак, 30.00, **Милена Жикић,** Бор 500,00, **Владимир и Велибор Сваркота** 600,00, **Ивана и Мома Ненадовић,** Нови Београд 100.00 и **Алда и Марија Имамовић,** Травник 60,00 динара.

●

Адреса на коју се уплаћују прилози за жирафу: ЗООЛОШКИ ВРТ ГРАДА БЕОГРАДА, жиро рачун: 60806-603-8334.

Занимљива имена

ДЕДА НИЈЕ БИО ЛИСАЦ

Презиме Сад или Де Сад вековима је било часно и поштовано у Француској. Предање каже да је за једног припадника те племићке породице била удата Лаура, провансалска лепотица из XIV века, коју је у својим сонетима овековечио велики италијански песник Франческо Петрарка. Пред крај осамнаестог века презиме Де Сад доживело је друкчију и не баш пријатну књижевну славу. Маркиз Донасјен Алфонс Франсоа де Сад објавио је неколико романа у којима је славио разврат и изопачености разних врста, а посебно уживање у мучењу других људи, које се по њему и данас зове – **садизам.** Стога помало иронично звучи кад чујемо да ово презиме, по мишљењу неких језикословаца, потиче од каснолатинског sapidus – „укусан" или „пријатан".

Било би то, дакле, једно од многобројних презимена која су настала од надимака. И данас у француском постоје презимена као Лами (пријатељ), Бонами (добар пријатељ), Лебон (добричина), Жанти (племенити), Фенкер (дивно срце) или Шарман (шармантан), која, наравно, не гарантују да су њихови носиоци заиста такви како им име каже. Има и супротних примера. Савршено честити Французи носе презимена као Фелон (издајник), Пијар (пљачкаш), Леспи (шпијун), Лерибо (развратник), Гарсуј (жентурача) и друга која се из пристојности не могу навести. Међу најотменијим и најдостојанственијим песницима француског XVII века били су Корнеј („врана") и Малерб („коров, травуљина"), док је Трифо – презиме једног од најпознатијих филмских режисера данашњице – првобитно значило „варалица".

У немачком се уз поједина честа презимена, као Шмит или Милер, радо „пришивају" надимци ради међусобног разликовања презимењака. Понекад ти надимци нису нимало ласкави. Адолф Бах, писац највеће студије о немачким именима, наводи пример свог учитеља Шмита кога су сви звали Биршмит, јер је много волео пиво (на немачком Bier). Не-

где у исто време, на универзитету у Халеу, побожни теолог Милер објавио је књигу „Наука о греху", што је имало за последицу да га људи прозову Зинденмилер (грешни Милер). Још горе је прошао политичар Рихард Милер, прозван „Лајхенмилер" (Милер-леш) зато што је на питање да ли ће бити сазвана национална скупштина одговорио: „Само преко мога леша!"

Ипак, ни „ружан" надимак није увек тако ружан као што изгледа. Други немачки језикословац, Макс Готшалд, упитао се да ли је могуће да су све оне хиљаде Немаца који се презивају Фукс (лисац) имале неког изузетно лукавог претка. Не, одговара он, набрајајући десетак других начина како је могао настати тај надимак. Родоначелник породице могао је бити крзнар по занимању, или ловац на лисице, или је имао косу црвенкасту као лисичја длака, или је јахао коња такве боје, или се облачио у лисичје крзно, или становао на месту званом „Лисичја јама", „Лисичњак" и слично, или је наследио кућу неког Фукса, и тако даље... Било која од тих претпоставки довољна је да сачува образ давно преминулом прапрадеди Фуксу.

ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА ОД УВОЂЕЊА ПРВИХ ЧИНОВА У НОВ И ПОЈ

ПРВИ НАРОДНИ ОФИЦИРИ

СЕДАМНАЕСТ БОРАЦА КОЈИ СУ ПРВИМ УКАЗОМ ДОБИЛИ ОФИЦИРСКЕ ЧИНОВЕ НИКАД ИХ НИСУ ПРИШИЛИ НА СВОЈЕ УНИФОРМЕ ЈЕР СУ ПАЛИ У ПЕТОЈ ОФАНЗИВИ. МЕЂУ ЊИМА ЈЕ И САВА КОВАЧЕВИЋ.

Кроз прве две ратне године командни кадар Народноослободилачке војске је израстао из редова ратника. Борци су се кроз борбу учили вештини и само најхрабрији и најспособнији постајали су старешине. Отуда, све до 1. маја 1943. године у партизанској војсци нису постојали чинови већ само звања према дужностима које су старешине обављале у јединицама. Ознаке су се носиле на рукаву леве руке изнад лакта.

Пошто је у редовима НОВ и ПОЈ учествовао један број напредних свештеника, 23. јуна 1942. године установљено је звање верских референата, а њихове ознаке су се разликовале за хришћанску и муслиманску припадност.

С обзиром да су се старешинска звања стицала кроз борбу, постојало је шаренило и неуједначеност означавања старешинског кадра и то не само у појединим крајевима земље већ и у оквиру појединих јединица. Да би се ознаке ујединачиле за све јединице, Врховни штаб је крајем априла 1943. године донео Наредбу о установљењу подофицирских и официрских чинова.

У тој априлској наредби подофицирски чинови су били: десетар, поднаредник и наредник, али је 1. маја исте године Врховни командант друг Тито извршио исправку и одредио да подофицирски чинови у НОВ и ПОЈ буду: десетар, млађи водник и старији водник.

Први официрски чинови били су: заставник, потпоручник, поручник, капетан,

СТАРЕШИНСКЕ ОЗНАКЕ НОВЈ ОД 1941. ДО МАЈА 1943.

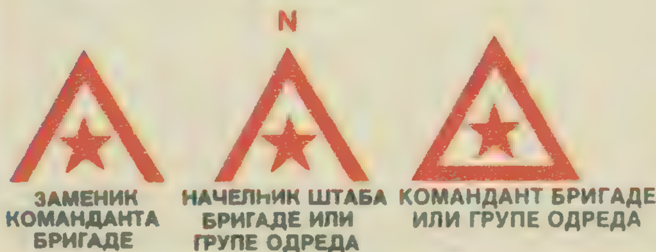

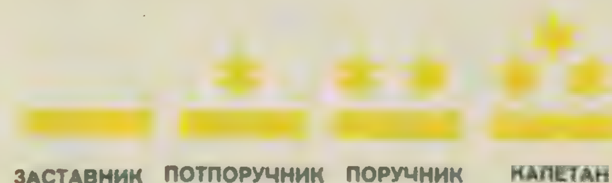

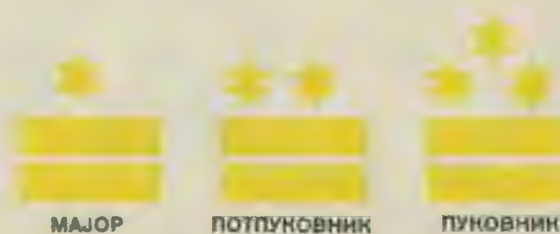
ОЗНАКЕ ЗА ВЕРСКЕ РЕФЕРЕНТЕ

ОЗНАКЕ ЗА ЧИНОВЕ У НОВЈ И ЈА ОД МАЈА 1943. ДО 1946.

мајор, потпуковник, пуковник, генерал-мајор, генерал-лајтнант и генерал-пуковник. Унапређење подофицира у чин официра спадало је у надлежност Врховног штаба на предлог старешина из јединица. Ознаке чинова је требало да се носе на левом рукаву изнад лакта, али је већ 21. маја друг Тито донео измену да се ознаке носе на оба рукава и то десет центиметара изнад руба рукава.

Ове ознаке задржале су се све до 1946. године када су замењене еполетама и прописаном одећом за све старешине.

Сурова али најбоља школа

О првом увођењу официрских и подофицирских чинова друг Тито у билтену Врховног штаба, између осталог, пише:

„...Увођење официрских и подофицирских чинова у нашу Народноослободилачку војску Југославије јесте велик и важан догађај у развитку наше народне армије. Увођење официрских и подофицирских чинова јесте логична посљедица тога развитка, као што је била логична посљедица то што смо прије 6 мјесеци, када су за то сви услови били сазрели, из развијених партизанских одреда, који су прерасли сами себе, створили НОВ...

Водећи двије и по године тешку и крваву борбу на живот и смрт, народи Југославије уједињени у народноослободилачкој борби, нису могли, нити су за то имали прилике да стварају себи дуготрајне војне школе и академије, из којих би НОВ добивала командни кадар. Командни кадар наше народне армије и партизанских одреда стварао се у процесу борбе са окупаторима и домаћим издајницима. Радници и сељаци, студенти и остала поштена интелигенција учили су се ратној вјештини у свакодневним љутим бојевима. Полако, али сигурно, стварао се командни кадар наше јуначке НОВ и ПОЈ...

Рат је сурова, али најбоља школа за стицање вјештине командовања..."

Првим указом произведена су и унапређена 3 десетара, 28 старијих водника, 937 заставника, 880 потпоручника, 1.125 поручника, 459 капетана, 189 мајора, 67 потпуковника, 25 пуковника, 11 генерал-мајора, два генерал-лајтнанта.

Како је пета офанзива започела већ 15. маја, овај указ није могао одмах и званично да се спроведе. Многи од ових старешина су знали за унапређење.

Нису доживели унапређење

Из првог Указа о унапређењу њих 17 никада нису пришили ознаке првих официра НОВ. Чин генерал-мајора није пришио Војислав Ђокић, први пали генерал у НОБ-у, прослављени командант и народни херој Сава Ковачевић се није окитио пуковничким чином, јер га је на Милинкладама покосио немачки рафал. Његову судбину деле потпуковници: народни херој Раде Марјановић, први командант 7. крајишке бригаде и Синиша Николајевић, командант Шестог београдског батаљона I пролетерске бригаде; мајори: Блажо Марковић, Вељко Жижић и др Олга Дедијер; капетани: Цвијо Орашчић, Драгослав Кецић и Мирослав Бонџулић, поручници: народни херој Војин Катнић, народни херој Ђуро Вујовић, народни херој Богољуб Чукић и Милан Ступар; потпоручници Петар Савић, Душан Карановић и Савко Томичић. Сви они су пали у току пете непријатељске офанзиве.

Три месеца после првомајског Указа на Петровом Пољу у централној Босни, 20. августа 1943. године одржана је свечаност поводом доделе првих чинова. Том приликом Седмој банијској дивизији је припала част да јој смотру бригаде изврши врховни командант друг Тито и лично честита новопроизведеним официрима.

Од тада на иницијативу друга Тита и Врховног штаба у свим штабовима је уведена пракса да се сваки предах између борби користи за обуку старешина и њихово упознавање са теоријом и праксом вештине ратовања. После тога ничу и прве официрске школе. Тако се до краја рата ратовало и учило јер је стварање нових јединица захтевало и велики број официрског кадра. Ова обука је имала нарочито велики значај у завршним операцијама за ослобођење наше земље када се од официра тражила не само храброст и родољубље већ и војничко знање и умеће.

И пали и преживели официри и подофицири НОВ положили су на крају овај испит с највишим оценама.

Зора МЕДЕНИЦА

Андре Мартен на згаришту и ликовни приказ Мирковићевог пројекта. (доле)

БОГАТСТВО ЗА ИДЕЈУ

ШВАЈЦАРСКА ФИРМА ЗА ПРОИЗВОДЊУ САТОВА РОЛЕКС СМИСЛИЛА ЈЕ ОРИГИНАЛАН НАЧИН КАКО ДА РЕКЛАМИРА СВОЈЕ ПРОИЗВОДЕ. ТО „ЗАДОВОЉСТВО" СТАЈЕ ИХ ОКО 900 МИЛИЈАРДИ СТАРИХ ДИНАРА.

Једно је направити а друго продати, макар се радило и о сатовима познате швајцарске фирме Ролекс, водећој такве врсте у свету. Уосталом, иоле новији модел Ролекса тешко је доступан купцу просечних примања.

Фирма Ролекс је једна и није од јуче. Седиште је у Женеви а продајни огранци широм света. Још 1926. конструисала је и понудила тржишту ручни сат отпоран на воду. У то време то је била сензација. Затим је уследио самонавијајући ручни сат. Ролексов изум је и хронометар који, поред времена, показује датум, па ручни сат за гњурце...

Ипак, роба је роба и без обзира на квалитет треба је продати. Ролекс се рекламирао и рекламира на начин како се то ради свуда у свету: преко радија, на телевизији, у штампи. Да ли је тај начин доносио плода, то само директори Ролекса знају. Можда одзив купаца и није био према очекивању па је требало смислити необичну и несвакидашњу рекламу. Није прошло дуго а нова „цака" је уобличена. Додуше, требало је да стаје басносновно – око 900 милијарди старих динара, али су директори одлучили да одреше кесу.

Убрзо је у најпознатијим и најчитанијим светским листовима и магазинима осванула обавештење које је заузимало прилично простора. Укратко, Ролекс је позивао заинтересоване широм света да пријаве свој изум или вредан труд. Назначено је да ће се пет пројеката наградити са по 50 хиљада швајцарских франака (око 180 милиона старих динара). Кандидати су обавезни да понуде „дух предузимљивости, квалитет иновације, оригиналност, довитљивост, занимљивост, практичност, смисао и савршеност". Оно што нуде морају да демонстрирају. Пријаве су слате у Женеву на енглеском језику и на посебном обрасцу. Примани су само пројекти једне од три области: примењене науке и открића, истраживања и открића и природне средине. Жири је састављен од представника Ролекса и угледних научника света.

Одзив је био велики. После неколико година такмичење се усталило и достигло завидан ниво. Прошле године награђен је и један наш човек који живи у Аустралији – Милан Мирковић. Поред њега награду су добили Бил Лесли из САД, Андре Мартен из Француске и Лук Дебекер из Швајцарске. За који пројект?

Милан Мирковић

После дугогодишњег истраживања и експериментисања успео је да пронађе начин како да се биљка џоџоба одржи без воде у пустињском крају. Тако је спасао китове који се, између осталог, тамане и због икре из које се добија изузетно вредно уље. Наиме, плод џоџобе садржи уље истоветно китовом!

Бил Лесли

Побуђен смањивањем броја ретких врста птица у прашумама лабораторијским испитивањем дошао је до хормона који могу да одрже те врсте, односно спрече болести од којих страдају.

Андре Мартен

Читајући у новинама о хиљадама хектара шума уништених у пожару измислио је нов хумус. Чини га смеша материје чији је састав сам утврдио и сакупљеног пепела после шумског пожара.

Лук Дебекер

Већ десет година проучава сликарство палеолита у пећинама и формира документацију. Тиме је значајно допринео проширивању сазнања о палеолитској култури.

. . .

Пријаве за конкурс за ову годину више се не примају. Последњи дан био је 31. март. Они који су закаснили ове, могу да се пријаве следеће године. Довољно је да се за обавештење обрате на адресу: Ролекс, Женева, Швајцарска. Ручни сат те фирме не морају да купе. Ако добију награду, добиће и њега. Са посветом. Све је крајње озбиљно, а опет – све реклама! Ваљало је досетити се.

М. Т.

МАТИРАТИ ЊЕНОГ ТАТУ

Штобек у Немачкој ДР с пуним правом може да се назове градом шахиста. Овде шах играју сви – и стари и млади, и мушкарци и жене. У наставном програму школа шах је обавезан предмет и сви се, тврде наставници, и те како труде да што дубље продру у тајне ове древне игре. Не без разлога, јер у Штобену шах утиче и на брак. Пре него што од оца своје девојке затражи сагласност да ступе у брак, младић је обавезан да са будућим тастом одигра партију шаха. Ако успе да матира оца своје изабранице, успео је и да добије његов благослов. Јер, овде је победа доказ да ће младић и у „партији" породичног живота бити велемајстор. У случају да се потенцијални младожења намери на бољег од себе и изгуби партију шаха, брачна церемонија се одлаже до даљњег, односно све док зет не савлада будућег таста.

ПОВРАТАК У ЗАВИЧАЈ

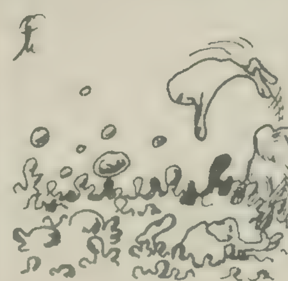
За време боравка на Ускршњем острву норвешки истраживач Тор Хајердал открио је у слојевима исушене глине неколико семенки акације врсте „софора торомита" која већ одавно не расте на нашој планети.

Хајердал је нађено семе предао ботаничарима Шведске академије наука. Око двадесет година је професор Пер Венбелбо, користећи активне материје, изводио сложене опите с тим семенкама. Резултат није изостао: недавно су се у ботаничком врту у Гетеборгу појавиле младице акације „софоре торомита".

Када су дрвеца ојачала, упаковали су њих неколико у провидне сандучиће од пластичне масе и авионом послали на Ускршње острво. Научници верују да ће се ова врста багрема временом поново раширити по острву.

ЖИВОТ НА СТО СТЕПЕНИ

Научници данас и на нашој планети откривају досад непознате живе организме. Тако су чланови међународне експедиције, састављене од немачких, данских и шведских научника, у врелим изворима на Исланду открили три врсте бактерија које су досад биле непознате науци. Ови минијатурни организми одликују се изванредном из-

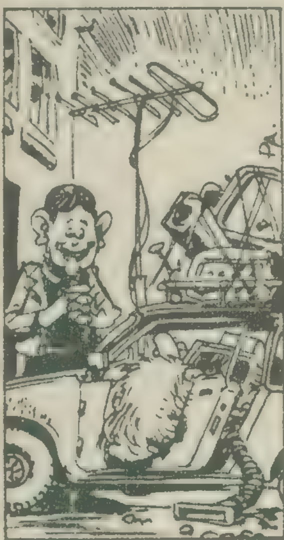

држљивошћу и живот проводе у невероватним условима: у води која је само мало испод тачке кључања.

Научници су на Исланду радили на једној висоравни где избијају не само гејзири већ и водоскоци паре са сумпорним гасовима. У барицама вреле воде засићене сумпором откривене су ове бактерије отпорне на високу тепературу. Интересантно је да оне у своју размену материја укључују и сумпор, а научници су јединствени у мишљењу да су потомци бактерија које су живеле на нашој планети пре четири милијарде година.

ЛОПОВИ, ХВАЛА!

Ретко ко прича са толико љубави о лоповима као извесни Пол Џоунс, становник Њујорка. Њему су лопови девет пута

крали кола али су их, на његово задовољство, увек враћали и то редовно у бољем стању него што ихје он остављао. Једном су поправили мотор који није добро радио, други пут су му променили мењач, затим ставили нови волан, отклонили електрични квар, поправили амортизере.

Последњи пут после крађе затекао их је испред куће и то са усисивачем, писаћом машином, касетофоном и бундом унутра! Као врхунац, кад је Пол Џоунс недавно продао кола, добио је за њих три пута више од оне суме коју је дао прешест година кад их је купио. Тај стварно има среће!

ЛИНГВИСТИЧКА ВРЕЋА

Једна арапска легенда прича: Алах је имао огромну врећу у којој је чувао различите језике. Обилазећи свет из ње је сваком народу дао по један. Остало му је још да обиђе Кавказ, а у његовој врећи било је још много неподељених језика. Тада је Алах на Кавкаске планине просуо све који су му преостали.

Као и многе друге легенде, ни ова није настала без основа: просто је задивљујућа разноликост

језика којима говоре становници Кавказа. Још је антички географ Страбон писао да на Кавказу живи три стотине племена „од којих ниједно не разуме језик свог суседа".

Страбон је можда претеривао. Данас се на Кавказу говори око 150 различитих језика који се даље деле на мноштво наречја и дијалеката. Али, грузијски или јерменским говоре милиони, удинским – два насеља, арчинским – једно, а бацбијским само пола једног села.

У науци о језицима постоји израз „лингвистичка врећа". Таквих места на свету има веома мало: Калифорнија, базен реке Амазона, планински ланац Хиндукуш и Кавказ коме, ипак, припада рекорд по броју разних језика у односу на број становника.

ВРЛО ЧУДАН СТРАНАЦ

На поларној станици на острву Ратманово у Беринговом мореузу, на средокраћи између Азије

и Америке, научници су открили једну необичну птицу много мању од врапца, са прелепим перјем у црвеним, жутим и наранџастим бојама. Изненађење орнитолога било је огромно кад су у маленом странцу препознали – колибрија! Одушевљење је сасвим разумљиво ако се зна да су представници ове породице – чија тежина не прелази неколико грама – становници тропских шума Јужне и Централне Америке. По мишљењу сарадника Факултета за биологију Московског државног универзитета, колибри који је стигао на удаљено и увек ледом оковано острво Ратманово једини је примерак који је икад откривен на територији Совјетског Савеза. Научници, засад, нису нашли одговор како је колибри стигао тако далеко.

ПРЕМЛАД ЗА ТРОШКАРЕЊЕ

Џефри Хаускнехт из Батавије у држави Њујорк стварно има разлога да се радује. Кредитне кар-

тице ни у САД није лако добити, а њему су поштом стигле две – „Виза" и „Местер-кард" – плус извештај да на текућем рачуну има тачно 2200 долара. Заиста чудно, с обзиром да Џефри не зна ни да чита ни да пише, што и није чудно јер има свега три године.

Картице су једног дана стигле у коверти на којој је стајало Џефријево име и презиме, а издала их је „Марин Мидланд" банка из Бафела у истој држави.

Ствар је у томе што нико жив не зна ко је Џефрију послао картице и отворио текући рачун. Хаускнехтови у Бафелу немају родбине, а у изненађење нису умешали прсте ни баке и деке. Било како било, Хаускнехтови су одлучили да картице и рачун врате банци. За Џефрија је, ипак, прерано да почне да се трошкари...

ЈЕЗЕРО-ФАБРИКА

Једно од најнеобичнијих језера на нашој планети свакако је Пич Лејк близу варошице Ла Бреа на острву Тринидад. Ово језеро је... асфалтно, и познато је још од давних времена. Још је Волтер Рали, енглески државник који је организовао многе експедиције у 16. веку, искористио овај асфалт да окрпи труп свог брода закључивши да је он много бољи од смоле јер се, поред осталог, не топи на сунцу.

Језеро није много велико, његова површина износи четрдесетак хектара, а дубина на многим местима и преко осамдесет метара. Не личи ни на једно друго језеро на свету: то је заправо котлина испуњена полужитком црном масом. Тринидад од њега има велике користи јер се свакодневно из Пич Лејка отпреме стотине тона асфалта, а занимљиво је да се ниво језера уопште не смањује: „подземна фабрика" ове врсте битумена ради нон-стоп надокнађујући оно што човек узме.

БИЋЕ, БИЋЕ...

Један задивљени посетилац Маунт Рашмора, планине у Јужној Дакоти, у чије су гранитне стене уклесане главе четворице америчких председника – Вашингтона, Џеферсона, Линколна и Рузвелта – није могао да своје усхићење не изрази и њиховом творцу вајару Гацону Борглламу:

– Каква савршена дела!

– Не схватам. Вашингтонов нос је испао мало дужи него што је требало.

– Време и ерозија ће то исправити.

– Претпостављам – одговорио је скромни уметник. – За десетак хиљада година биће баш онакав какав треба да буде.

Главе су, иначе, високе око 18 метара, па се може претпоставити да су и носеви већ сами по себи поприлично дугачки, чак и тамо где уметник није погрешио.

ЧУДАН ТЕСТАМЕНТ

Када је Луиза Батлер умрла 1949. у Акрону у држави Охајо, за собом је оставила чудан тестамент. Сва њена имовина требало је да се баци у

море! То и није било тешко с обзиром да је све што је током живота стекла претворила у – дијаманте. Она је обожавала ово драго камење и, одричући се свих удобности, и последњи новчић улагала у њих. Никад се није одвајала од дијаманата, чак ни кад је ишла на спавање. Тада их је стављала испод јастука и, како је једном рекла, „увек сањала најлепше снове".

Своје драгуље је до те мере обожавала да није могла да поднесе мисао да у њима неко други ужива. Дуго је размишљала шта би било најбоље да уради и одлучила. Отишла је адвокату и саставила тестамент: дијаманте увити у хартију, завезати конопцем на коме ће на једном крају бити тежак камен и бацити у море. Када је теткину жељу чуло њено троје сестрића, нису могли да верују. Од тада па донедавно, значи преко тридесет година, судили су се тражећи да се тестамент поништи. Коначно су у томе и успели: дијаманти неће бити бачени у море него ће се продати, а новац разделити на три једнака дела.

ТАЈНА МОРА

Пре две стотине милиона година читаво данашње копно Земље било је обједињено у огроман праконтинент зван Пангеа окружен једним јединим океаном уместо данашњих седам. А пре 15 000 година океани су били 120 метара нижи него данас јер је велики део светских вода био заробљен у пространим поларним капама.

Упркос таквим променама, море је увек задржавало своју хемијску равнотежу. Трицератопсу који је неспретно силазио до мора вода је била слана исто као деци која се данас брчкају у плићаку. Када би се спектрометар масе на неки волшебан начин преместио у прошлост открио би исте елементе какве мери данас. На основу проучавања седиментних стена океанографи су установили да се састав океана није мењао пуних 700 милиона година. Откуда таква постојаност океанске воде?

На хемију мора утиче читаво мноштво процеса међу њима и биолошка активност. Ипак, количине елемената које се налазе у океанској води остају прилично уједначене током времена. Разумевање постојаности састава мора има велики значај за проучавање не само геолошке историје Земље него и порекла живота.

Сличност човека и океана

Сви земаљски елементи могу се наћи у океану. Највећи део материјала који се растварају у морској води је обична кухињска со, натријум-хлорид. Затим следе други елементи који формирају соли – сумпор, магнезијум, калцијум, калијум.

Живот, који је по свој прилици изашао из мора, носи у себи „хемијску кореографију" многих морских елемената. Премда је прошло 350 милиона година откако су наши преци испузали на копно, садржај соли у људској крви изненађујуће је сличан оном у океану! Калијум који учествује у стварању шкољки морских организама такође ојачава костуре становника копна. А водоник, кисеоник, угљеник, азот и фосфор формирају дезоксирибонуклеинску киселину (ДНК) тај информатор свеукупног живота.

Многи елементи у морској води отровни су за живе системе. Олово, на пример, изазива поремећаје на мембранама око ћелија, уништава њихову способност да ћелије заштите од уљеза.

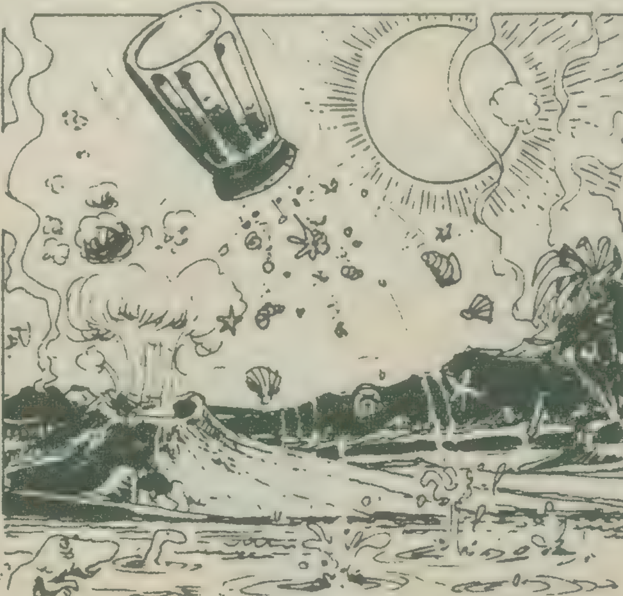
Нису ли први облици живота једноставно употребили елементе који су се око њих затекли – као што би вешт кувар искористио намирнице пронађене у туђој кухињи? Или су, можда рани организми активно мењали и уравнотежавали своје водено обиталиште претварајући океан у џиновски инкубатор у којем ће се развити живот у повољу?

Ко одређује састав морске воде

Прве океанске биљке потпуно су промениле атмосферу. Ослобађајући у процесу фото-синтезе кисеоник, оне су створиле услове за дисање, крчећи тако пут еволуцији. Неизвесно је, међутим, да ли је такав утицај извршен и у океану. С друге стране, сигурно је да живи организми данас утичу на састав морске воде. Највећи део калцијума и силицијума из ње завршава у љуштурама микроскопских организама. Планктон који плута на површини прикупља азот и фосфор. Када угину, бактерије ослобађају ове састојке и они тону у дубину. Тамо где дубоке воде извиру на површину, као на обалама Перуа, океански живот се бурно развија.

Мноштво реакција у океану не зависи од живих ствари. Минерали из речне воде, на пример, претварају се у морске седименте. А топли отвори дуж океанских гребена узимају неке елементе из воде док друге у њу испуштају. Па ипак, живот има своју улогу у формирању укупног састава океана јер помаже његовом стабилизовању. То је нешто што морамо да имамо у виду како се не би пореметила равнотежа животних услова. Повећање количине угљен-диоксида у атмосфери, на пример услед сагоревања фосилних горива – нафте, угља и земног гаса – може да доведе до промене циклуса угљеника у океану и изврши неповољан утицај на морски живот. А тиме се посредно врши утицај и на копнени па и наш сопствени живот.

Е. Ј.

СПУШТАЈУЋИ СЕ НА ЗЕМЉУ, ФЛАШ И ЗАРКОВ СУ, НЕ ЗНАЈУЋИ, ПРОШЛИ КРОЗ ВРЕМЕНСКО ПОЉЕ И СУОЧИЛИ СЕ СА ПРАИСТОРИЈСКИМ ЧУДОВИШТЕМ...
ВИДИ! ЛЕТЕЛИЦА НАПАДА ЗВЕР!
ПОГОДИЛИ СУ РЕПТИЛА! БЕЖИМО, ФЛАШЕ!

ФИЈУУУ! УНИШТИО НАМ ЈЕ СФЕРУ КАО ТУБУ ПАСТЕ ЗА ЗУБЕ!
БРОД СЕ СПУШТА! ДА ВИДИМО КО НАМ ЈЕ СПАСАО КОЖУ!

ПОГЛЕДАЈ, ЗАРКОВЕ! ТО ЈЕ ВАНЗЕМАЉАЦ!
КАКО ЈЕ ТО МОГУЋЕ? НИСМО МОГЛИ ДА СЕ СПУСТИМО НА ДРУГУ ПЛАНЕТУ!

СТАНИ, ЗАРКОВЕ! НАТРАГ!

ЗАЊИМА! УЛОВИТЕ ИХ, МОЈЕ МАЦЕ! **НАПРЕД!**
ШТА ЈЕ САД **ОВО?**

ЗНАЧИ, НАШИ ПРИЈАТЕЉИ СУ НАС СПАСЛИ ДА БИ НАС САМИ УБИЛИ!
НЕ МОЖЕМО ИМ НИШТА! БОЉЕ БЕЖИМО!

РЕКА! АКО СУ ОВЕ ЗВЕРКЕ НЕКЕ МАЧКЕ, КАО ШТО ИЗГЛЕДА...
ОНДА НЕ ВОЛЕ ВОДУ!

УСПЕЛО ЈЕ! ХАЈДЕМО НА ДРУГУ ОБАЛУ!
КАДА ПОВРАТИМО ДАХ, ПОГЛЕДАЋЕМО ГДЕ СМО... У ПРОШЛОСТИ... У БУДУЋНОСТИ... ИЛИ НА НЕКОЈ ДРУГОЈ ПЛАНЕТИ!
ИДУЋЕГ ПЕТКА: У ЛОГОРУ ВАНЗЕМАЉАЦА

Рип Кирби: ПАРТНЕР

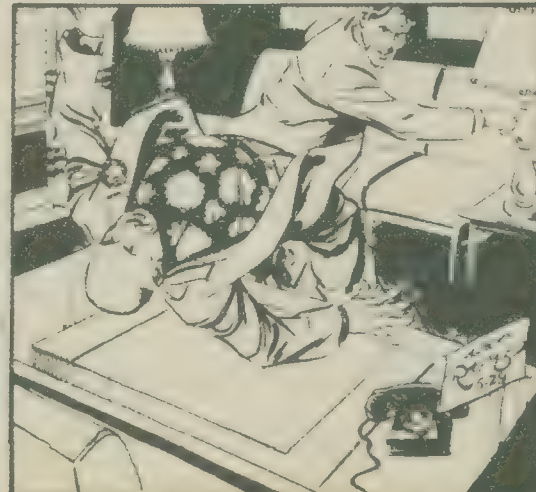

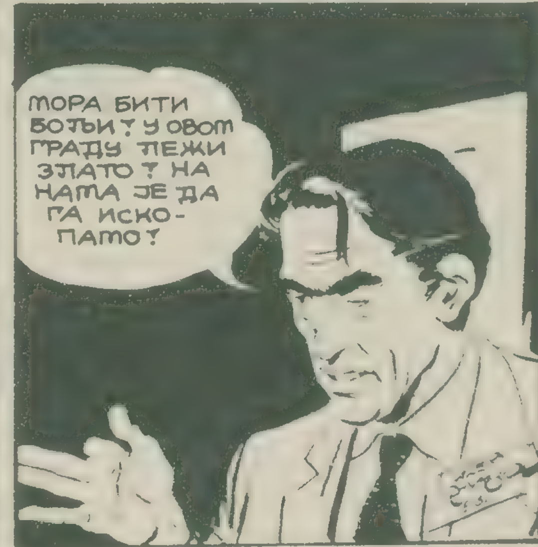

АКО ТЕ ОВО НИЈЕ ОПАМЕТИЛО, ДОБИЋЕШ ЈОШ!

ПРЕСТАНИ ДА ХУКЋЕШ? ЈА ЧЕКАМ ОДГОВОР!

ДОБРО... ПАРТНЕРИ СМО! АЛИ АКО МИСЛИШ ДА ЋЕШ СЕ ОБОГАТИТИ, ВАРАШ СЕ! СЛАБО ЗАРАЂУЈЕМО!

...ЕТО, ТАКО ЋЕ БИТИ! ДЕЛИМО НАПОЛА! ЈАСНО?
Д... ДОБРО, МЕН ГЛЕРЕ!

А ЕВО КАКО ЋЕМО ОВДЕ ДОВУЋИ СВЕТ... НАМАМИЋЕМО ИХ ПОЗНАТИМ ИМЕНИМА!
АЛИ, МИ ВЕЋ ИМАМО ПРОГРАМ!

МОРА БИТИ БОЉИ! У ОВОМ ГРАДУ ЛЕЖИ ЗЛАТО! НА НАМА ЈЕ ДА ГА ИСКОПАМО!

НАПРАВИЋЕМО ШОУ-ПРОГРАМ КАКАВ У ОВОМ ГРАДУ ЈОШ НИЈЕ ВИЂЕН!
А ОТКУД НАМ ПАРЕ ЗА ТАКО НЕШТО?

ЈА ЋУ ИХ НАБАВИТИ! ЈАСНО?
ДА, НАРАВНО...

ХМ, КАКО ВИДИМ, БИЋЕМО ДОБРИ ПАРТНЕРИ!
ДА, САМО СКЛОНИ ТАЈ НОЖ, МОЛИМ ТЕ!

А САД НА ПОСАО! КО ЈЕ ЗВЕЗДА НАШЕГ ПРОГРАМА СЛЕДЕЋЕ НЕДЕЉЕ?
САНИ ДЕЈ! ОНА ЈЕ ИЗВРСНА!
А.Е. ДЕЈВИС

НИКАД НИСАМ ЧУО ЗАЊУ!
ИГРАЧИЦА ЈЕ! УПРАВО ПРОБА, МОЖЕШ ЈЕ ВИДЕТИ!

ОТПУСТИ ЈЕ!
АЛИ... ОНА ЈЕ ОДЛИЧНА ИГРАЧИЦА!

ЈАКО МИ ЈЕ ЖАО, АЛИ МОЈ ПАРТНЕР НИЈЕ ЗАДОВОЉАН ПА ЋЕМО ВАС ЗАМЕНИТИ...

НЕ СМЕТЕ ТО УЧИНИТИ! ИМАМ УГОВОР!
ПОНИШТАВАМО ГА!

МОЛИМ ВАС, ОВО ЈЕ МОЈА НАЈВЕЋА ШАНСА... ТОЛИКО САМ РАДИЛА...
ОВО НИЈЕ ДОБРОТВОРНО ДРУШТВО! ИДИТЕ!

ОТЕРАО СИ ЗВЕЗДУ НАШЕГ ПРОГРАМА! ШТА ЋЕМО САД?
НАБАВИЋЕМО ПРАВУ ЗВЕЗДУ!

НАША НАЈВЕЋА КОНКУРЕНЦИЈА ЈЕ ОАЗИС! КОГА СУ ОНИ АНГАЖОВАЛИ?
ХОЛИВУДСКУ ЗВЕЗДУ, ПЕГИ ЛИН!

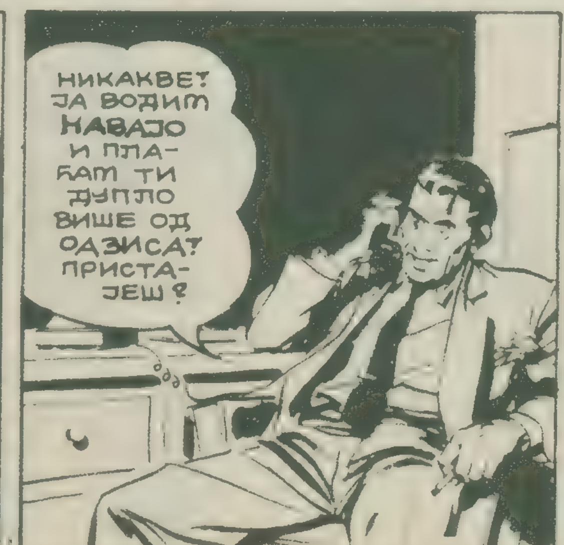

УЗЕЋЕМО ИМ ЈЕ! ВАЖИ?
ШТА ТИ ЈЕ! ЗНАШ ДА БИ ЗБОГ ТОГА НЕКО МОГАО ДА ТИ ПРОСВИРА ГЛАВУ!

НЕ ПРАВИ ГЛУПОСТИ! ПЕГИ НЕЋЕ ПРИСТАТИ ДА ДОЂЕ!
ЋУТИ И СЛУШАЈ КАКО РАЗГОВАРАМ С ДАМОМ!

ТРЕНУТАК, ПОВЕЗАЋУ ВАС СА ЊЕНОМ СЕКРЕТАРИЦОМ...
ЖАО МИ ЈЕ... ОХ, ДА... ПОВЕЗАЋУ ВАС СА ГАРДЕРОБОМ!
ОДМАРА СЕ... НЕ МОГУ... ДОБРО, ОДМАХ...

ЗОВУ ВАС ЗБОГ ВАШЕГ НАСТУПА У ОАЗИСУ! КАЖУ ДА ЈЕ ХИТНО!

МЕНГЛЕРЕ! КАКВЕ ВЕЗЕ ТИ ИМАШ СА ХОТЕЛОМ ОАЗИС?

НИКАКВЕ! ЈА ВОДИМ НАВАЈО И ПЛАЋАМ ТИ ДУПЛО ВИШЕ ОД ОАЗИСА! ПРИСТАЈЕШ?

НЕ! ТИ ЗА МЕНЕ ВИШЕ НЕ ПОСТОЈИШ! ЗБОГОМ!

УЗНЕМИРИ-ЛИ СТЕ СЕ ...
АКО ТАЈ ЧОВЕК ПОНОВО ЗОВЕ, РЕЦИТЕ МУ ДА САМ ЗАУЗЕ-ТА!

ШТА ЈЕ РЕКЛА? ХОЋЕ ЛИ ПРЕЋИ К НАМА?
РЕКЛА ЈЕ ДА НЕЋЕ ... АЛИ ЈА КАЖЕМ ДА ХОЋЕ...

НЕКО МОРА ДА ОДЕ У ХОЛИВУД И РАЗГОВА-РА С ЊОМ... РАЗУМЕШ ЛИ МЕ?
ИМАМ ЈЕД-НОГ МОМКА, ЗОВЕ СЕ МО-РЕЈ! РАДИ У КОНКАР-НИЦИ... БИ-СТАР ЈЕ, ЛУКАВ И ОБАЗРИВ!

МОРЕЈ, ЗОВЕ ТЕ ШЕФ!

УЂИ, ДУГО-ПРСТИ! ОВО ЈЕ МОЈ НОВИ ОРТАК, МЕН-ГЛЕР!
ЧУО САМ ЗА ТЕ-БЕ И МИЛО МИ ЈЕ ШТО САМ ТЕ УПО-ЗНАО!

ИМАМ ЈЕ-ДАН ПОСАО! АКО ГА ДОБРО ОБАВИШ, БИЋЕ ЛОВЕ!
НЕМА ДА БРИНЕШ!

ДА ЛИ ЗНАШ НЕШТО О ГЛУ-МИЦИ ПЕГИ ЛИН?
ЈА СВЕ ЗНАМ... НА ПРИМЕР, ДА ТИ НОСИШ НОЖ СКАКА-ВАЦ И ДА ТИ САТ КАСНИ ПЕТ МИНУТА...

ХМ... И ТО ЗНАШ?
ПА... НЕ ЗОВУ ТЕ БАДАВА ДУГОПР-СТИ!

ЕВО! ИМАМ И ЈЕДНУ ВА-ШУ СТВАР-ЧИ-ЦУ!
ХМ! ВРЛО ДОБРО!

ОАЗИС ЈЕ АНГА-ЖОВАО ПЕГИ, АЛИ ЈА ЈЕ ХОЋУ ОВДЕ!
ОНА ТИ ЈЕ РЕКЛА НЕ, ЈЕ ЛИ?

ДА, А ТИ ЋЕШ ЈЕ НАТЕРАТИ ДА СЕ ПРЕ-ДОМИСЛИ! УЗМИ ДЕВИ-СОВА КОЛА И ИДИ!

И ЈОШ НЕШТО-КАД ЗА МЕНЕ РАДИШ, НЕ СМЕШ ДА ОМАНЕШ!

ОПЕТ ЈЕ НЕРАСПОЛОЖЕНА? ШТА ЈОЈ ЈЕ?
ТАКВА ЈЕ ПОСЛЕ ПОЗИВА ИЗ БАКАРУА!

ДОСТА ЗА ДАНАС! ПОЧИЊЕМО СУТРА У ОСАМ!

ЗАБРИНУЛИ СТЕ СЕ ЗБОГ ОНОГ ПОЗИВА, ЗАР НЕ?
ЗАБРИНУЛА? НЕ, ГОРЕ ОД ТОГА! ЈА САМ ПРЕПЛАШЕНА!

ЖЕЛИМ ДА ВАМ ПОМОГНЕМ... КО ВАС ЈЕ ЗВАО И ЗАШТО?
ЧОВЕК ПО ИМЕНУ ТЕНГЛЕР! ОН ЈЕ ЗАО И ОПАСАН...

ЗАШТО ОНДА НЕ ОДЕТЕ У ПОЛИЦИЈУ?
НЕ МОГУ...

МИСЛИЛА САМ ДА ЈЕ ТЕНГЛЕР ЗАУВЕК ОТИШАО ИЗ МОГ ЖИВОТА, АЛИ ПРЕВАРИЛА САМ СЕ! НАСТУПАЋУ У ОАЗИСУ!

ИПАК, ЗОВИТЕ ПОЛИЦИЈУ...
ТО НИКАКО! ОХ, ЧЕКАЈ! ЗНАМ КО ЋЕ МИ ПОМОЋИ! ЗОВИ МИ РИПА КИРБИЈА!

... КАЖЕШ ДА ТИ ТЕНГЛЕР НИЈЕ ПРЕТИО? ИДИ СЛОБОДНО У ОАЗИС И АКО ТИ КРЕНЕ ЛОШЕ, ОДМАХ МЕ ПОЗОВИ!

УМИРИО СИ МЕ, РИПЕ! ВИШЕ СЕ НЕ БОЈИМ!

ФИЛМСКИ СТУДИО ХЕРКУЛЕС? ДАЈТЕ МИ ПРОПУСНИЦУ!
ХМ... КАКО ЋУ ЈА ДА УЂЕМ?

НЕ МОГУ ДА ИДЕМ ЊЕНОЈ КУЋИ... НЕ МОГУ ДА УЂЕМ У СТУДИО...

АХ, СЕТИО САМ СЕ...
МОРЕЈЕ, ТИ СИ СИЛА...

ХОЋЕТЕ ДА КУПИТЕ ПРАЗНУ КУТИЈУ?
ДА, ПЛАЋАМ КОЛИКО ТРАЖИТЕ!

ХВАЛА ВАМ, ДИВНИ СТЕ!

ОХ!

АНЕТ, НЕШТО НИЈЕ У РЕДУ?

ОХ, ЈЕДАН ЧОВЕК ЈЕ ОВДЕ КУПИО ПРАЗНУ КУТИЈУ И ОНДА МЕ ЈЕ ПОЉУБИО У РУКУ... БИО ЈЕ ТАКО ЗГОДАН, СА БРКОВИМА...
ВИДЕЛА САМ ГА! МИСЛИЛА САМ ДА ЈЕ ВОЗАЧ!

НЕ, ГОСПОЂО, АРДСЛИ!
ОНДА ЈЕ ЛОПОВ! ОДВЕЗАО СЕ ВАШИМ КОЛИМА!

ДОШАО САМ ПО ПЕГИ ЛИН! ТРЕБА ДА ПРОБА...
ДОБРО, УЂИТЕ!
САЛОН АНЕТА

ИЗВИН'ТЕ, ГДЕ ДА НАЂЕМ ПЕГИ ЛИН?
ОНА ЗГРАДА ИЗА УГЛА!

ШТА ВИ ТРАЖИТЕ ОВДЕ?
САЛОН АНЕТА

ТРЕБА ДА УРУЧИМ ХАЉИНУ ГОСПОЂИЦИ ПЕГИ!
ОДНЕСИТЕ ЈЕ У ЊЕНУ ГАРДЕРОБУ!
САЛОН АНЕТА

ПЕГИ ЛИН
ОД АНЕТЕ? УЂИТЕ!

АЛИ, КУТИЈА ЈЕ ПРАЗНА!
ТАЧНО! А, ВИ, НИ МАКАЦ! САЧЕКАЋУ ПЕГИ!

ОПУСТИ СЕ, НЕЋУ ТИ НИШТА! ДОЂИ, УЗМИ ЈЕДНУ КАРТУ...
НЕЋУ!

ОВО ЈЕ БИО ПОСЛЕДЊИ КАДАР! БИЛИ СТЕ ОДЛИЧНИ! ЧЕСТИТАМ!
ХВАЛА! ВИДЕЋЕМО СЕ ОПЕТ КАД СЕ ВРАТИМ ИЗ БАКАРУА!

ТИ?
ОХО! САМО УЂИ, ПЕГИ!

МИСЛИО САМ ДА СИ ВЕЋ ЗАБОРАВИЛА ДУГОПРСТОГ!
ОДЛАЗИ!

ЗАР ТАКО ПОСТУПАШ СА СТАРИМ ПРИЈАТЕЉИМА?
ГУБИ СЕ ИЛИ ЋУ ЗВАТИ ПОЛИЦИЈУ!

ТО СЕ МЕНГЛЕРУ НЕ БИ ДОПАЛО!
ТАКО ЗНАЧИ! МЕНГЛЕР ТЕ ЈЕ ПОСЛАО?

ДА, ДОШАО САМ ДА ПОРАЗГОВАРАМО КАКО БИ СЕ ПРЕДОМИСЛИЛА И ПЕВАЛА У ЊЕГОВОМ ХОТЕЛУ!
ТО МЕ НЕ ЗАНИМА! ОДЛАЗИ!

ЗНАШ КАКАВ ЈЕ МЕНГЛЕР... АКО НЕ ПОПУСТИШ...

ОХ, МОЈА ГЛАВА... ШТА ТО БИ?

ЈЕСАМ ЛИ ГА УБИЛА?
НИСИ! ИДЕМО БРЗО КУЋИ!

ЗАР ДА МЕ СРЕДЕ ДВЕ ЖЕНЕ?
ШТА ДА КАЖЕМ МЕНГЛЕРУ?

1636/7

А, ИМАМ ИДЕЈУ...
МОРАМ НЕШТО ДА СМИСЛИМ...
УДРУЖЕЊЕ НОВИНАРА

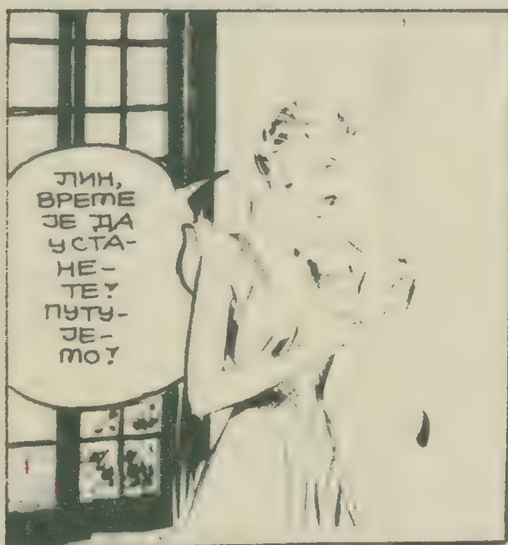

ИМАМ ЗАДАТАК ДА НЕШТО НАПИШЕМ О НАСТУПУ ПЕГИ ЛИН У БАКАРУУ! МОЖЕТЕ ЛИ МИ СРЕДИТИ ИНТЕРВЈУ?
ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ ОНА СУ РА ПУТУЈЕ!

ХВАЛА! ТО САМ ХТЕО ДА ЗНАМ!

ЈОШ НИЈЕ СВЕ ИЗГУБЉЕНО, МЕНГЛЕРЕ! СУТРА ПУТУЈЕ! САЧЕКАЋУ ЈЕ КОД КОЛА...

ПАЗИ, ОД МЕНЕ НИКО НЕЋЕ ПРАВИТИ БУДАЛУ...
ПЕВАЋЕ ОВДЕ ИЛ' УОПШТЕ НЕЋЕ ПЕВАТИ!

УУХ! У СОСУ СИ, МОРЕЈЕ ...

ЛИН, ВРЕМЕ ЈЕ ДА УСТАНЕТЕ! ПУТУЈЕМО!

ОХ, АМИ, АЛА ЈЕ МРАЧНО! ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ ОБЛАЧНО!
НИЈЕ! ПОГЛЕДАЈТЕ; БИЋЕ ДИВАН ДАН!

АМИ, ОНАЈ ЧОВЕК ТАМО ЈЕ МОРЕЈ!

ТО ЗНАЧИ ДА СЕ НЕШТО ЛОШЕ СПРЕМА! ЗОВИТЕ ПОЛИЦИЈУ!
НЕ МОГУ! ДОВЕЗИ КОЛА ДО СПОРЕДНОГ ИЗЛАЗА!

БРЖЕ!

МОРА ДА СУ МЕ ВИДЕЛЕ... НЕ ИДЕ С ПЕГИ БАШ ТАКО ЛАКО...

АКО ПЕГИ ОДЕ У ОАЗИС, МЕНГЛЕР ЋЕ ТЕ ЛЕПО СРЕДИТИ... ТО ЈЕ ЈАСНО...

ПРАТЕ ЛИ НАС ЈОШ ОНА КОЛА?
ДА, ЕВО, ПРИБЛИЖАВАЈУ СЕ!

ТО ЈЕ МОРЕЈ! ПАЗИТЕ!

ПАЗИТЕ!

СЛЕТЕЛА ЈЕ... АЛИ, ШТА САМ ДРУГО МОГАО ДА УРАДИМ... БИЛО ЈЕ ИЛИ ОНА ИЛИ ЈА... ПРОКЛЕТИ МЕНГЛЕР...

АЛИ, ГДЕ СИ?

АЛИ, ЈЕСИ ЛИ ДОБРО?
ДА... НЕ БРИНИТЕ...

ДЕВОЈКЕ СУ ЖИВЕ, ПЕЊУ СЕ! ИДИ, ПОМОЗИ ИМ!

ОХ, ДОБРО СТЕ ПРОШЛЕ!
ПОПИЈТЕ ОВО!

ИДЕМО У БАКАРУ! ПОВЕШЋЕМО ВАС!
КОЛА СУ ВАМ УНИШТЕНА! ДАНАС ИМА ТОЛИКО САОБРАЋАЈНИХ НЕСРЕЋА...

АЛИ, ОВО НИЈЕ БИЛА...
ЋУТИ!
ДА, ЗАИСТА ИМА МНОГО НЕСРЕЋА!

СТИЋИ ЋЕМО ЗА ЈЕДАН САТ!
МНОГО СТЕ НАМ ПОМОГЛИ! НЕ ЗНАМ ШТА БИСМО ДА НИСТЕ НАИШЛИ!

ПА?
НИЈЕ ХТЕЛА ДА ПЕВА ЗА ТЕБЕ, ПА САМ СЕ ПОБРИНУО ДА ЗАЋУТИ ЗАУВЕК!

НИСАМ СЕ НАДАО ДА ЋУ МОЋИ ДА ЈЕ ГУРНЕМ У ПРОВАЛИЈУ!
А ОНИ У ОАЗИСУ ЈЕ НАВЕЛИКО НАЈАВЉУЈУ!
ОАЗИС
ПЕГИ ЛИН

ЕЈ! ШТА ЈЕ ОНО?

ЗНАЧИ, ОВДЕ ЋЕТЕ ПЕВАТИ?! ДРАГО МИ ЈЕ ШТО СМО СЕ УПОЗНАЛИ, ПЕГИ!
МНОГО ВАМ ХВАЛА! МОРАТЕ ДОЋИ НА ОТВАРАЊЕ, БИЋЕТЕ МОЈИ ГОСТИ!
ПЕГИ

МРТВА ЈЕ, ЈЕ ЛИ? А ОНО ЈЕ ЊЕН ДУХ, ЗАР НЕ? ПРЕВАРИО СИ МЕ!

АЛИ, ВИДЕО САМ КАД СУ СЕ КОЛА СУРВАЛА...

ЧЕКАЈ, ДАЈ МИ ШАНСУ...
ВЕЋ СИ ЈЕ ИСКОРИСТИО!

МЕНГЛЕР ЋЕ ГА УБИТИ! УЧИНИТЕ НЕШТО!
НЕ МОГУ!

ДЕВИСЕ, ПОКАЖИ МУ ГДЕ ЈЕ ИЗЛАЗ!

ЗАШТО НЕЋЕТЕ ДА ГА ПРИЈАВИТЕ ПОЛИЦИЈИ? ПОКУШАО ЈЕ ДА НАС УБИЈЕ!
ЗНАМ, АЛИ, АЛИ ПОЛИЦИЈУ НЕ МОГУ ДА ПОЗОВЕМ!

АЛИ, НЕШТО СЕ МОРА ПРЕДУЗЕТИ!
СВАКА КОШЧИЦА ТЕ БОЛИ! ТАЧНО... ПА, МОРАЋУ ЊЕГА ДА ПИТАМ ЗА САВЕТ...

ПЕГИ ЈЕ У НЕВОЉИ! КУПИ МИ КАРТУ ЗА ПРВИ АВИОН ЗА БАКАРУ!

ОДНЕСИ ОВО ХАНИ И КУПИ ЈОЈ БУКЕТ ЦВЕЋА!

ОПЕТ ТА ПЕГИ ЛИН!
ПОСЛАО ВАМ ЈЕ И ЦВЕЋЕ...

ПЕГИ ЈЕ ДИВНА... А ВЕЧЕРИ У ПУСТИЊИ СУ ТАКО РОМАНТИЧНЕ...

ДОБРО СИ ГА ИЗМЛАТИО!
ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ГА УБИЈЕМ!

ВИДИ КОЈУ СОБУ ИМА ПЕГИ У ОАЗИСУ! МОРАМ СРЕДИТИ РАЧУНЕ С ТОМ ЖЕНОМ!
ОНА ЋЕ ТАМО ПЕВАТИ И ТО ЈЕ ЈАСНО! АКО ТАКО ДАЉЕ НАСТАВИШ, ОБОЈИЦА ЋЕМО У ЗАТВОР!

ЋУТИ! ЗНАМ ШТА РАДИМ! ПЕГИ МЕ ЈЕ ПРЕВАРИЛА И ТО ЋЕ ПЛАТИТИ! УЧИНИ ШТА САМ ТИ РЕКАО!

САЗНАО САМ... ПЕГИ ЈЕ У СОБИ ЧЕТИРИСТО ЧЕТРНАЕСТ...
С КОЈЕ ЈЕ ТО СТРАНЕ?

С ОВЕ, НА ЧЕТВРТОМ СПРАТУ!
ОДЛИЧНО!

ПРЕСТАНИ ДА ШЕТКАШ, МОЛИМ ТЕ!
ВОЛЕЛА БИХ ДА ЈЕ КИРБИ С НАМА! БОЈИМ СЕ!

СПРЕМИ СЕ! ИДЕМО НА ПАРАДУ! ДАНАС ЈЕ ОВДЕ СЛАВЉЕ!
ЈА ЋУ ГЛЕДАТИ С ПРОЗОРА! БОЉЕ ДА НЕ ИЗЛАЗИТЕ ДОК НЕ ДОЂЕ КИРБИ!

ТИ ОСТАНИ! ЈА ИДЕМ ДОЛЕ!

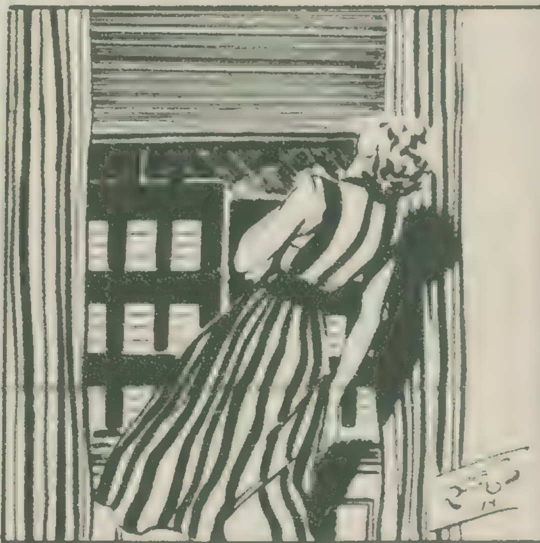

КАКАВ ПУЦАЊ... ОВО ЈЕ К'О У ДОБА ПИОНИРА СА ЗАПАДА...
GUSHER
CLUB

БАШ НЕ ВОЛИМ ШТО ЈЕ ЛИН СИШЛА...

ЕНО ЈЕ НА ПРОЗОРУ...

КУЦНУО ЈЕ МОЈ ЧАС, ПЕГИ...

АМИ, БИЛО ЈЕ ДИВНО, ТРЕБАЛО ЈЕ...
ОХ!

АМИ! АМИ!
ОХ! НЕКО ЈЕ ПУЦАО У ЊУ!

ПОШАЉИТЕ ДОКТОРА! БРЗО!

ЧИСТА ЈЕ... НИКО НЕ МОЖЕ ЗНАТИ ДА ЈЕ ИЗ ЊЕ ПУЦАНО...

ШТА ТО РАДИШ С МОЈОМ ПУШКОМ?
ЧИСТИМ ТИ ЈЕ! ШТЕТА ДА ОВАКО ЛЕПА СТВАРЧИЦА ПРОПАДА!

ЗВАЛИ СТЕ ДОКТОРА?
ДА! МОЈА СЕКРЕТАРИЦА ЈЕ ПОВРЕЂЕНА!

ПОЖУРИТЕ, МОЛИМ ВАС!
ОЗБИЉНО ЈЕ! МОРА У БОЛНИЦУ!

ДАЈТЕ МИ ГРАДСКУ БОЛНИЦУ!

СПУСТИТЕ СЛУШАЛИЦУ, ДОКТОРЕ!

КО СТЕ ВИ? ЗАШТО СЕ МЕШАТЕ! НЕКО ЈЕ ПУЦАО У МОЈУ СЕКРЕТАРИЦУ!
ЈА САМ МЕНАЏЕР И ЈА ЋУ СЕ ЗА СВЕ ПОБРИНУТИ!

ОНДА ПРЕДУЗМИТЕ НЕШТО! НЕКО ЈЕ ХТЕО ДА УБИЈЕ МЕНЕ, А ПОГОДИО ЈЕ АЛИ!
ШТА ПРИЧАТЕ! НА ПАРАДИ СЕ ДОСТА ПУЦАЛО! ОВО ЈЕ НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ!

НИЈЕ! ОВО ЈЕ ПОКУШАЈ УБИСТВА!
У НАШЕМ ХОТЕЛУ ТОГА НЕМА! ЈАСНО?

ТЕШКО ЈЕ ПОВРЕЂЕНА... ТРЕБА ЈЕ ПРЕВЕСТИ У БОЛНИЦУ!
ЛЕЧИТЕ ЈЕ ОВДЕ!

ЗАШТО? СТАВЉАТЕ ДЕВОЈЧИН ЖИВОТ У ОПАСНОСТ!
ЗБОГ ТЕ ВАШЕ ПРИЧЕ, МОГЛИ БИ ДА МИ ЗАТВОРЕ КОЦКАРНИЦУ! ТО НЕ ДОЛАЗИ У ОБЗИР!

АЛИ, ЉУДСКИ ЖИВОТ ЈЕ У ПИТАЊУ!
ВОДИТЕ ВИ БРИГУ О СВОМ ЖИВОТУ! ЛЕЧИЋЕТЕ ЈЕ ОВДЕ!

РИП ЈЕ СТИГАО У БАКАРУ...
НЕЋУ ОДМАХ ЈАВИТИ ПЕГИ ДА САМ У БАКАРУУ...

СТАНИТЕ КОД ОНЕ ЦВЕЋАРЕ!

ДА ПОШАЉЕМ ПЕГИ ЛИН У ОАЗИС?
ДА! ЛИЧНО ЈОЈ УРУЧИТЕ!

МЕТАК ЈЕ ИЗВАЂЕН...УЧИНИО САМ СВЕ ШТО САМ МОГАО! БОЛНИЧАРКА ЋЕ ДОЋИ...
ХВАЛА ВАМ!

СИРОТА АМИ... У ШТА САМ ЈЕ УВАЛИЛА...

НЕКО КУЦА...

ИЗВОЛ'ТЕ!

ЦВЕЋЕ ЗА ВАС!
ОХ...

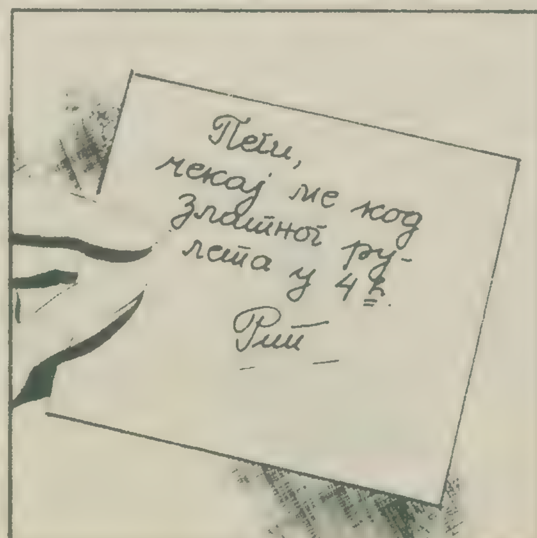
ПРВО МЕТАК, А САД ЦВЕЋЕ...

ЕВО И ПИСАМЦЕ...

ОД РИПА! ЗНАЧИ, ОВДЕ ЈЕ...

Пеги, чекај ме код Златног рулета у 4ª.
Рип

ТАЧНО ЧЕТИ-РИ... ГДЕ ЈЕ РИП?

ИГРАЈТЕ НА ДВАДЕСЕТ! ТО ЋЕ ВАМ БИТИ СРЕ-ЋАН БРОЈ!

РИПЕ! ТАКО СЕ РАДУЈЕМ! ТИ СИ МОЈ СРЕЋАН БРОЈ!

ДОГОДИЛО СЕ НЕШТО СТРАШНО! МОРАМО РАЗГО-ВАРАТИ...
ИДЕМО!

... НА ПАРАДИ СЕ МНОГО ПУЦАЛО, АЛИ МЕЦИ СУ БИ-ЛИ ЛАЖНИ, А АМИ ЈЕ ПОГОЂЕНА ПРАВИМ! СИГУРНА САМ ДА ЈЕ БИО НАМЕЊЕН МЕ-НИ!
КАКО ЈЕ АМИ?

ДОКТОР КА-ЖЕ ДА СУ ШАН-СЕ ПОЛА-ПО-ЛА... МЕТАК ЈЕ ИЗВАЂЕН!
ОДВЕДИ МЕ ДОК-ТО-РУ!

ДОКТОРЕ, РЕЦИТЕ МИ ГДЕ ЈЕ МЕ-ТАК УШАО?
ПЕГИ, ХОЋЕТЕ ЛИ ДО-ЋИ ЧАС-КОМ?

ЕВО, УШАО ЈЕ ОВДЕ, И ПОД УГЛОМ ОД ЧЕ-ТРДЕСЕТ ПЕТ СТЕПЕНИ ИЗИ-ШАО ИСПОД ДЕСНЕ ПЛЕЋ-КЕ...
ПУТАЊА НАДОЛЕ! А АМИ ЈЕ БИЛА НА ПРО-ЗО-РУ!

ЗНАМ ШТА МИСЛИТЕ! МЕТАК ИСПАЉЕН НА УЛИЦИ НИЈЕ МОГАО ДА ЈЕ ПОГО-ДИ!
ДА, МЕТАК ЈЕ ДОШАО ОДО-ЗГО!

ЕВО МЕТКА! ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ГА ПРЕДАМ ПОЛИЦИЈИ!
ДАЈТЕ МИ ГА! ЈА ПРЕ-УЗИМАМ ОДГО-ВОРНОСТ!

ПЕГИ МИ ЈЕ ИСПРИ-ЧАЛА ДА НИСТЕ МО-ГЛИ ДА ОДВЕЗЕТЕ ДЕ-ВОЈКУ У БОЛНИЦУ, ЈЕР СУ ВАМ ЗАПРЕ-ТИЛИ! БИЋУ ДИ-СКРЕТАН!
ХВАЛА ВАМ!

А САД МИ ПОКАЖИ ГДЕ ЈЕ АМИ СТАЈАЛА!

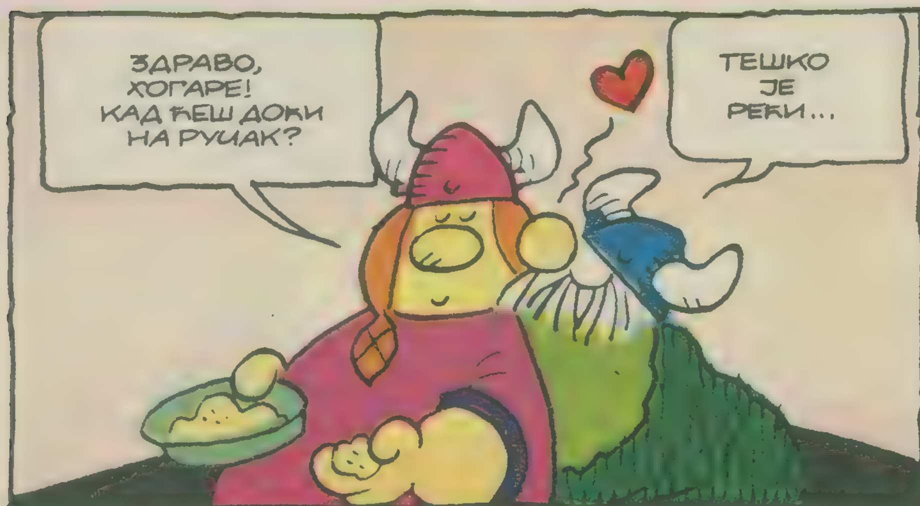

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ...

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

КАКО СУ ПОЧИЊАЛИ

ДВАНАЕСТ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ (4)

АЛЕКСАНДАР АЉЕХИН

ОПЕТ САМ ИЗГУБИО

У ПОЧЕТКУ ЈЕ ИГРАО ШАХ САМО КАД ЈЕ МОРАО. МЕЂУТИМ, ЈЕДНА БОЛЕСТ ЈЕ И ТЕ КАКО УТИЦАЛА ДА СЕ МАЛИ САША КОНАЧНО ОПРЕДЕЛИ...

Оне далеке 1892. године у којој је четворогодишњи Капабланка научио да помера та чудесна „дрвца", у Москви се родио Александар Аљехин, као треће дете у породици индустријалца Александра Аљехина, човека веома богатог и пуног порока. Ни мајка ни отац нису обраћали пажњу на децу о којој је бринула баба. Само захваљујући њој, старији Алексеј и млађи Александар су још у најранијем детињству добили пристојно васпитање. Тако је будући шаховски шампион врло рано научио да течно говори француски и немачки.

Бабушка је волела да унучиће увек има пред очима па су се сестра Варвара и старији Алексеј често забављали играјући шах. Најмлађи Саша је морао да се задовољи улогом посматрача. Али, за разлику од Капабланке, Александра је правилима игре научио Алексеј на његов седми рођендан. У почетку га шах није нарочито привлачио. Играо је само када би Алексеј остао без партнера. Преломни тренутак је била болест малог Саше. Не зна се ни од чега је боловао ни колико је дуго био прикован за постељу, али је по сећању самог шампиона то време проведено у болесничкој постељи и те како утицало на његово потпуно окретање игри на 64 поља које ће са годинама прерасти у фанатизам.

Бака се буни

Као што је старији брат Бертолд имао великог утицаја на млађег Емануела Ласкера, тако је и на Александра Аљехина утицао старији Алексеј. Али, овај утицај имао је дубљи смисао и далекосежније последице јер се код младог Аљехина веома рано испољила чежња за родитељском љубављу коју су му они својим начином живота ускратили. Мали Саша се све више повлачио у себе и у старијем Алексеју у ствари гледао оца.

Алексеј је веома волео шах па је млађи Саша улагао огроман напор да би колико-толико био достојан партнер.

– Зашто си, мој драги Сашењка, тако тужан – упитала га је једном бака благим гласом.

– Опет сам изгубио од Алексеја – бризнуо је у плач мали Александар.

– Знам да си изгубио, али немој да плачеш, наћи ће нана теби учитеља. Кад можеш да учиш немачки, моћи ћеш и шах.

Непуну недељу дана касније на врата Аљехинових закуцао је тада признати мајстор Дуз-Хотимирски. Био је то први у низу Аљехинових учитеља. Касније су у кући Аљехинових боравили такође афирмисани играчи Блуменфелд и Ненароков. Тај период од Александрове седме до десете године био је испуњен упорним и стрпљивим радом на шаху.

– Ако данас будеш решио проблеме које сам видео у „Шаховском листу", а то су двопотезни матови, одвешћу те сутра на један велики шаховски спектакл – рекао је једном озбиљним гласом Алексеј.

Десетогодишњи Аљехин је упитао:

– Какав спектакл у Москви? Бака је увек говорила да ће нас, ако будемо добри, послушни и марљиви, одвести у Петерсбург на неки спектакл.

– 'Ајде, не филозофирај, балавче. Сутра Американац Пилсбери у шаховском клубу има симултанку на 22 табле. Али, за разлику од других играча, он то изводи играјући наслепо. Можеш ли замислити толике партије одједанпут, без гледања на таблу!

Следећег дана браћа Аљехин су у пратњи бабе отишла у московски шаховски клуб. Стара жена није схватала шта то одушевљава њене унуке, али је, по свему судећи, била веома задовољна гледајући како немо, тако рећи без даха, зуре у тог младог Американца који је седео окренут леђима групи шахиста са којима је играо.

Пошто је добро осмотрила све присутне, бака је сумњичаво завртела главом.

– Није ово баш најпристојније место. Видела сам пуно простог и примитивног света. Вашем оцу се не би свиђало да чује како посећујете такве јазбине – рекла им је на повратку кући.

Дечаци су знали да се са баком не могу препирати. Она је била добра и вероватно је то казала у убеђењу да за њих чини најбоље. И заиста, требало је да прође доста времена док се на турнирима московске младежи, организованим у шаховском клубу, нису појавили Алексеј и Александар Аљехин.

Збрка око иницијала

Немајући куд, а жељни да своје шаховско умеће ставе на озбиљнију пробу, дечаци су одлучили да окушају срећу играјући дописни шах. Бака се сложила па је слуга хитро отрчао да купи брдо коверата и марака. Партнере су нашли у шаховском часопису који су редовно добијали.

Први потези били су стављени у коверат па су браћа на полеђини исписала, како су то прописи захтевали, иницијале имена, очевог имена и пуно презиме.

– Стани, тако не иде. Па зар не видиш да смо обојица ставили А. А. Аљехин. Нас нико неће разликовати?! – одмах је реаговао старији брат.

– А шта могу? Да ставим С. по надимку Саша.

– Кад већ помињеш надимак, онда стави слово Т јер те баба ионако најчешће зове Тихи.

Александар се сложио па је своје партије из тог времена играо као Т. А. Аљехин. Педесетих година нашег века пронађена је једна свеска у којој је дванаестогодишњи Аљехин записивао и коментарисао своје прве партије. У свим партијама као иницијал његовог имена стајало је слово Т. Касније је сам будући шампион света написао:

„Шах сам научио у седмој години, али сам озбиљно почео да играм у дванаестој кад сам одиграо своју прву слепу партију".

Хроничари шаха нашли су у архиви московског шаховског клуба податак да се Александар Александрович Аљехин учланио 1907. године, значи у петнаестој години.

Шаховски мајстор постао је следеће године. Иначе, своја прва два турнира одиграо је у Москви 1907. у шаховском клубу.

Б. М. и М. Ђ.

Александар Аљехин је рођен 12. октобра 1892. године. У Буенос Аиресу је 1927. победио Капабланку са 18,5:15,5 и постао четврти по реду носилац титуле шампиона света. Успешно је одолео у мечевима са Богољубовом али је био поражен од Холанђанина Макса Евеа. Титулу је повратио у реванш-мечу 1937. Остао је шампион света све до своје смрти у Есторилу 25. марта 1946. године.

ПОСЛЕДЊИ САСТАНАК ИВАРА КРОЈГЕРА

САМОУБИСТВО ШВЕДСКОГ ФИНАНСИЈЕРА МАРТА 1932. ГОДИНЕ, ПО МНОГИМА ТАДА НАЈБОГАТИЈЕГ ЧОВЕКА НА СВЕТУ, УЗДРМАЛО ЈЕ СВЕ БЕРЗЕ. КАКО И НЕ БИ. НА ЊЕГОВОМ РАЧУНУ БИЛО ЈЕ ВИШЕ ПАРА НЕГО ШТО СУ ИХ ИМАЛЕ ФРАНЦУСКА, НЕМАЧКА И МНОГЕ ДРУГЕ ЗЕМЉЕ.

Зашто се убио Ивар Кројгер и тако уништио хиљаде људи широм света? Шведски произвођач шибица, финансијер, власник фабрика, рудника гвожђа и злата имао је за то врло јак разлог: проћердао је 250 милиона фунти (око 28 милијарди динара). Туђих пара...

Кројгерови пословни партнери сазнали су за то прекасно, тек после његове смрти. Акције у компанијама чији је он био власник пале су преко ноћи са 56 фунти на мање од 10 пенија. Са преко шест хиљада на 5 динара и 65 пара.

Друкчији од оца

Почетак пословне каријере Ивара Кројгера није много обећавао. Кад му је отац умро, наследио је малу фабрику за производњу шибица. Кројгер-син, међутим, није намеравао да оконча као Кројгер-отац, добростојећи али не и богат фабрикант.

Ивар је застареле машине заменио новима, али то није била једина новина коју је увео. Да се син веома разликује од оца постало је више него очигледно када су – неколико година пошто је преузео фабрику – сви остали произвођачи шибица у Шведској осим једног били принуђени да затворе капије.

Ни тај последњи није дуго одолевао: прихватио је понуду и од две супарничке фирме створена је Шведска компанија шибица. Капитал новоствореног предузећа? Два милиона фунти.

Пред сам први светски рат компанија још није држала светски монопол у производњи шибица али је била на добром путу да га освоји. У то доба Кројгерова фирма већ располаже капиталом од 26 милиона фунти, на рачуну њеног власника лежало је тада више пара него што су их имале Француска, Немачка и многе друге земље.

Име високог, проћелавог Ивара Кројгера свима је знано. Кад год нека презадужена земља није могла да добије зајам ни на једној другој страни ускакао је Швеђанин. Под одређеним условима, наравно...

Уз ниске камате нудио је дугорочне кредите, али је заузврат тражио монопол на производњу шибица у дотичној земљи. По правилу га је и добијао.

Светска економска криза (1929–33) погодила је све сем Ивара Кројгера. Осиромашене земље пристајале су на све његове услове без поговора. Тих година Кројгер је Француској позајмио око 20 милиона фунти, Пољској више од 10 милиона, Румунији 7 милиона и Турској близу 3 милиона фунти.

Чинило се да кеса овог финансијског чаробњака нема дна. Дивиденде које је исплаћивао деоничарима у фабрикама и рудницима које је у међувремену покуповао широм света биле су више него издашне. Банкари и милионери јурили су га да им прода акције: тамо где Ивар Кројгер уложи новац сигурно ће га бити напретек!

Чудак и усамљеник

Године 1930. педесетогодишњи Ивар је на врхунцу моћи. Не трепнувши, Немачкој притиснутој ратним репарацијама и општом кризом даје зајам од 30 милиона фунти.

Кројгер је мрзео публицитет. Живео је усамљеничким животом, ретко примао госте, мало излазио, а и тада најчешће сам. Кажу да је у било које доба дана или ноћи знао да – шешира натученог на очи и задигнуте крагне како га не би препознали –

Говоркало се свашта. Извесно је само да је Кројгер заиста био чудак.

сатима шета стокхолмским парковима.

Говоркало се свашта. Извесно је само да је Ивар Кројгер заиста био чудак: обртао је милијарде а у кућама које је имао у свим светским метрополама држао само најнеопходнију послугу; ретке госте испраћао је до врата сам и, тако рећи у тренутку када би ови закорачили напоље, с треском их затварао иза њихових леђа и успанично закључавао.

Кућа у Паризу у којој се Кројгер убио.

Мрзео је публицитет: једна од ретких фотографија снимљена у току његове посете пријатељима у Енглеској.

Путовао је често, али му кофере никада нису носили други – теглио их је сам.

Често је данима ишчезавао без трага. После његове смрти у вишеспратници у Стокхолму, седишту његовог финансијског царства, пронађен је тајни трезор у који ниједан од његових службеника никада није крочио. Да ли је ту проводио време кад је тајанствено нестајао? Можда.

Приватан живот је једно, послови нешто сасвим друго. Велики имају права на своје ћуди, говорили су Кројгерови пословни партнери и с дивљењем гледали како његово царство из дана у дан расте: фабрике хартије, банке, рудници гвожђа и злата, чак и властите новине...Ту негде је Ивар Кројгер и погрешио: претерао је с улагањима. С временом више није био у стању да исплаћује високе дивиденде многобројним инвеститорима.

У прву незакониту трансакцију упустио се оног дана кад је на већ орочене акције позајмио 2 милиона фунти. Зајмом није успео да покрије губитке. Фалсификовањем рачуна збрисао је потраживања од неких 9 милиона фунти. Ни то није било довољно. Убрзо су светску берзу преплавиле обвезнице у вредности од 30 милиона фунти. Кројгерове обвезнице! Покуповали су их за неколико сати не слутећи да су фалсификоване.

Сам све прекратио

Да ли је заиста веровао да га неће открити? Биће да је тако... Зашто би се иначе у све упуштао?

Једанаестог марта 1932. године пословни састанак Ивара Кројгера и акционара у Паризу. Прва сенка сумње и прво незгодно питање које му је ико икада упутио: „Шта је с обвезницама? Нешто с њима није у реду..."

Ивар Кројгер је збуњен, избегава одговоре. Сутрадан изјутра – 12. марта 1932. – увек тачни банкар касни. Чекају га десет минута, пола сата, сат, а онда почиње паника.

Телефонски позиви не дају мира собарици која и сама слути да нешто није како треба. Газда је ранoранилац, зашто још није устао? Кроз кључаоницу на вратима спаваће собе угледала га је на кревету...

Онда је стигла полиција и развалила врата. Уредно обучен од главе до пете Ивар Кројгер зурио је у таваницу, на поду крај кревета био је револвер којим је све окончао.

Соба мапа и ратних операција. На мапама на стотине хиљада рупица насталих од убадања чиода које су пружале слику војних операција.

ПОДЗЕМНА РЕЗИДЕНЦИЈА

ЧЕРЧИЛОВ РАДНИ КАБИНЕТ У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ БИО ЈЕ СТРОГА ДРЖАВНА ТАЈНА, ЧАК И НЕКОЛИКО ГОДИНА ПОСЛЕ КАПИТУЛАЦИЈЕ НЕМАЧКЕ.

У Великој Британији Черчил је легенда, а за свет личност која заузима значајно место у новијој историји. Умро је 1965. у деведесет првој години живота. Ко не памти његову појаву: онизак, здепаст, с лицем детета и готово вечито сузних очију. Ретко се одвајао од полуцилиндра, а од дебеле цигаре никад. Био је изванредан говорник, али и добар писац, најбољи као војни стратег. Тешко је данас, после толико година, рећи шта би се догодило са Великом Британијом да Черчил није преузео положај председника владе почетком рата...

Черчил је дошао на кормило земље у тренутку њеног очајања. Маја 1940. заменио је неодлучног и преплашеног председника Чемберлена, од кога је Парламент тражио да се повуче.

Зидови од бетона и челика

Преузимајући власт, ниједног тренутка није посумњао да неће успети. Народу је вратио веру у могућност отпора, а Хитлеру током целог рата био кост у грлу. Мудрим ратним одлукама надокнађивао је слабу војну моћ Велике Британије првих година рата. Добри познаваоци тадашњих прилика сумњају да би земља без његове способности смогла и снаге и воље да се дуго одупире надмоћнијој Немачкој. Никада се није предавао црним мислима. Штавише, осмех му није силазио с лица.

После пада Француске Велика Британија је знала да су предстојећи дани питање опстанка. Све очи биле су упрте у Черчила и владу. Требало је доносити одлуке, брзо и енергично. Черчил је то и чинио. Али где? Под земљом!

Средином педесетих година у Великој Британији је обелодањено оно што је дуго чувано као строга државна тајна: радне просторије Винстона Черчила током другог светског рата налазиле су се 18 метара под земљом, у срцу Лондона, одмах испод Вајт Хола. Било је то читаво мало насеље за око 500 „становника". Имало је 150 просторија у којима су живели и радили председникови сарадници, техничко и административно особље, послуга. Свако одељење било је заштићено од гаса, бомбардовања и отпорно на продор воде. Гаранцију су пружали зидови од бетона и челика дебели три метра!

Део који је припадао Черчилу – председников радни кабинет – заузимао је неколико просторија. Биле су тако скромно намештене да је то изазивало чуђење и код послуге. Черчил није желео друкчије – тако или никако!

Лавиринт овог подземног здања насељен је августа 1940. када је званична резиденција британског премијера у Даунинг стриту 10 напрсла од немачког бомбардовања.

Черчил је радо прихватио да пређе у подземни радни кабинет који је постао и место окупљања његовог штаба. Само највише личности знале су за ново боравиште британског премијера које је затварано дебелим челичним вратима.

Ништа без мапе

Пролази и ходници били су местимично ниски и требало је сагнути се да би се прошло. Изгледа необично, али је најскромније намештена Черчилова спаваћа соба. Старински орман за одлагање гардеробе, такође стари модел кревета, ноћни сточић, радни сто, и то је било све. Међутим, Черчил се ту најмање задржавао. Радио је до касно у ноћ и мало спавао. Чим би се сутрадан пробудио, предавао се послу, понекад уз доручак који му је послуга доносила у кревет. Монотонију те просторије разбијала је таписерија на зиду, поклон неког војника тешко рањеног у рату. Уједно, то је био и једини украс.

Велики део времена Черчил је проводио пред зидним мапама. Њих је било тако рећи у свим просторијама. Уопште, мапе су заузимале најистакнутије место. Има и таквих који верују да су оне биле Черчилова опсесија. Премда је одлуке доносио са дубоком разложношћу, слику замишљене операције добијао је тек пред географским картама ратишта.

Одвојена просторија уз купатило. Черчил је и ту радио. Сарадници нису знали за њу па су често били збуњени премијеровим дугим задржавањем.

На њима је нађено на стотине хиљада рупица насталих од премештања чиода које је забадао. За чиоде је везивао разнобојне кончиће вунице па је тако само он разликовао значење њиховог места у одређеном региону на карти.

Права Черчилова радна соба називана је – соба мапа и ратних операција. Сваки центиметар зида био је прекривен мапама. Није тешко закључити да се Черчил ту највише задржавао. Намештај су чинили столови и полице. Било је неколико столова различите величине. Њихов изглед није привлачио пажњу, напротив. На столовима се увек налазила гомила папира. Иако се трудио да их сложи и колико-толико одржи ред, Черчил није увек за то имао времена. Непогрешиво је знао где је одложио одређени документ. Користио је неколико разнобојних телефона. Краљу је слао поруке искључиво у једној црвеној кутији и од тога никада није одступио.

Згранути сарадници

У званичној радној просторији налази се велики сто за конферисање. Ту је заседао Ратни кабинет. Председавао је премијер. Чим би прешли преко прага, члановима Кабинета поглед је падао на већи комад картона на којем је било написано: „Молим вас, схватите, у овој кући нема малодушности и не занима нас могућност пораза. Победа!" Разуме се, поруку је срочио Черчил. То је био његов мото током читавог рата. Визит-карта на столу подсећала је сваког члана Ратног кабинета на место где ће седети.

Черчил је био и човек ведрог духа. Ширио је око себе оптимизам и шалио се што на вратима тоалета стоје слова истоветна његовим иницијалима. Али, ако је то њему било забавно, најближи сарадници су остајали згранути када из купатила не би изашао по неколико часова. Како се радило о „најличнијој просторији" председника владе, сматрали су неваспитаним да се маше кваке. Тајна је одгонетнута касније. Наиме, поред купатила постојало је једно мало одељење са столом и телефоном где је Черчил волео да ради. Телефон је био директно повезан са Белом кућом у Вашингтону. Како је Черчила са Рузвелтом везивало и лично пријатељство, често га је из тог малог одељења звао договарајући се с њим о стратегији савезника.

Британски премијер је био задовољан својом подземном резиденцијом. Напустио ју је августа 1945. Није понео ништа осим личних ствари и најважнијих докумената. Улазна челична врата су забрављена. Све је остало онако како се затекло на дан премијеровог одласка. Чак у пепељари на радном столу и сад стоји до половине попушена Черчилова цигара! Чини се као да је Черчил јуче напустио подземно склониште.

Када је после рата саопштен податак о Черчиловом ратном радном кабинету, била је то мала сензација. Данас је британска атракција. Одлучено је да се објекат отвори за посетиоце. Водичи се прибојавају да ће они „очерупати" некадашњу Черчилову подземну резиденцију. С разлогом: свако жели да има бар ситницу која је припадала Черчилу.

M. T.

Спаваћа соба са радним столом за којим је Черчил написао највећи број говора. И овде је на зиду мапа.

„ЗАБАВНИКОВА" ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЛЕКОВИТОГ БИЉА

КРУШИНА

КРУШИНА **(Frangula alnus Mill.)**

Народна имена: гадов лес, гашљика, жабји чемж, жабљи чимш, жестика, качје грозђе, кркавина, крков, крковина, крхлика, крхликовина, крхличовје, кршлика, мртвиковец, пасдреновина, пасја леска, пасја лијеска, пасја чесна, пасја чешња, пасјаковина, пасје грозђе, пасји чемж, песиковина, псиковина, псиковна, сладко дриво, смрдеж, смрден, смрдљика, трусликовина, трушликовина, трушљиковина, тршлика, тршликовина, лесовина.

Опис биљке

Разгранат листопадни жбун или ниско дрво које достиже 4–5 м висине. На малобројним гранама налазе се овално-елиптични цели листови са дршком. Стабљика и гране смеђе боје ишаране су споља попречним белим тачкама (лентицелама) што даје карактеристичан изглед, по чему се ова биљка лако распознаје. Цветови су ситни, бело-зеленкасти и неугледни. Цвета у мају и јуну. Плодови су округли, најпре зелени, затим поцрвене и најзад поцрне.

Налазишта

Код нас је има доста по влажним шумама, луговима, поред река и потока, највише на речним острвима Дунава, Саве и Тисе. Има је и по шумама у планинским крајевима.

Сакупљање

Од ове биљке у медицини се користи кора са стабла, грана и корена. Кора се сакупља у рано пролеће и у доба цветања биљке. На стаблима и гранама начине се попречни и уздужни зарези оштрим ножем, све до дрвеног дела, тако да се скидањем (гуљењем) коре добију траке 1–2 цм ширине и 10–15 цм дужине. Огуљена кора суши се на ваздуху. Боље је сакупити тању и млађу кору. Кора је изнутра жутонаранџасте боје. Мирис је слаб а укус горак и опор. Пљувачку боји жуто.

Употреба

Кора садржи лековите састојке због којих се користи у комбинованим мешавинама с другим природним лековитим сировинама као поуздано средство против хроничног затвора. Да би се кора употребила, мора да стоји годину дана или да се греје 1 сат на 100°C, да не би изазивала грчеве у стомаку.

Проф. др Момчило Горуновић

НОВИ АЛБУМ ГРУПЕ ПИНК ФЛОЈД

ФИНАЛНИ РЕЗ

После готово седамнаест година заједничког рада изгледа да је дошло време за разлаз

Двадесет првог марта у продаји се појавио нови албум групе Пинк Флојд (Pink Floyd) назван „Завршни рез (Реквијем за послератни сан)" који ће, по свему судећи, бити последња плоча ове велике групе. Наиме, клавијатуриста Рик Рајт више није члан Флојда, а басиста и вођа састава Роџер Вотерс у својим контроверзним изјавама најављује да му је, отприлике, „свега доста", да би „волео да сарађује и са другим музичарима", мада, „никад се не зна". Какву год одлуку донео, она неће изненадити, јер Пинк Флојд као група, у смислу заједништва својих чланова, не постоје већ више година. Стало је негде код албума „Да си био овде" („Wish You Were Here"), после кога су Гилмор, Мејсн и Рајт, чини се, изгубили интересовање за заједнички рад, окренули се солистичким пројектима и на наредним албумима групе учествовали углавном као пратећи музичари Роџера Вотерса, додуше под именом које је на основу раније стечене славе гарантовало проћу, а самим тим и одређени комерцијални ефекат.

Плочом „Завршни рез" Вотерс је одржао континуитет издавања (сваке две године по један албум), али је очигледно да му то све теже пада: после два прилично бледа издања – „Животиње" („Animals") из 1977. и „Зид" („The Wall") из 1979, уследиле су две плоче које се никако не могу назвати правим албумом Пинк Флојда: „Колекција плесне музике" („A Collection of Great Dance Songs") из 1981. године је компилација највећих хитова из пост – Берет периода, док је „Завршни рез" заправо музика првобитно намењена потребама филма „Зид". Сада је, изгледа, дошло време да се агонија једне легенде коначно прекине. После толико година проведених заједно (подсетимо се Пинк Флојд су први наступ имали још 10. октобра 1966), они више немају правог разлога да остану заједно: новца имају превише, а мотива премало.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ПОСТОЈИ ЛИ НЕШТО ШТО БИХ МОГАО ЗНАТИ

(Is there something I should know)
Изводи: Duran Duran

I made a break I run out yesterday
Tried to find my mountain hideaway
Maybe next year maybe no go
I know you're watching me every minute of the day yeah
I've seen the signs and the looks and the pictures they give your game away yeah
There's a dream that strings the road with broken glass for us to hold
And I cut so far before I had to say

Please please tell me now is there something I should know
Is there something I should say that would make you come my way

Do you feel the same 'cos you don't let it show
People stare and cross the road from me
And jungle drums they all clear the way for me
Can you read my mind cean you see in the snow
And fiery demons all dance when you walk through that door
Don't say you'r easy on me you're about as easy as a nuclear war
Please please tell me now can you see what makes me blow
Can you see how much I die every time it passes by
Please please tell me now it takes to make you snow
Is there something I should know is there something I should say

ДИСКОГРАФИЈА О ДИСКОГРАФИЈА

LED ZEPPELIN

Led Zeppelin I (1969.)
Деби албум; донео им је различите реакције критике и моменталну светску славу.

Led Zeppelin II (1969.)
Овом плочом су дефинитивно учврстили статус.

Led Zeppelin III (1970.)
Материјал базиран на акустици и фолк утицајима.

Led Zeppelin IV (1971.)
По многима, најбољи албум групе.

Houses Of The Holy (1973.)
Прилично бледа и неуједначена плоча.

Physical Graffiti (1975.)
Дупли албум; необична селекција помало чудних, али неодољивих композиција.

Presence (1976.)
Ова плоча је на неки начин повратак почетним утицајима.

The Song Remains The Same (1977.)
Дупли концертни албум са снимцима коришћеним и у истоименом филму.

In Through The Out Door (1979.)
Последња студијска плоча Цепелина.

Coda (1983.)
Албум са раније необјављеним материјалима.

НОВА ПЛОЧА

ГРЕШНИ И БЕЗГРЕШНИ

*Албум „Свеци и грешници" **(„Saints and Sinners")** којим се група **Whitesnake** вратила на сцену после дуге паузе и неизвесности око даљег опстанка, посредством „Југотона" однедавно може да се набави и у нашим продавницама плоча. Снимљена у постави која више не делује заједно, ова плоча је верни одраз кризе једне од најпопуларнијих светских хеви-метал атракција, али то нимало није утицало ни на њен пласман на тржишту ни на позиције Ковердејлове групе, од чијег се новог састава тек очекују права узбуђења.*

РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИЦЕ!? РОКЗНАЛИ

КОЛИКО ПОЗНАЈЕТЕ БИЈЕЛО ДУГМЕ?

1. Први сингл издат је 1974. године и звао се:
a) „Топ"
b) „Да сам пекар"
c) „Тако ти је, мала моја, кад љуби Босанац"

2. Бијело дугме је издало укупно:
a) 7 албума
b) 6 албума
c) 10 албума

3. Који од ових бубњара није био члан Бијелог дугмета?
a) Ђиђи Јанкелић
b) Милић Вукашиновић
c) Ратко Дивјак

4. Како се звао трећи ЛП Бијелог дугмета?
a) „Шта би дао да си на мом мјесту"
b) „Ето! Баш хоћу!"
c) „Битанга и принцеза"

5. Ко је најмлађи у садашњој постави Бијелог дугмета?
a) Зоран Реџић
b) Владо Правдић
c) Ипе Ивандић

6. Ко је од чланова Бијелог дугмета снимио соло албум „Скоро да смо исти"?
a) Жељко Бебек
b) Горан Бреговић
c) Лаза Ристовски

ТАЧНИХ ШЕСТ: 1.a 2.c 3.c 4.b 5.c 6.a

ФОТО-ПРИЧА

МИК ЏЕГЕР

Овог лета Џегер слави четрдесет година живота и две деценије интензивног присуства на међународној рок-сцени. Осим певања популарни певач Ролингстоунса је за то време направио каријеру филмског глумца и свеприсутне јавне личности.

Једном је изјавио: „Не мислим да у четрдесетој певам ***Satisfaction***". *Ту песму, ето и даље пева...*

ПАЖЊА!

У среду, 11. маја, на свим киосцима мајски број вашег ексклузивног месечника

ROCK/STRIP 83

На 40 непоновљивих страна великог формата дневне „Политике" лист који осваја изгледом и садржајем:

постери:

- **Џим Морисон**
- **Дејвид Силвијен**
- **Бананарама**
- **Дејвид Боуви**

и два џиновска постер-плуса:

- **Дуран Дуран**
- **Дивље јагоде**

Уз комплетан стрип наћи ћете искључиво ексклузивне рубрике:

– Човек који је направио Вудсток

– Легендарне метаморфозе Дејвида Боувија

– Како свирају светски гитаристи

– Марвин Геј је господин Соул

– Шта су то групи девојке

– Место Џима Морисона у рок поезији

и низ интервјуа које сте желели да прочитате у домаћим новинама Рок/Стрип 83 се појављује 11. маја на свим киосцима и тамо остаје док се не разграби (значи дан-два)

У име те љубим

АТОМСКО СКЛОНИШТЕ

Популарна пулска група се, пре доласка Бошка Обрадовића на кормило, звала Јово-наново, али је нови шеф проценио да је то име неозбиљно за групу која претендује на сам врх и одлучио да га промени. Истог поподнева позвао је телефоном басисту Бруна Лангера и почео да му чита листу предлога: Иста дјетињства, Лифт-експрес, ' 9 по Меркалију, Атомско склониште... Стој – рекао је Лангер – то је право име!

РОК ДАТУМ

6. мај 1969.

Један од најпознатијих енглеских гитариста Џеф Бек *(Jeff Beck)* *доспева на топ-листу са песмом* ***„Hi-Ho, Silver Lining".*** *Оно што свему овоме даје димензију необичног је податак да ће иста песма у истој верзији још два пута касније доћи на листу најпродаванијих сингл плоча у Великој Британији (1972. и 1982. године).*

Џеф Бек, иначе, важи за чудесног свирача врло чудног темперамента. Често је мењао саставе. Из „Јардбрдса" је отишао и основао свој састав кроз који је за петнаестак година прошло двадесетак чувених музичара, од Рода Стјуарта и Рони Вуда до Јана Хамера.

КАКО САМ ПОЧЕО

ЈАСЕНКО ХОУРА

Мој први „професионалнији" контакт са музиком везан је за једну полуакустичну гитару коју ми је отац купио надајући се да ћу редовно да похађам музичку школу, али то мени није пало на памет, па је дуго стајала на орману и скупљала прашину. Прву електричну гитару склопили смо Зоран Цветковић (први гитариста у Прљавом казалишту) и ја, сами, како смо знали и умели, а тек сам 1976. године купио праву електричну гитару – била је то нека јапанска копија „Стратокастера". Ускоро смо направили „Казалиште" и то је моја прва и последња група. Сећам се првог наступа: свирали смо бригадирима у Дубрави, 1. априла 1978. године, и замало добили батине јер нисмо успевали да се „саставимо" са музиком. Међутим, ја се нисам много узбуђивао због тога. У ствари, никада али заиста никада нисам имао трему!

РОК ПОЈМОВНИК

BEATLES (Битлси)

Тачно тринаест година после распада, нико им још није угрозио почасну позицију у историји популарне музике. Подсетимо се, чинили су их: Пол Макартни (Paul McCartney), Џорџ Харисон (George Harrison), Ринго Стар (Ringo Starr) и покојни Џон Ленон (John Lennon).

BLACK SABBATH (Блек Сабат)

Прославили су се бескомпромисним звуком, асоцијацијама на црну магију и великим хитом „Paranoid" (1970). Из оригиналне поставе из 1969. године, данас су у групи само гитариста Тони Ајоми (Tonny Iommi) и басиста Џизер Батлер (Geezer Butler); нови певач је однедавно популарни Јан Гилан (Ian Gillan), док је место бубњара још увек упражњено. Актуелни албум: „Live Evil", концертни ЛП.

DAVID BOWIE (Дејвид Боуви)

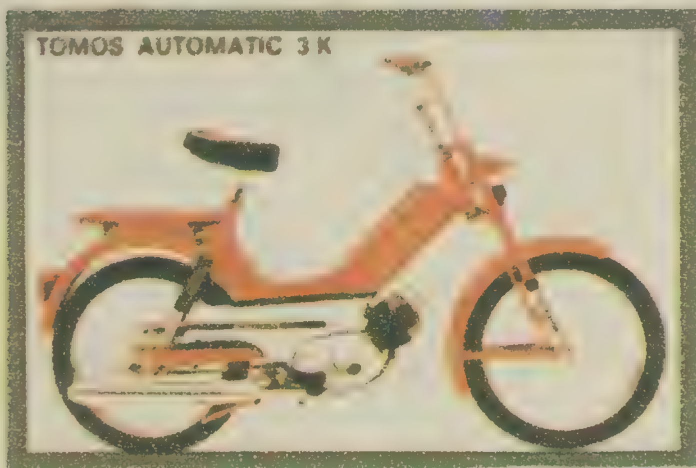
Рођен је 8. јануара 1947. у Лондону под именом Дејвид Роберт Џонс. Већ више од десет година је једна од најзанимљивијих појава на светској рок сцени: увек оригиналан и увек спреман да се поново мења, издао је двадесетак албума, али је у последње време више окупиран глумом. Актуелан албум: „Let's Dance".

БУЛДОЖЕР

Од свог првог албума („Пљуни истини у очи", 1976), важе за представнике „откаченог" рока. Увек свежи, врцави и духовити, са чврстом инструменталном подлогом, данас раде у саставу: Борис Беле (гитара, вокал), Борут Чинч (клавијатуре), Андреј Вебле (бас гитара), Јанез Змазек (соло гитара) и Душан Вран (бубњеви). Актуелан албум: „Ако сте слободни вечерас", дупли концертни ЛП.

РЕЗУЛТАТИ НАГРАДНЕ ИГРЕ „САСТАВИТЕ СТАРЕ БРОДОВЕ"

МОПЕД ИДЕ У СКОПЉЕ

Као што смо у прошлом броју обећали, настављамо објављивање имена добитника у наградној игри **„Саставите старе бродове"**: ДРУГУ НАГРАДУ – мопед „Аутоматик 3" добио је **Драги Попоски,** Улица Козле 2 број 50, Скопље.

По један бицикл са десет брзина добили су: **Бранка Гајић,** Емилије Јакшић 9/I Земун и **Фидел Крупич,** Јенкова 9 Титово Велење.

Чамац са веслима и пумпом – поклон „Југопластике" из Сплита добио је **Драган Перовић,** Гојка Гарчевића 1 Никшић

Пет грамофона добили су: **Шериф Чаушевић,** III санџачка 14 Пљевља, **Зоран Шикић,** Јанка Балорде 1 Бреза, **Марио Капелац,** Ш. Кираља 3 Бјеловар, **Андрија Бекер,** Нике Максимовића 4/II/8 Сомбор и **Рафко Ерзар,** Церкље 284 Церкље на Горењском.

Књиге југословенских и светских писаца припале су: **Наташи Вукас,** В. Караџића 121 Јасеновац, **Ивани Милојевић,** Генерала Ханриса 5 Београд, **Тамари Станта,** Ново насеље 9/4, Срдочи Ријека, **Татјани Ставрић,** Битке на Неретви 13 Котеж-Крњача, Београд, **Слави Луков,** 27. марта 5 Липик, **Срђану Ђурђевићу,** Гандијева 117/43 Нови Београд, **Јовану Драговићу,** 1. маја 108 Нови Пазар, **Божидару Љубичићу,** Добановачка 7 Деч, **Ренати Перић,** 21. маја 13 Сарајево, **Бојани Крнета,** Авде Ђука 2 Босанска Дубица, **Слободану Ћаловићу,** Милије Станојловића 24 Умка, **Мирославу Јурјевићу,** Лумбарда оток Корчула, **Душку Пранзовићу,** Трговачка 87 Жарково Београд, **Драгану Соколову,** Ђуре Салаја 6 Панчево, **Срђану Вукотићу,** Б. Кидрича 23/А Зеница, **Здении Чернетич,** Ц. на Марковец 7 Копар, **Александри Инић,** К. Тасковића 15 Горажде, **Љубиши Шутамовац,** Нодилова 14/4 Загреб, **Дејану Ристовићу,** Б. Радичевића 16 Краљево, **Сузани Остриж,** Нови Бречанец 18 Копривница, **Владану Кујунџићу,** Б. Кидрича 91 Призрен, **Миловану Стеванову,** В. Назора 59 Меленци, **Ратку Русмировићу,** Венац Бориса Кидрича 45 Осијек, **Николи Божину,** Маршала Тита 103 Кикинда, и **Милени Јарић,** Прешернова 16 Титово Велење.

Разне играчке – поклон „Механотехнике" из Изоле добили су: **Марко Гучек,** Понграц 15/а Гриже, **Мелита Зупанчич,** Менишка вас 62 Доленьске Топлице, **Марио Микац,** Колодворски одвојак 2 Новоселец, **Марија Тренгеж,** Блатине 25 Сплит, **Катарина Шимо,** Бориса Кидрича 29 Бачки Петровац, **Марина Николић,** Светосавка 34 Бајина Башта, **Златко Петровић,** Славонских бригада 8 Винковци, **Гордана Јанковић,** Нушићева 14 Крагујевац, **Лидија Јевтић,** Књажевачка 181/19 Ниш, **Микица Волић,** Милана Топлице 19 Сомбор, **Ерена Караустова,** Довленџик 156 Битољ, **Еразем Шрибар,** Трг бораца 3 Лесковац, и **Лидија Флоријан,** Марије и Фрање Броз 1 Кумровец.

Мајице „Политикиног Забавника" шаљемо: **Предрагу Димитријевићу,** Авалска 111/б Рипањ, **Драгиши Денићу,** Уллијана 5 Липљан, **Бруну Барићу,** Гортанов трг 2 Опатија, **Властимиру Ђуровићу,** Булевар Лењина 106/6 Цетиње, **Саши Маринковићу,** Првомајска 13/1 Светозарево, **Драгану Туфегџићу,** Забина лука Бранковина, **Предрагу Јелићу,** Илије Грегорића 26 Сисак, **Саши Ристићу,** 22. децембра 1/А Врање, **Соњи Бенаћ,** 16. октобра 24 Краљево, **Лепосави Михаиловић,** Драгутина Минчића 20/1 Жарково, **Бојану Јакшићу,** Тржашка цеста 119 Љубљана, **Александру Милутиновићу,** Нова 56/7 Падинска Скела, **Томиславу Жагару,** Славка Родића 10 Зеница, **Лидији Ивановић,** Б. Момирова 88/2 Крњача Београд, и **Наташи Зубер,** Љубичићева 2 Загреб.

ЛП плоче забавне музике добили су:

Зоран Милосављевић, М. Тита 92 село Ресник Сокобања, **Бранко Петровић,** С. Здравковића 8 Ћуприја, **Драган Милутиновић,** 9-те бригаде 54 Књажевац, **Марјана Млакар,** Трг 38 Превалье, **Младенчо Томовски,**Браће Миладонова 161 Тетово, **Јандријана Милићевић,** Мирче Ацева 1/22 Прилеп, **Себастјан Јеретич,** Тартинијев трг 6 Пиран, **Радмило Алексов,** Р. Ракочевића 9/А Нови Бечеј, **Драган Рајчин,** Ј. Станивуковић 16/15 Шид, **Иван Ђокић,** Састав Река, **Игор Скочић** Грге Новака 3 Петриња, **Милорад Вукмировић,** 35. дивизије 40 Врховине, **Јанез Видовић,** Крчевина 107 при Вурберку Птуј, **Дејан Миленковић,** 28. августа 13 Куршумлија, **Виктор Бунтић,** Почитељ, Чапљина, **Саша Војинов,** Бате Бркића 32 Нови Сад, **Александар Мулеј,** С. Мокрањца 60 Доњи Милановац, **Александар Урошевић,** 27. марта 41 Београд, **Саша Долашевић,** Матије Гупца 63/15 Призрен, **Висар Гацафери,** Конгреси VI 66 Пећ, **Дубравка Ђурић,** Паве Радана 22 Бања Лука, **Владан Грчић,** 17 октобра 86 Кијево Београд, **Лидија Бобнстрх,** Јована Бијелића 12/11 Београд, **Клемен Подвршчек,** Губчева 1 Крањ, **Самира Салихагић,** Омладинска бб Фојница, **Синиша Блажановић,** Бул. револуције 15 Бања Лука, **Ненад Цамић,** Руђинци 92 Врњачка Бања, **Раденко Миловановић,** Пољанице Белановица, **Радослав Вучковић,** Милана Петровића 9 Лозовик, **Зоран Ковачевић,** село Златари Разбојна, **Јожеф Унгер,** Партизанска 53 Раковица Београд, **Гога Осредечки,** Михаљеков јарек 87 Крапина, **Светлана Георгијевска,** Моше Пијаде 110 Куманово, **Зоран Рогић,** Горјани 32/А Севојно, **Милисав Димитријевић,** село Вајуга Корборо, **Ненад Тепуш,** Буковачка цеста 42 Загреб, **Стана Р. Мрдаљ,** Пере Добриновића 6 Зрењанин, **Милена Јечменица,** Мајерова 7 Уб, **Денис Делић,** Биоковска 6 Имотски, **Драган Камељевић,** В. Степе 74/1 Аранђеловац, **Данијела Лазар,** ЈНА 44 Дарда, **Вељко Самарџић,** С. Пауновића 78/54 Београд, **Милена Миздрак,** Петра Драпшина 12/IV Книн, **Милорад Павић,** село Горјани Севојно, **Миленко Филиповић,** Бр. и јединства 25 Мали Зворник, **Иван Димитријевић,** џића 3 Љубовија, **Срђан Митић,** Железничка 55 Нишка Бања, **Дробина Фери,** Ослобођења 120 Станишић, **Алма Дацић,** Пролетерских бригада 240 Загреб, **Владимир Хаврилчак,** Ј. Стојсављевића 37 Земун, **Мирослав Жеровник,** Светозара Пашића 1/1 Н. Галеника Земун, **Марија Калабић,** Војв. Окт. револуције 2 Лесковац, **Емила Радељевић,** Матије Влачића 11 Лабин, **Тамара Симић,** Ивана Крндеља 4/11 Сарајево, **Мирјана Грујић,** Ламела 2, II улаз Рума, **Душко Дивић,** Ј. Веселиновића 7 Младеновац, **Милован Искић,** Партизанска 70 Мајур, **Зоран Николић,** Доситејева 3 Велико Градиште, **Ђуро Рапаић,** село Јошик бб Босанска Дубица, **Предраг Николић,** С. Погачаревића бб Владичин Хан, **Јефимија Раденковић,** Филипа Филиповића 14 Врање, **Милош Јовановић,** Сарајевска 20/V Београд, **Владимир Томаш,** Првомајски булевар Т-9 Сомбор, **Љиљана Мацарац,** Филипа Кљајића Фиће 3/16 Сисак, **Оља Милосављевић,** Марка Стојановића 94 Врачев Гај, **Далиборка Миливојевић,** Алеја народних хероја 148/2 Маглај, **Бранислав Стевовић,** Трубјела Никшић, **Бранислав Аврамовић,** 2 октобра 24 Уљма, **Весна Ђорић,** М. Тита 51 Штрпце, **Владимир Ивановић,** Ратка Митровића 1 Жарково, **Зденко Вокић,** Ђуре Ђаковића 290 Славонски Брод, **Младен Чабаркапа,** Скерлићева бб Пљевља, **Снежана Дуњић,** Миријевски булевар 48/18 Београд, **Александар Васић,** село Бошњане Параћин, **Владан Ристивојевић,** Вука Кара-**Баковић,** п. Мећаве 29/2 Пуцарево, **Енес Сабировић,** Ф. Кљајића 107-Б-III/9 Зворник, **Драгана Дрча,** 4. октобра 6 Качарево, **Дијана Игњатов,** С. Марковића 73 Српски Итебеј, **Горан Ђуровић,** В. Маслеше 40 Клек, **Иван Милијковић, И. Г. Ковачића 45 Ниш, Јован Секулић,** М. Тита 4 Кумане, **Предраг Ђоковић,** Р. Луковића 15 Рашка, **Јелена Манић,** М. Тита 79 Трстеник, **Игор Николић,** Сл. Јелачића ламела Б-1/1/9 Бијељина, **Мирјана Манева,** Скопска 6 Кратово, **Горан Булатовић,** Толоши улица 44 бр. 33 Титоград, **Драган Остојић,** 7 јула, село Вране Ариље, **Јулка Р. Перишић,** Косјерић 52 Косјерић, **Силвија Павић,** Љубићка 8/3 Горњи Милановац, **Жељко Стојковић,** Моме Видовића 22 Србац, **Слободан Бољугић,** Трг ослобођења 11/а Ковин, **Андреа Јурковић,** Шипићева 16 Загреб, **Борислав Милашинов,** Фрушкогорска 5 Бачка Паланка, **Јасмин Лозица,** М. Тита 42 Травник, **Ненад Јордовић,** I/1 Основне школе „Моша Пијаде" Жагубица и **Драган Билић,** Санџачких бригада 8 Горажде.

Награде шаљемо поштом у року од два месеца. У случају да се пошиљка врати, чувамо је до 90 дана.

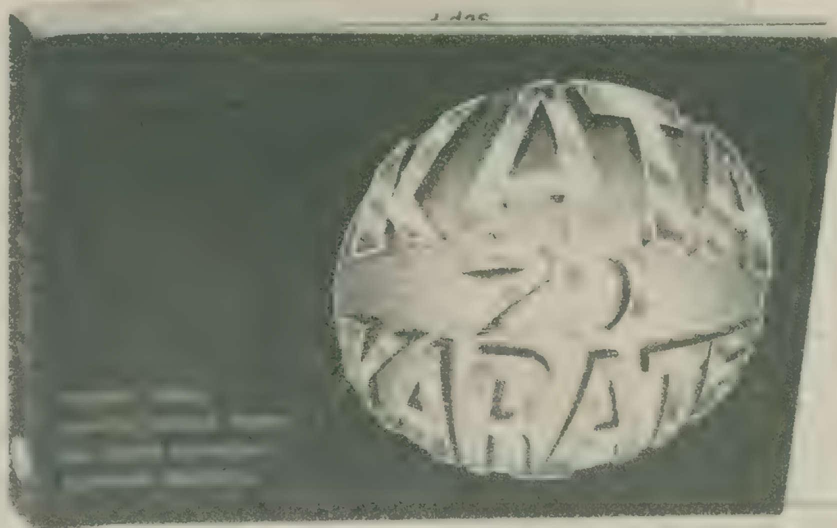
MEHANOTEHNIKA

Драган Јањић — Владислав Гигов

70 карате ката

Књига 70 карате ката представља апсолутну новину на светском тржишту јер даје комплетну обраду седамдесет карате ката из свих светских доминантних стилова, односно све кате које су у употреби у савременом светском каратеу, **а намењене су пракси од почетног па све до највиших мајсторских звања уз компаративну анализу и преглед класичних форми и традиционалних ката.**

Све кате су демонстриране фото-објашњењима за сваку поједину технику уз обимна додатна објашњења детаља извођења појединих техника, праваца кретања, приказа техника са више страна ради потпуног информисања.

Књига садржи паралелно са текстом на енглеском, француском и немачком комплетан текст на српскохрватском језику.

Књига је штампана латиницом на **преко 400 страна** на високо квалитетном кунстдрук папиру, корице су у пуном колору — пластифициране, богато илустрована и опрмљена са **преко 4000 фотографија.**

Цена . ... **750.—**

Издавачко-штампарска радна организација

„ПРИВРЕДНО ФИНАНСИЈСКИ ВОДИЧ“

Патријарха Димитрија 24,
11090 Београд—Раковица

НАРУЏБЕНИЦА — ПЗ/01

Овом наруџбеницом неопозиво наручујем .... ком. књиге:

Драган Јањић — Владислав Гигов:
70 КАРАТЕ КАТА (С-3),
по цени од 750.— дин. ....

Име ....

Презиме ....

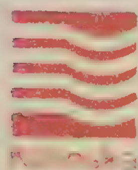
Поштански број ....

Место ....

Улица и број ....

....
(Потпис купца)

У случају спора надлежан је редован суд у Београду.

75 ГОДИНА
ТРАДИЦИЈЕ
КВАЛИТЕТА

СВАКОГ МЕСЕЦА 10 + 990 НАГРАДА
ЗА ЧЛАНОВЕ PEZ КЛУБА

Награде у априлу су:

10 супернаграда — 10 капа PEZ
990 фигурица PEZ папагај

ПОСТАНИ И ТИ ЧЛАН!

Пошаљи 5 омота бомбона PEZ
и попуњен купон на адресу:

PEZ КЛУБ, 61110 ЉУБЉАНА, п. п. 38

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

поштански број | ком | Датум рођења

И ТАКО СУ СЕ ОБРАЧУНАВАЛИ

ЂАК ПРОТИВ ПРОФЕСОРА

Одувек је било тако: где крене владар ту је и свита. У старој Србији то је имало посебно обележје нарочито лети у време одмора. У моди су биле бање. Истина, прилично неуређене, али за прву главу кнежевине, потом и краљевине, увек је морао да се нађе најлепши кутак. Кнез Александар Карађорђевић је одлазио у Брестовачку, Милош Обреновић – Алексиначку, док је његов наследник Михаило веома волео Буковичку бању у Аранђеловцу.

Посетом владара растао је и углед бање, па се догађало да се он још и не раскомоти од пута, а крем друштво већ нагрне за њим. Бити на одмору тамо где и кнез била је ствар друштвеног престижа. Томе се нису могли одупрети ни људи који се нису слагали с режимом. Један од њих био је Милан Кујунџић-Абердар који је неко време чак важио за вођу напредног омладинског покрета у Србији.

Загонетни осмех

Младом Абердару није недостајала ни реторичност ни занос. Брзо се сврстао у романтичарске песнике. Уживао је углед и због завршених студија филозофије у Оксфорду. По повратку из Енглеске примљен је за предавача на Великој школи у Београду, једини факултет у Србији средином прошлог века.

Временом је Абердар постао посланик и председник Народне скупштине, али када се 1866. обрео у Буковичкој бањи у Аранђеловцу, у њему се тек распламсавао жар борбе са политичким, а особито књижевним противницима. Тог лета имао је двадесет четири године и јаку жељу да „стане на жуљ" педесетогодишњем Ђорђу Малетићу, свом бившем професору на Лицеју кога је сматрао промашеним књижевником и дворским човеком. Малетић, истина, није оставио значајнијег трага у књижевности, али као управник Народног позоришта у Београду, па и оним што је тада писао, нашао је место на страницама културне историје.

Времена су била таква да политички и књижевни противници нису имали много обзира кад је требало да науде један другом. Међусобно су интригарили, грмели, размењивали свакојака имена. Обрукати другу страну био је врхунац задовољства. Нека се свет смеје!

Абердар није зазирао од Малетићевих година, још мање што је некад био његов ученик. Чим је срединомјула стигао у Аранђеловац и чуо да је у бањи и Малетић, место га није држало. У кафани се свакодневно скупљало исто друштво да слуша његове досетке. Међутим, ни то није помогло да избије из главе супарника. Мало-мало па оспе паљбу на њега. Најежио би се кад би сусрео професора током дневних шетњи: противници су се ћутке мимоилазили и на томе је остајало.

ДОК СУ КЊИЖЕВНИЦИ РЕШАВАЛИ СВОЈЕ СУКОБЕ НЕ БИРАЈУЋИ СРЕДСТВА, СВЕТ СЕ ЧУДИО И ЗАБАВЉАО. ОВОГ ПУТА СВЕ ЈЕ ЗАМЕСИО ФИЛОЗОФ И ПЕСНИК МИЛАН КУЈУНЏИЋ-АБЕРДАР.

Једне вечери у оближњој кафаници било је изузетно весело. Абердар је седео са пријатељима, али се по његовом расположењу видело да нешто има на уму. И одиста: када се друштво разгалило, млади филозоф је театрално устао и са чашом вина у руци обратио присутнима:

– Господо, тренутак је да објавим нови начин борбе против заосталих схватања књижевника! Сви који желе да то виде и доживе нека сутра пред поноћ дођу у парк. Са собом обавезно понети празан лонац, шерпу, канту, бокал... и јачи штап!

На наваљивање окупљених да објасни о чему се ради Абердар се само загонетно смешкао.

Позорје духова

Сутрадан увече бањски гости су шетали, шетали и најзад се повукли на спавање. Због великог броја посетилаца Абердар је био смештен у собу са једним високим чиновником. Чувши шта књижевник и филозоф смера, одбио је позив да се придружи.

– Опростите, али не могу. Делим ваше мишљење о Малетићу. Јесте да је на часовима читао немачке писце више због свог задовољства него нас ради... Не, не... није мој противник!

Абердар је слегнуо раменима, узео бокал, изручио воду и изашао напоље. Пред поноћ је био у парку.

Друштво наоружано посуђем полако се прикупљало.

Било је око десетак „бојевника". Предвођени Абердаром кренули су према кући у којој је Малетић становао за време одмора. Људима још није било јасно шта треба да чине, али дани су дуги, ноћи лепе, а на одмору шта друго чинити него се забављати. Застали су недалеко од Малетићевог прозора.

– Стигли смо! – рекао је Абердар. –Сад лупајте у посуде, звиждите, вичите, опонашајте мјаукање и лавеж и, господо, то је мачја музика!

На његов знак проломила се ларма каква се још није чула под небом Кнежевине Србије. Кујунџић је од усхићења поскакивао. Убрзо се отворио прозор и на њему појавио буновни Малетић. Видећи силуете, схватио је ко стоји иза свега.

– Гле, гле, наш славни песник Кујунџић почео је и да лаје! – иронично је довикнуо у мрак.

Кујунџић му није остао дужан. Алудирајући на неке Малетићеве позоришне комаде у којима се стално појављују духови, грлато је узвратио:

– Ово је позорје духова! Бууу... уу... у!

Галамџије су брзо отишле, али је бања цело лето брујала о томе. Малетић се нашао увређен и известио власт. Питао је може ли да поднесе тужбу. Речено му је да нема места „почем је дјејствије остало без следствија". Ипак, он ју је предао. Одбијена је.

Од тада је мачја музика као начин борбе међу књижевницима све чешће примењивана.

Данас у Београду једна уличица носи Абердарово име, у њој је и зграда Телевизије.

М. ТОДОРОВИЋ

МАЈА У МАЈУ

КОМПЛЕТ ЗА ДИСКАЋ

ВУНЕНА ХАЉИНА

ПЛЕТЕНА ЈАКНА

ФАРМЕРКЕ ЗА ИГРАЊЕ У ПАРКУ

КОМПЛЕТ СА КАПОМ ЗА ШЕТЊУ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ШИНАЧИ ХОШИ

СУТРА ЈЕ ПРАЗНИК

АКО БИ СЕ ЧИТАВО ВРЕМЕ САМО ЗАБАВЉАО, ЧОВЕК БИ ПОСТАО ГЛУП. АЛИ, СРЕЋОМ, ТО МОЖЕ ДА СЕ СПРЕЧИ.

Све се то десило једног јутра 2027. године. Господин Н је спавао на кревету у својој соби. Зидни сат је откуцао седам кад се из једне справе припојене сату зачуо женски глас с магнетофона:

– Здраво, ви тамо. Време је да се пробудите. Данас је радни дан. Сада...

Господин Н је пажљиво изабрао ову траку. Глас је био веома пријатан. Било је забавно будити се у друштву познатог гласа са траке. Међутим, убрзо се толико навикао на њега да га овај није више испуњавао осећањем свежине и пријатности. Тај алармни систем није више био довољно добар да га буди.

Пошто се господин Н није будио, глас је заћутао. Онда је из направе на зидном сату одјекнуо звук звона. Тон је у почетку био слаб, али је постепено постајао све гласнији. Узнемирен тим звуком господин Н се још боље ушушкао у своје ћебе. Прогунђао је у полусну:

– Пустите ме на миру. Спава ми се.

Алармни систем је прибегао новој акцији. Почео је да дрма кревет. Од жестоког поскакивања господин Н се скотрљао на под. Сада је могао да спава на миру а да га алармни систем не дрмуса.

Али, алармни систем се са своје стране трудио да савесно изврши дужност која му је поверена. Док је усмеравао свој радарски систем према господину Н, почео је да прска некаквим стимулативним спрејом његов нос. Мирис је био врло непријатан, али господин Н се својски упињао да га поднесе.

Онда је алармни систем попрскао нечим хладним тело господина Н. Течност која је долазила из тог система била је толико ефикасна да је одузимала телесну топлоту и присилила господина Н да дрхти као лист јасике.

Господин Н је најзад капитулирао и пробудио се упркос својој жељи. Да се није пробудио у тој фази, напали би га електрични шокови. Закључио је да ће ипак бити паметније да се преда.

Устао је, пришао кревету и притиснуо дугме за доручак. Један део зида се отворио: из њега је дошао послужавник на коме се налазио скроман доручак, шоља кафе и чаша воћног сока. Доручковао је на кревету. Кад је завршио, ставио је у уста једну пилулу која је лежала у углу послужавника и прогутао је са гутљајем сока.

После тога је опрао зубе, обријао се и очешљао. Затим је обукао одело и кренуо на посао. Мењајући један за другим покретне тротоаре, господин Н је хитао према предузећу у коме је радио. Уз пут му се придружило неколико познаника.

– Не добијамо никакво унапређење мада напорно радимо.

– Да, у праву сте. Стварно жалосно.

Док су тако измењивали старе приче, господин Н је стигао до своје фирме. Притиснуо је једно од многих дугмади на зиду поред улазака и чуо како је нека машина шкљоцнула. Машина је проверила отиске његових прстију. Робот је званично одобрио господину Н да уђе у зграду.

Тек што је сео за свој радни сто, појавио се шеф одељења и ставио испред њега гомилу хартије.

– Гледајте на сваки начин да завршите све ово.

– Да, господине.

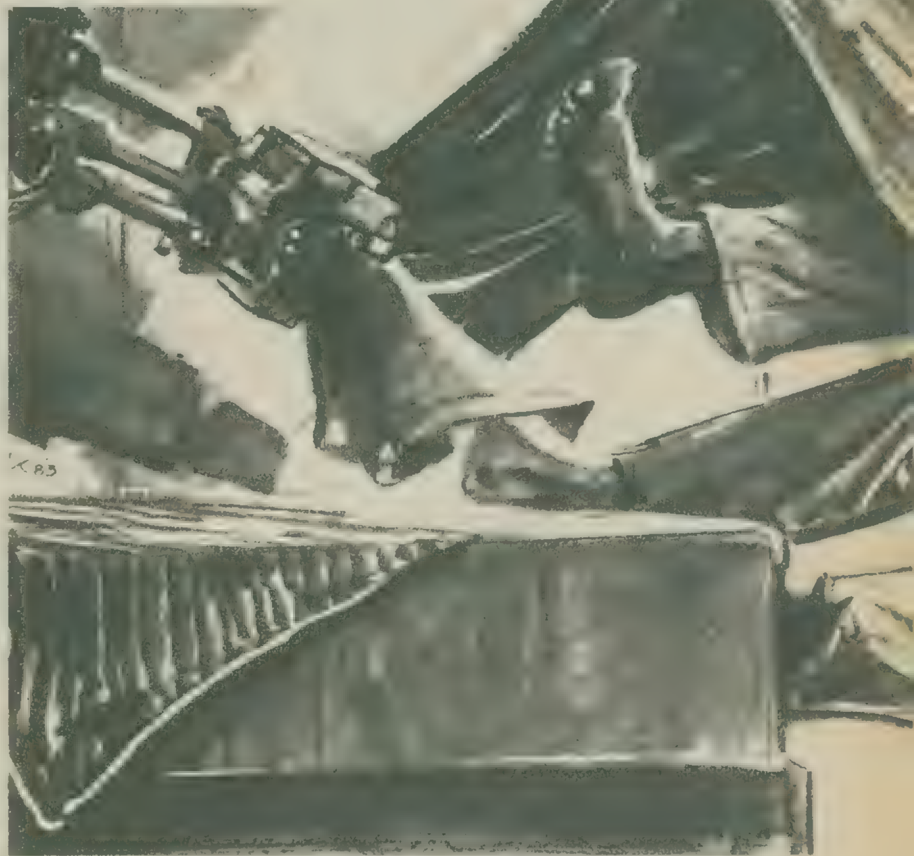
Обесхрабривала га је дебела гомила, али изгледа да другог избора није било. Све док буде на платном списку, мораће да ради.

После краћег времена установио је да не зна како да реши неке предмете и отишао је у суседна одељења да се консултује. Потребну информацију о документима могао је добити једноставно телефоном, али је одлучио да промене ради мало напусти свој сто.

Десило се, међутим, да је уз пут срео шефа одељења. Он га је одмерио строгим погледом.

– Хеј, ви: какво то одело носите?

– Извините, господине, не разумем...

– Очистите своју дугмад. Значка на вашем реверу је накривљена.

– Жао ми је, господине.

– Намештеници фирме морају увек беспрекорно да изгледају.

После овог строгог укора господин Н се вратио за свој сто. Неко време прилежно је радио, а онда га је позвао један од извршних директора. Веровао је да ће га овај похвалити како је обавио посао. Међутим, директор је почео мрзовољно да га испитује о неким ранијим рачунима. Једва је успео да докаже да су његови прорачуни тачни. Директор је на крају признао да је посреди обичан неспоразум.

Господин Н је збиља преживљавао гадне тренутке. Гунђајући вратио се за свој сто. Онда је најзад дошло време када је могао да заврши рад за тај дан. Поново је кренуо покретним тротоаром својој кући.

– Уморан сам као пас – вајкао се, улазећи у собу.

Свукао је одело и стровалио се на кревет.

Господин Н је поново дошао к себи. Дејство дроге коју је попио на кревету после доручка престало је. Другим речима, он је захваљујући дроги само халуцинирао да се налази на послу.

Дрога је била много пута побољшавана од времена кад је први пут пронађена. Као што се зна халуцинације нису увек нешто мутно и магловито. Кад халуцинира, човек у машти доживљава разне ствари као да су реалне. Уз то, сећање на овакве халуцинације траје веома дуго.

У то време није само господин Н него и сав остали свет узимао ову дрогу која је била произведена у разним варијантама. Постоје многи ти-

пови халуцинација о одлажењу на посао, али све су оне у суштини исте.

Зашто је човек почео да узима ову врсту дроге уместо да одлази на посао? Разлог је једноставан. Сав рад био је аутоматизован тако да више није постојала потреба за учешћем људи.

Али човек мора нешто да ради. Неко ће можда приметити да би он могао да проведе читав свој живот само у томе да се разоноди до миле воље, али немогуће је играти се читаво време.

То је био разлог да се појави ова дрога. Човеку је живот лепши кад има осећање да ради. То осећање му даје илузију да стварно обавља неки посао. У исто време оно га испуњава вером у живот и самога себе. Ако би се само забављао, човек би постао глуп али, срећом, то може да се спречи.

Највећи ефекат дроге, изван свих ових компликованих разлога био је тај што је празничне дане могла да учини много пријатнијим.

Реч „празник" збиља звучи сјајно и угодно. Човеков живот доведен је до таквог савршенства да изгледа као да је сав украшен звездама. Блештав је, препун чари, безбрижан, а ипак му понегде понешто недостаје и помало је горак.

Али проткан само повременим празницима, човеков живот добија свој истински хуманистички смисао.

Човек би се без празника осећао јадно. Због тога он мора по сваку цену да очува празнике. Из тог разлога, он мора да узима дроге радним данима и да има осећај да ради.

Сутра ће бити диван празник. Мислећи на то, на ове или оне начине на које ће провести празник, господин Н је сав блистао од среће.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ПРАВАЦ У ФИЛОЗОФИЈИ	ФРАНЦУСКИ ПИСАЦ, ФРАНСОА	ОЈАЂЕНОСТ, ЗЛОВОЉА	БЕЛОГОРИЧНО ДРВО	ЈЕДНО ПИСМО	ДОДАТАК ЗА ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА	МАНАСТИР У БОКИ КОТОРСКОЈ
ЈАВНО САОПШТЕЊЕ ВЛАДЕ							
ПОДРОБНИЈА ОБРАДА ПЛАНА							
ЈЕДАН ПАДЕЖ (ГРАМ.)							
КАЖЊАВАТИ ГЛОБОМ							
"МЕГА-ЕЛЕКТРОН-ВОЛТ"				ГРАДИЋ КОД ЗАДРА / ВРСТА ГЛОДАРА			
ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ		НЕВЕСТА У ЦРНОЈ ГОРИ / БИЛО КАДА					
ВРСТА МИНЕРАЛА, ЛИСКУН						КОЈИ НЕ ОДГОВАРА	ФРАНЦ. ШАНСОЊЕР, ШАРЛ
НАЧИН АРАНЖИРАЊА ЦВЕЋА							
НАША ПОП ГРУПА					Е.З. / МУШКО ИМЕ		
МАЂАРСКИ ШАХИСТ, АНДРАШ							
НЕМАЧКИ ПИСАЦ (ЈОАКИМ)				РЕЧНО ОСТРВО / ДОТЕРИВАТИ			
"ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"	КРАСОТА, ДИВОТА	МАКЕДОНСКИ РЕВОЛУЦИОНАР, ПЕРЕ					
"ЛИТАР"		МАРКА МОТОЦИКЛА	ГРАД У СССР-У / ГРУБО ПЛАТНО				
ЛАКО ИСПАРЉИВА ТЕЧНОСТ					ЗНАК ЗА ВРАЊЕ / ЈАК ЕКСПЛОЗИВ		
МАСТ ЗА НЕГУ ЛИЦА							ИВАН ЦАНКАР
ОГРАДИТИ							
СТАНОВНИК ТОРИНА / "МЕГА"							
							ЖЕРАВИЦА
КРУПАН, ГЛОМАЗАН	ИНИЦИЈАЛИ ПИСЦА ("УСКОК")	КАМЕН (ПЕСН.) / ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА				ДОМАЋЕ ГОВЕЧЕ	
ДЕО ФУДБАЛСКОГ ПОЉА							
ОКЛОПЉЕНИ РАТНИ БРОД							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: „Коштана", истинит, класика, локалан, оба, Ика, По, анас, дар, В, Симон, л, уламати, катанац, ацетати, т, РИ, ат, рис, ЧА, а, кланац, хранити, прав, мај, Ади, Ива, минери, анабаза, Т, атар, синоним.

У Мајами Бичу туристичка сезона траје 365 дана. У зимским месецима, кад су климатски услови најповољнији, овде долазе туристи са дубљим џеповима. Преко лета често падају кише а и урагани попут „Ненси" и „Петси" у то време харају у овим крајевима, па су и цене пансиона знатно ниже. Тада овде долазе туристи слабијег имовног стања и, у највећем броју, млади.

Осамдесет одсто житеља Мајамија и Мајами Бича старији су од шездесет година. Од некадашњег „извора младости" овај град је данас постао „гробље слонова".

НА ИЗВОРУ МЛАДОСТИ: МАЈАМИ БИЧ ХОЋЕ

Трагајући за Индијом Кристофор Колумбо је 1492 доповио до Бахамских острва потом открио Кубу и мада се готово „очешао" о обале Флориде није је приметио По повратку у Шпанију убеђен да је открио поморски пут за Индију. Колумбо и његови другови ширили су приче о баснословним богатствима која се крију у откривеним земљама Одушевљени бујном вегетацијом обиљем воћа и свим осталим благодетима суптропског подручја тврдили су да се у тим далеким земљама крије и тајна „вечне младости"

Међу онима који су тражили тај „извор младости" био је и Хуан Понсе де Леон Двадесет година после Колумбовог открића 1513 Де Леон открива Флориду Неколико година касније и други шпански морепловац Ернандо де Сото долази на Флориду и открива да приобално мочварно земљиште насељавају Индијанци

Крвави обрачуни због Флориде

У међувремену ни Французи нису седели скрштених руку они се 1562 искрцавају на Флориду, али ту нису успели да остану дуже од три године јер 1565 Шпанац Ангел де Виљафранка врши покољ Француза и ову територију поново враћа у шпанске руке све до 1763 када Енглези протерују Шпанце и Флориду проглашавају својом прекоморском територијом. Двадесет година касније после седмогодишњег рата. Версајским уговором Флорида поново припада Шпанцима Американци 1819 године купују Флориду од Шпанаца, а 1835 она постаје америчка савезна држава. И Американци су, као Шпанци и Енглези раније, морали да се боре против племена Семинола Индијанаца који су упорно бранили своју земљу од белих досељеника

Док су племена била расједињена то и није био неки озбиљнији проблем Међутим када је поглавица Осеола успео да уједини Индијанце и постане њихов врховни вођа. Американци су се суочили са озбиљном војном снагом. Када су увидели да су у мочварама индијански ратници далеко вештији. Американци су се послужили лукавством позвали су Осеолу на мировне преговоре и том приликом га убили Убрзо су раселили Индијанце по севернијим државама а само око 300 углавном старијих Семинола, сместили у резерват усред мочваре.

И данас потомци Семинола живе у резерватима. Баве се углавном трговином продају цигарете алкохолна пића и опрему за риболов Ови артикли се код њих могу купити и до 40 одсто јефтиније него у осталим продавницама јер су Семиноле одлуком америчке владе ослобођене пореза на промет То је уједно и једина повластица коју засад ови староседеоци имају.

Дошао је и Ал Капоне

Тридесетих година овог века источну обалу Флориде од Мајами Бича на југу па до Вест Палм Бича на северу, откривају амерички туристи Мајами Бич постаје најексклузив-

Хотел „Шератон” је један од највећих и најпознатијих у Мајами Бичу.

Панорама Мајами Бича: 3500 хотела на плажи дугој 40 километара: највећи и најпознатији светски туристички центар.

Кад нису у саобраћају јахте и омањи бродићи смештају се у ова вишеспратна спремишта.

Густ саобраћај регулишу бројни и веома строги саобраћајци. Често се, попут ових на слици, састају на улици и ту, на лицу места, договарају се о непосредним дневним задацима.

ЛИ ПРЕЖИВЕТИ?

није монденско место у Сједињеним Америчким Државама, убрзо и у целом свету. Хотели ничу као печурке после кише, отварају се луксузни бутици и продавнице у којима цене достижу вртоглаве висине, али нимало не забрињавају милионере који су се у овом граду окупљали сваке зиме, у шпицу сезоне. Док су богаташи из целог света овде долазили, не само ради одмора већ и ради куповине земљишта, улагања у градњу хотела, мотела, ресторана, стамбених зграда са апартманима и становима, просечним Американцима Мајами Бич је остао недоступан. До пре десетак година он је представљао симбол богатства, моћи и успеха. Летовати или становати у њему била је ствар престижа. Тако су се временом у Мајами Бичу и ближој околини почели насељавати богаташи из Америке, Канаде па и из Европе. Међу првима је био злогласни криминалац Ал Капоне. Његова кућа и данас постоји у Мајами Бичу и, како то већ Американци знају, претворена је у музеј. Шездесетих година овде су се населиле филмске звезде попут: Церија Луиса, Берта Рејнолдса, Сјузане Планшет, Лиз Тејлор и других. За њима су дошли певачи. Данас у Мајами Бичу живе Хулио Иглесиас, најпопуларнији шпански певач, браћа Гиб – познатији као „Би Џизи”.

Последњи трзај

На жалост, од пре десет година Мајами Бич је постао познат и по нечем другом. Географски најближи део Америке Карибима и Јужној Америци постао је и најкраћи пут избеглицама из овог подручја. У потрази за послом сиромашни становници Порторика, Доминиканске Републике, Кубе, Колумбије и Венецуеле почели су да стижу у Мајами, углавном ноћу, чамцима, баркама, у потпалубљу бродова. Наравно, посла за све њих нема, па су се многи од њих укључили у илегалну трговину дрогама. Данас је Мајами највећи светски центар за трговину наркотицима, тржиште на коме се за примат боре криминалци из целог света. Још када је Куба пре две године испразнила затворе и криминалце укрцала у брод и послала у Мајами, у овом граду је ситуација постала алармантна. Мајами је већ две године по броју злочина на првом месту у САД. Немире изазивају и амерички радници који честим паљевинама, убиствима и пљачкама изражавају своје незадовољство јер због придошлица које раде за малу надокнаду све више остају без посла.

Због свега тога Мајами и Мајами Бич данас не изгледају као светска туристичка метропола. Све је више затворених хотела, куће се продају упола цене и њихови власници беже на север. На некад препуним плажама могу се затећи само купачи у поодмаклим годинама.

Да би се спасло што се спасти може, власти су одлучиле да укину Закон о забрани коцке у Флориди и да отворе коцкарницу у нади да ће управо то у Мајами Бич поново привући богаташе из Америке и целог света. Видеће се да ли ће у томе и успети.

Текст и снимци: Михаило ЈАНКОВИЋ

СТВАР СВЕСТИ А НЕ ЗАБРАНЕ

Прошле године видео сам на телевизији документарни филм о октобарској револуцији. Између осталог, била је дотакнута и тема религије па је речено да су у Совјетском Савезу цркве рушене, а само најстарије сачуване као део културне баштине. После тог филма разговарао сам са старијим људима и од њих чуо да у СССР-у и данас има чинодејствујућих цркава па самим тим и свештеника који у њима врше службу. Ово је за мене новост па бих те молио да ми одговориш да ли је тачно да у овој земљи постоји слобода вероисповести.

ДУШАН,
Вуковар

Фебруара 1918. године, само неколико месеци после револуције, совјетска власт је донела декрет о одвајању цркве од државе и школе од цркве. До тада повлашћено свештенство пружило је отпор па се тако нашло на оптуженичкој клупи. Сукоб се ни следећих година није стишао, напротив. Доласком Стаљина на чело државе манастири су опустели, храмови рушени и затварани или претварани у биоскопе, канцеларије, складишта, клубове.

Данас ствари стоје друкчије. Уставом из 1977. године прецизирани су услови за слободу савести: њима се предвиђају једнака права грађана независно од њиховог односа према религији, једнакост свих религија пред законом и одсуство ма какве принуде у односу на исповедање или неисповедање религије, недопустивост коришћења религије на штету друштва и државе или појединих грађана као и немешање државе у унутрашње ствари цркве и немешање цркве у ствари државе. Законима је забрањено затварање цркава и молитвених домова ако има верника који их посећују. Уочи Ускрса се направе гужве, поготову око Јелоховског сабора, где богослужење врше највиши православни великодостојници. Одређени број места за овај празник обезбеђује се и за странце који привремено бораве у Москви, чланове дипломатског кора и иностране туристе.

Пада у очи да је највећи број верника поодмаклих година. Понеки од њих поведе са собом дете предшколског узраста: видети школско дете у цркви, ипак, је права реткост. У храму је тешко видети и младе људе. Најчешће се славе имендани.

Према неким подацима у СССР-у постоји око 20.000 култних места: православних храмова, џамија (сматра се да их има око 200), католичких цркава, будистичких дацана, синагога... Све религиозне заједнице саме обезбеђују средства за школовање нових кадрова. Православна црква,рецимо, има и два теолошка факултета.

Што се манастира тиче, има и њих: мушки се налазе у Загорску и Пскову а два женска у Кијеву.

САМО АДРЕСА НЕ ВРЕДИ

Већ дуже желим да купим телевизор у боји али нигде не могу да га нађем па те молим да објавиш адресу „Електронске индустрије" из Ниша како бих се њима директно обратио.

СТЕВИЦА РИСТИЋ,
Ђуре Ђаковића 71
Призрен

„Електронска индустрија" у Нишу налази се у Булевару Влаховића али не мислимо да ће ти њена адреса бити од користи с обзиром да она своје производе износи на тржиште преко трговинске мреже. То значи да мораш бити стрпљив и сачекаш да се телевизори појаве у продаји или да покушаш да колор-пријемник купиш у неком другом граду.

НИСУ СВИ ЦРВИ – МАЛИ

Мада је реч о опклади, молим те да ми одговориш. Док сам био у војсци, чуо сам од једног друга из Ријеке да као мамац користи црве за које тврди да могу да буду дугачки и преко два метра а дебели по 3–4 цм. Ја му то не верујем али се ипак питам да можда не грешим па ти се због тога и јављам!

ЧИТАЛАЦ из Ниша

Твој друг те није слагао: заиста постоје тако велики црви. Међутим, они који служе као мамац обично нису баш толики јер живе у плићаку. Њихова већа и дебља браћа живе углавном на великим дубинама и не лове се често.

БРАТ И СЛАВА

Молим те да објасниш настанак мог имена.

БРАТИСЛАВ,
Лесковац

Братислав је старо словенско име, од брат и слава.

АПН 4 МС

Као страсног љубитеља „Томос" мотора интересује ме који се све модели производе у Копру и где код нас могу да се купе? Волео бих и да ми одговориш где могу да нађем књигу о њима.

СИНИША ШУПИЦА,
Маршала Тита 82
Јаша Томић

Писмо недеље

КАКО ДА УХВАТИМ МИСЛИ

Муче ме два проблема. Први и тежи је што не учим. Узмем књигу али никако да се решим да почнем да читам: све бих друго радила само не то што треба. Најчешће, мисли ми одлутају до неког мог принца из бајке, односно из сна. Наиме, ја тог дечака само сањам и не верујем да неко ко му је сличан постоји у стварности. Е сад, због њега сам нарећала 9 јединица а прошле године сам била одлична ученица! Моји родитељи се страшно секирају а мама је просто болесна због свега тога. Реци ми шта да радим?

Други проблем је много мање страшан: имам пуно бора око очију. Ја сам иначе врло весела и стално се смејем. Другарице ми кажу да су ми се због тог смејања и појавиле боре.

ЛЕА,
Косово Поље

Имам дванаест и по година и кад седнем да учим некако не могу да се усредсредим на оно што пише. Мисли ми једноставно одлутају на нешто сасвим друго. Да би ствар била још гора, памћење ми је доста слабо а мој отац је строг и незгодан човек.

ВЕСНА,
Зајечар

У вашим годинама није никаква реткост да се појаве проблеми везани за учење. Они су последица наглог буђења интереса за живот, нормалне младалачке радозналости, љубопитљивости. Сасвим је природно што вам мисли лутају а концентрација и памћење слабе. Наравно, лек постоји а састоји се у упорности и систематичности. Почните с тим што ћете одредити време када ћете учити: нека то буде у исти час и на истом месту. Интервали учења не треба да буду дужи од 45 минута а између њих правите паузу од 15 минута. Пре него што почнете да радите, прегледајте наслове, поднаслове, слике, графиконе. Пошто лекцију прочитате, обавезно се неколико пута преслишајте, први пут потпомажући се књигом а после без ње. Уколико вам је лакше, правите кратке изводе из лекција или подвлачите оне делове који су важнији. Преслишавање је веома значајно јер „јача" памћење и приморава човека на већу концентрацију. Ако једном усвојите овакав начин рада, биће вам много лакше током даљег школовања да прихватите обавезе које учење собом носи.

Што се тиче Леиног проблема, ту се не може много учинити јер су у питању такозване мимичке боре.

Сања Ћировић, 34300 Аранђеловац, Мише Дудића 16 – има 12 година, воли забавну музику, сакупља значке и хемијске оловке, навија за „Црвену звезду".

Братислав Станишић, 16000 Лесковац, Станоја Главаша 39 – има 11 година, сакупља значке и разгледнице.

Маја Трубеља, 43321 Петерванец, Матије Гупца 108 – има 14 година, сакупља ликове Пчелице Маје.

Молим те да ми одговориш да ли „Томос" још производи модел APN 4 MS и где бих могао да га купим?

БОБА
Ковин

„Томос" тренутно производи следеће моделе: automatic 3 MS, APN 4 MS, APN 6, и tomos 14 M. Књиге о њима нема али за ближе податке заинтересовани могу да се обрате на адресу: „Томос – Пропаганда", Шмарска цеста 4, 66000 Копер. Модел APN 4 MS може да се набави у Вршцу, Панчеву, Београду и, наравно, другим градовима широм земље. Уколико га у продаји тренутно нема, треба сачекати нови контингент. У Београду APN 4 MS потражите у робним кућама „Београд".

ШТА ЈЕ ШТА?

Какве разлике има између Велике Британије и Енглеске?

ГОЦА РАДОСАВЉЕВИЋ,
Краљево

Велика Британија, њен пуни назив гласи Уједињена Краљевина Велика Британија и Северна Ирска, јесте држава на британским острвима која обухвата Енглеску, Шкотску, Северну Ирску и Каналска острва. Већ из овога није тешко видети да је Енглеска само део Уједињеног Краљевства. Упркос томе, доста често се овај назив користи уместо назива Велика Британија. У ужем смислу, под Енглеском се подразумева највећи део британског острва. Површина Енглеске са Велсом износи око 151.130 км² а целог Краљевства 244.013 км².

ОЧИ У ОЧИ

Хтео бих да знам да ли је слепић гуштер или змија?

В. Н.
Брчко

Мада својим изгледом веома подсећа на змију, слепић (Anguis Fragilis) ипак је гуштер. А што се сличности тиче, она је привидна, тврде стручњаци, и није је тешко утврдити. На жалост, већина нас, чим угледа змијолико тело изгуби вољу за утврђивање да ли је пред нама змија или гуштер. А довољно би било погледати га у очи: трепће ли, немамо разлога да се плашимо. Свакако је у питању слепић. За разлику од њега, змија то не може.

Ако нам овај податак није познат, постоји још једна сличност слепића са змијом која би могла грдно да нас уплаши: то су шиљати зуби, потпуно налик онима које имају отровнице. Међутим, ни они нису, осим за пужеве голаће, нимало опасни.

ОЗБИЉНА И ТЕШКА

Да ли и на којој клиници код нас може да се обави операција промене пола?

МАРИЈА,
Лесковац

Операције промене пола раде се само у изузетним, медицински оправданим случајевима, односно код особа са којима се природа поиграла па их „обдарила" особинама и једног и другог пола. Хермафродитизам (двополност) може да се јави и код жена и код мушкараца. Промена пола, односно опредељивање за један од њих, условљена је пре свега ендокринолошким испитивањем. Тек после тога предузимају се експлоративни (истраживачки) захвати на основу којих се утврђује какви физички услови заправо постоје. Пацијенту се даје и одређена хормонална терапија. Уколико је млађи од 25 година, изгледи на успех су већи.

Овакве операције у Београду се раде на II хируршкој клиници, Вишеградска 26, Урологшкој клиници, Генерала Жданова 51, на клиници „Др Драгиша Мишовић", Стјепана Радића 1. Стручни преглед обавља екипа коју чине ендокринолог, интерниста, уролог и хирург. Суштина једног овако сложеног лечења је да се истакну особине пола који психички и физички доминира и да човеку омогући да коначно постане то што јесте и укључи се у нормалан живот. Желели бисмо да нагласимо да се операције ове врсте не раде нигде у свету уколико је неком досадило што је женско или мушко. Већ и сама таква идеја третира се као знак за узбуну па се особама код којих се јави саветује да се обрате психологу а ако треба и психијатру. Ако би се и нашла екипа лекара спремна да удовољи једном оваквом захтеву, изгледи за успех операције су апсолутно – никакви.

МЕТВИЦА И МАСЛАЧАК

Молим вас да објавите цртеже маслачка и метвице и да ми одговорите за шта се све ове биљке користе.

БРАНКО ФИАТ,
Скопље

Постоји 25 врста маслачка, латинско име му је Taraxacum, које живе у умереним и хладним крајевима. Врсте које код нас могу да се нађу користе се у рано пролеће за исхрану: кажу да су млади листови веома укусна салата. Млечни сок маслачка са Кавказа служи за добијање гуме. У народној медицини користи се за припремање горких средстава али и аперитива.

Род метвица (Mentha) обухвата петнаестак врста и велики број подврста претежно распрострањених у умереним зонама Старог света. Што се тиче дивље метвице, она се, као и питома, користи за справљање чаја, једино је знатно слабија.

САМ ОКО СЕБЕ

Да ли се Мјесец окреће око своје осе?

САША ПИСАРЕВИЋ,
Осијек

Осим око своје осе, Месец се окреће и око Земље и Сунца.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

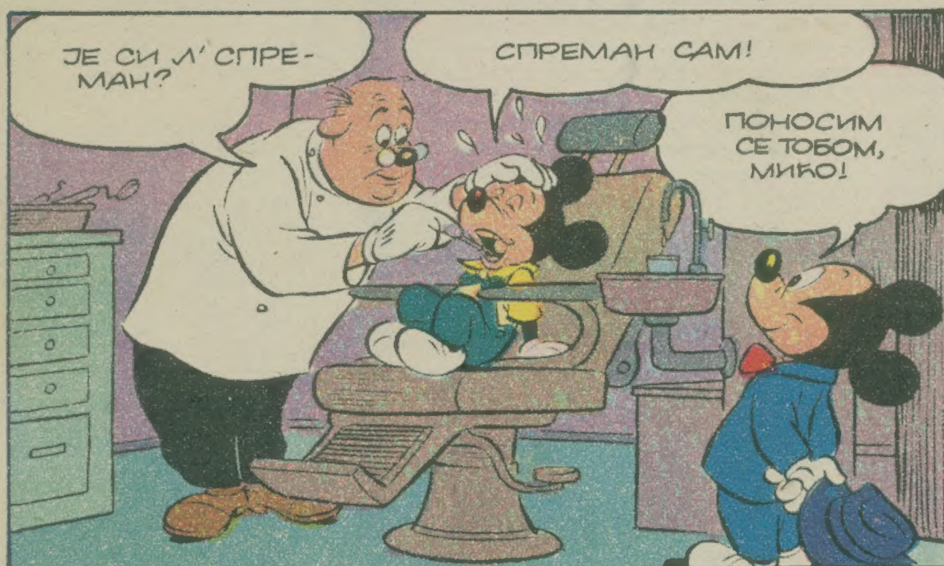

СТРАШНО МЕ БОЛИ... А ПЛАШИМ СЕ ДА ИДЕМ КОД ЗУБАРА!
ГЛУПОСТИ, МИЋО!

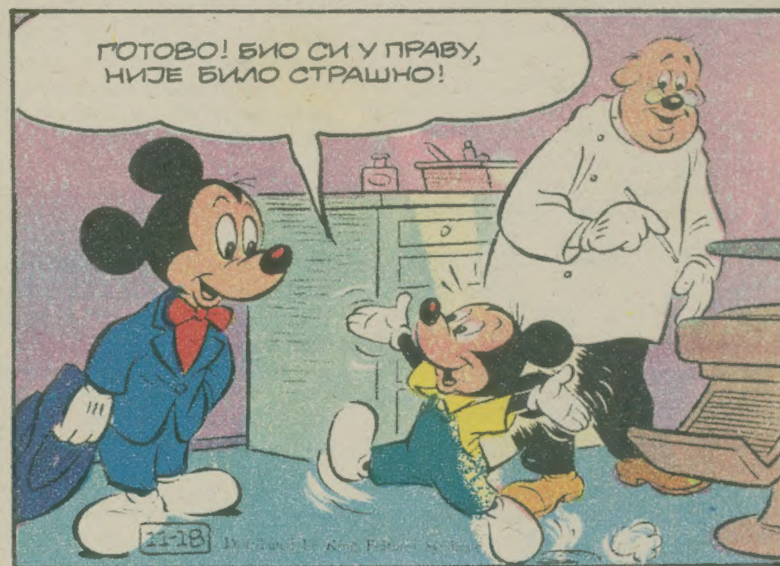

ТАКО ВЕЛИК И ПАМЕТАН ДЕЧАК, А ПЛАШИ СЕ ЗУБАРА!

КАД ТИ **ЈА** КАЖЕМ – ТО **УОПШТЕ** НЕ БОЛИ!
ДОБРО... КАД ТИ КАЖЕШ...

ТИ СИ ХРАБАР УЈКИН ДЕЧАК!
ДОКТОР АМАЛГАМИЋ

ТО ЈЕ **ТАЈ**, ЈЕ Л' ДА?
ЈЕСТЕ...

ЈЕ СИ Л' СПРЕ-МАН?
СПРЕМАН САМ!
ПОНОСИМ СЕ ТОБОМ, МИЋО!

ГОТОВО! БИО СИ У ПРАВУ, НИЈЕ БИЛО СТРАШНО!
11-18

А САД ДА ВИДИМ ЈЕДАН СМЕШАК...
ИЗВИНИ, МИКИ, АЛИ ЈА БИХ ДА ПОГЛЕДАМ И ТВОЈЕ ЗУБЕ!

ХМ... ДА... ОВАЈ ХИТНО МОРА ДА СЕ ВАДИ!
ОХ... НЕ!
НИЈЕ ТО НИШТА, УЈКА МИКИ! КАД ТИ **ЈА** КАЖЕМ!
WALT DISNEY